

KOTI-ISÄN ARKI JA JAKSAMINEN

Janna Viikilä
Pro gradu -tutkielma
Sosiaalityö
Jyväskylän yliopisto
Yhteiskuntatieteiden
ja filosofian laitos
Kevät 2016

TIIVISTELMÄ

Koti-isän arki ja jaksaminen

Janna Viikilä
Pro gradu -tutkielma
Sosiaalityö
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Ohjaaja Marjo Kuronen
Kevät 2016
77 sivua

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää millaisista asioista koti-isien arki koostuu ja mitä he tuottavat jaksamisestaan pitämiensä blogikirjoitusten mukaan. Tutkimusaineisto koostuu kuuden eri koti-isän, joilla on vähintään yksi alle kolmevuotias lapsi, pitämistä blogikirjoituksista. Tutkimusaineisto on analysoitu käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Tutkimuksellisia näkökulmina ovat arki ja hyvinvointi.

Koti-isät toivat esille blogikirjoituksissaan olevansa aktiivisia arjen toimijoita, jotka kantavat kotitöistä ja lapsista päävastuun puolison ollessa työelämässä. Suurin osa koti-isistä kertoi tekevänsä samoja kotitöitä kuin puoliso. Tässä tutkimuksessa nousi kuitenkin esille, että koti-isä ei välttämättä osallistu pyykinpesuun ja vaatehuoltoon tai siivoukseen, kun taas äidit eivät osallistu huolto-, rakennus- ja korjaustöihin. Joten tämän tutkimuksen mukaan kotityöt ovat edelleen osittain sukupuolittuneita.

Koti-isien arjen toimijuus kytkeytyi heidän valintaansa jäädä hoitamaan pientä lasta kotiin, jolloin arjen raamit muotoutuivat pitkälti kodin ja läheisten ihmisten ympärille. Koti-isien kirjoitusten mukaan heidän arjen toimijuuteensa kuului oleellisesti toistuvuus, jolloin lähes päivittäin toistui samoja asioita kotitöiden ja lastenhoidon osalta. Koti-isien blogikirjoitusten mukaan tärkeä osa heidän arjen toimijuuttaan oli kotitöiden ja lastenhoidon lisäksi omien asioiden toteuttaminen pieninä hetkinä pitkin päivää. Koti-isät toivat esille arjen sujuvan pääosin hyvin, vaikka välillä he kokivat arjen vaikeaksi.

Blogikirjoitusten mukaan koti-isien jaksamista tukevia tekijöitä olivat lapsen kanssa oleminen, sosiaalinen kanssakäyminen, oma aika, hyvät kokemukset, perheyhteys sekä konkreettinen tuki. Sen sijaan koti-isien blogikirjoituksissa esille nousivat jaksamista heikentävinä tekijöinä negatiiviset tunnetilat, epäsäännöllinen vuorokausirytmii, tekemättömät kotityöt ja työelämän haasteet.

Asiasanat: koti-isä, arki, arjen toimijuus, hyvinvointi, jaksaminen

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 ISYYDEN MONET ULOTTUVUUDET	8
2.1 Isän asema suhteessa lapseen ja perheeseen	8
2.2 Perhe- ja isyyspolitiikka.....	12
2.3 Isyyteen ja perhekeskeisyyteen sitoutuminen.....	15
2.4 Koti-isyys	17
3 ARKINEN HYVINVOINTI.....	21
3.1 Arki käsitteenä	21
3.2 Lapsiperheiden arjen tutkimus	22
3.3 Hyvinvointi	24
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	28
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset	28
4.2 Internet ja blogit tutkimuksen näkökulmasta.....	28
4.3 Aineiston hankinta ja tutkimusaineisto.....	31
4.4 Aineiston analyysi.....	34
4. 5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	37
5 KOTI-ISÄN ARKITOIMINNOT	40
5.1 Kotityöt	40
5.2 Lasten hoito.....	43
5.3 Omat asiat.....	45
6 KOTI-ISÄN JAKSAMISTA TUKEVAT TEKIJÄT	47
6.1 Lapsen kanssa oleminen.....	48
6.2 Sosiaalinen kanssakäyminen.....	49
6.3 Oma aika	51
6.4 Hyvät kokemukset.....	53
6.5 Perheyhteys	55
6.6 Konkreettinen tuki.....	56

7 KOTI-ISÄN JAKSAMISTA HEIKENTÄVÄT TEKIJÄT.....	58
7.1 Negatiiviset tunnetilat	58
7.2 Epäsäännöllinen vuorokausirytm.....	60
7.3 Tekemättömät kotityöt	61
7.4 Työelämän haasteet.....	62
8 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	64
LÄHTEET	70

1 JOHDANTO

Valitsin koti-isyyden pro gradu tutkielmani aiheeksi, koska olen huomannut isyyden alkavan kiinnostaa itseäni vuosien saatossa yhä enemmän. Olen kiinnittänyt huomiota niin työelämässä, mediassa kuin omassa lähipiirissänikin siihen, että isien osallistuminen lasten hoitoon ja huolenpitoon on vuosikymmenien saatossa muuttunut oleellisesti. Työssäni lapsiperheiden parissa olen kiinnittänyt huomiota siihen, että isät haluavat olla vanhemmuudessaan usein mahdollisimman tasavertaisessa asemassa lasten äidin kanssa, mutta perheiden palvelut mielletään nykyisinkin pitkälti äitien tueksi. Tämän vuoksi koin mielekkäänä lähteä tutustumaan aiemmin isyydestä tehtyyn tutkimukseen ja luoda tälle perustalle oman tutkimukseni.

Suomessa isyyttä on tutkittu paljon ja monipuolisesti 1990-luvulta lähtien ja se on ollut yhteydessä julkiseen isyyskeskusteluun ja suomalaiseen isyyspolitiikkaan (Aalto & Mykkänen 2010,10). Isyyttä on tutkittu hyvin paljon varsinkin haastattelemalla ja elämäkertakirjoitusten muodossa, jolloin niissä on ollut keskeisenä päämääränä saada esille isien omat kokemukset. Isyyttä on teemallisesti tutkittu monipuolisesti esimerkiksi isäksi tulemisen, isänä toimimisen, tuntemusten ja työn näkökulmista. Isyystutkimukseen on sukupuolinäkökulmasta liittynyt läheisesti tasa-arvokeskustelu sekä eron jälkeinen isyys. Tutkimuksia on tehty myös isyyteen liittyvistä haasteista ja ongelmista, kuten alkoholin ongelmakäytöstä sekä väkivallasta. (Aalto & Mykkänen 2010, 10–11.) Johanna Mykkäsen (2011) mukaan mitä enemmän ammattilaiset, jotka tekevät työtä isien kanssa ymmärtävät isyyttä, sen lähtökohtia ja isien erilaisuutta, sitä paremmin isiä, isyyttä ja koko perhettä voidaan tukea.

Koti-isyydessä mies astuu asemaan, joka on perinteisesti mielletty äidin oikeudeksi ja velvollisuudeksi. Oman isän antama isyyden malli vaikuttaa vahvasti siihen millaiseen isyyteen kukin mies itse pyrkii. Miesten kokemuksiin isyydestä vaikuttavat myös aikaan ja paikkaan sidotut sukupolvittuneet ja –puolittuneet käsitykset. (Eerola & Mykkänen 2014, 13.) Koska isyys on suurelta osin muuttunut sukupolvien välillä, niin miehen pitää pitkälti itse rakentaa oma isyysihanteensa ja määritellä millaisena haluaa omaa isyyttään toteuttaa. Johanna Lammi-Taskulan (2004, 189) mukaan yhtenä puolisoitten välisen tasa-arvon merkinä pidetään lastenhoitoon liittyvän työn ja vastuun tasapuolista jakautumista. Lammi-Taskula tuo

kuitenkin esille, että mikäli tasa-arvoa mitataan vanhempainvapaakauden jakautumisena vanhempien kesken, niin se ei ole toteutunut, sillä vain harva isä pitää vanhempainvapaata.

Lapsiperheiden elämä koostuu monista eri jännitteistä ja vanhemman on ajankäytössään kyettävä joustamaan ansiotyön ja palkattoman hoivatyön välillä. Lisäksi vanhemman on vielä samalla pystyttävä yhdistämään perheenjäsenten erilaiset tarpeet toisiinsa yhteensopiviksi. (Lammi-Taskula & Salmi 2014,145.) Koti-isäksi jäämisen myötä mies on tehnyt päätöksen hoitaa omaa lastaan kotona ja vastannut siten ajankäytön haasteeseen ja perheenjäsenten tarpeiden tyydyttämiseen. On kuitenkin selvää, että miehen jäädessä koti-isäksi hänen arkensa tulee muuttumaan. Olenkin valinnut tämän tutkimuksen yhdeksi lähestymistavaksi arjen.

Pirjo Korvelan ja Anna Rönkän (2014, 192) mukaan arkielämän tutkimus on lähestymistapa, jossa saadaan näkyville mahdollisimman konkreettisesti ihmisten arjen sisältöä sekä siihen liittyvien erilaisten tilanteiden monimutkaisuutta. Arkielämän tutkimisen lähestymistavassa onkin tavoitteena toiminnan prosessin ymmärtäminen. Arjen tutkimusta on tehty joko yksittäisen perheenjäsenen tai kokonaisen perheen näkökulmasta. Lisäksi on tutkittu arkeen liittyviä ilmiöitä esimerkiksi työn ja perheen yhteensovittamista. Arjen tutkimuksissa perheiden arkielämää on lähestytty esimerkiksi rutiinien, käytäntöjen, mielialojen, rytmien ja toimintojen kautta. Useimmiten arjen tutkimuksissa on tarkasteltu erilaisia toimintakäytäntöjä. (Korvela & Rönkä 2014, 192–198).

Tavallinen arki on pohjana sekä talous- että hyvinvointipolitiikassa ja tämän vuoksi on tärkeää, että arjen tutkimuksella tuotetaan päättäjille tietoa siitä millaista arki eri ryhmillä on. Yhteiskunnalliseen päätöksentekoon sisältyy valtaa siinä mielessä, että päätöksiä ohjaavat toimijoiden näkemykset tavallisesta arjesta. Arjen tutkimuksella pystytään ohjaamaan päätöksentekoa todellisesta arjesta ja siten vähentää vääränlaista vallankäyttöä. (Jokinen 2005, 159; Repo 2009, 26–27.) Katja Revon (2009, 27) mukaan sosiaalipoliittiset järjestelmät voivat saada arjessa erilaisia merkityksiä kuin mitä niitä kehitettäessä on tarkoitettu, koska esimerkiksi lasten kotihoidon tuen merkitys muotoutuu vasta arkielämässä. Sosiaalipoliittisten rakenteiden lisäksi kulttuuriset raamit ovat merkitykselliset arjen kehykset lapsiperheille (Repo 2009,25).

Tässä tutkimuksessa olen kiinnostunut siitä millaisista asioista koti-isien arki koostuu heidän ollessaan päävastuussa lasten hoidosta ja huollosta. Koska arjen muuttumisen myötä koti-

isän hyvinvoinnin ja varsinkin jaksamiseen liittyvät tekijät myös muuttuvat, eikä isillä ole välttämättä edeltävien sukupolvien kautta mallia koti-isyydestä, olen kiinnostunut myös siitä mitä koti-isät kertovat omasta jaksamisestaan. Tämän vuoksi käytän toisena tutkimuksen lähestymistapana hyvinvointia. Anu Raijas (2011, 260) tuo esille, että arjen hyvinvointiin vaikuttavat elinolosuhteet, kotitalouksien resurssit ja toiminnot sekä ihmisten toimintakyvyt ja henkilökohtaiset resurssit. Todellinen hyvinvointi näkyy siis ihmisten tavallisessa arjessa. Elinolosuhteet antavat raamit ja mahdollisuudet ihmisten arjelle, mutta ne eivät pelkästään määrittele sitä millaiseksi yksilön arki muodostuu. Arkeen saattaa tulla sellaisia tekijöitä, jotka tekevät arjesta joko huonompaa tai parempaa kuin mitä olemassa olevat puitteet ja mahdollisuudet ennustavat. (Raijas 2011, 260.)

Tutkimusaiheeni on ajankohtainen, koska yhteiskunnallisesti pyritään tukemaan vanhempien tasa-arvoisuutta ja yhtensä perhepoliittisena tavoitteena Suomessa on korostaa isän osallisuutta perheen arjessa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016). Lisäksi hyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvät tutkimukset on aiemmin tehty joko vanhemman, äidin tai isän näkökulmasta, mutta koti-isien marginaalista ryhmää ei erikseen ole otettu huomioon.

Johdannossa olen pyrkinyt perustelemaan ja kuvaamaan tutkimusaiheeni. Johdannon jälkeen seuraavat luvut tarkentavat valitsemiani näkökulmia ja käsitteitä siten, että luvussa kaksi käsitellään isyyden monia ulottuvuuksia, jossa tuon esille isyydessä tapahtunutta muutosta, perhe- ja isyyspolitiikkaa sekä isän sitoutumista ja koti-isyyttä. Luvussa kolme keskitytään arkiseen hyvinvointiin ja tuon esille valitsemani tutkimukselliset näkökulmat. Luvussa neljä kuvaan tutkimuksen toteuttamista, jonka jälkeen tuon esille tutkimuksen keskiset tulokset luvuissa viisi, kuusi ja seitsemän. Viimeisessä luvussa tarkastelen tutkimuksesta esille nousevat johtopäätökset ja tuon esille omaa pohdintaani.

2 ISYYDEN MONET ULOTTUVUUDET

2.1 Isän asema suhteessa lapseen ja perheeseen

Jouko Huttunen (2001) on jaotellut isyyden neljään eri osa-alueeseen, jotka ovat biologinen, juridinen, sosiaalinen ja psykologinen isyys. Biologisessa isyydessä miehen ja lapsen välillä on perinnöllinen suhde, jossa lapsi on saanut alkunsa nimenomaan kyseisen miehen sukusoluista. Biologiseksi isäksi mies voi tulla joko luonnonmenetelmällä tai keinohedelmöityksen kautta. Juridisella eli laillisella isyydellä tarkoitetaan isyyden määrittelyä yksityisoikeudellisesta näkökulmasta. Toisin sanoen siinä määritellään kenelle kuuluvat lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet suhteessa lapseen. Juridinen isyys alkaa joko isäksi tulemisesta avioliiton isyysolettaman, isyyden tunnustamisen tai vahvistamisen tai adoption kautta. Sosiaalinen isyys tarkoittaa sitä, että mies asuu lapsen kanssa sekä jakaa arjen hänen kanssaan. Sosiaaliseen isyyteen kuuluvat myös hoiva, huolenpito ja ajan viettäminen yhdessä lapsen kanssa. Sosiaalisen isän roolissa mies on omalla toiminnallaan saavuttanut sellaisen aseman, että toiset ihmiset ovat tottuneet pitämään häntä lapsen isänä. Psykologinen isyys tarkoittaa isäsuhteen tunnepohjaista, kiintymykseen perustuvaa osuutta. Psykologinen isyys määrittyy sen kautta, että ketä lapsi pitää isänään, kenellä on häneen kasvatuksellista arvovaltaa, kehen hän on kiintynyt ja kehen hän turvaa. Psykologisessa isyydessä miehen ja lapsen välille on syntynyt kiintymäsuhte, joka on samankaltainen kuin vastaava äidin ja lapsen välinen suhde. (Huttunen 2001, 58–64.)

Huttunen (2001) on jakanut isätyypit myös sen mukaan kuinka he sitoutuvat perheeseensä. Hän on jakanut isätyypit neljään eri osaan, joissa jako tapahtuu aktiivisuuden ja sitoutuneisuuden mukaisesti. Nämä neljä tyyppiä ovat aktiivinen ja sitoutunut isä, aktiivinen ja heikosti sitoutunut isä, passiivinen ja sitoutunut isä sekä passiivinen ja heikosti sitoutunut isä. Aktiivinen ja sitoutunut isä on kotona auktoriteetti sekä lapsille että äidille ja hänen tehtäväänsä on opastaa ja ohjata lapsiaan sekä asettaa lapsille rajat ja antaa heille rakkautta. Aktiivinen ja sitoutunut isä on mielellään lastensa kanssa ja antaa heille aikaansa sekä osallistuu lasten hoitamiseen. Tätä isätyyppiä voidaan kutsua myös osallistuvaksi ja hoitavaksi isäksi. Aktiivinen ja heikosti sitoutuva isä osallistuu lasten arkeen leikin kautta sekä osallistuu äidin kanssa kodin töihin, mutta hänen toimintansa on pitkälti rutiininomaista ja hänen sitoutuminen isyyteen on epävakaata tai vähäistä. Passiiviselle ja sitoutuneelle isälle on tyyppillistä,

että hän on kiireinen ja on suhteellisen vähän lastensa kanssa, mutta arvostaa isyyttään. Hän kokee ahdistusta, kaipaa lapsiaan sekä kärsii syyllisyydestä, koska aika lasten kanssa on vähäistä. Passiiviset ja heikosti sitoutuneet isät ovat isyydessään kypsymättömiä, väistyviä tai joko henkisesti tai fyysisesti pois lasten elämästä. (Huttunen 2001, 82–92.)

Petteri Eerola (2009, 24) on puolestaan jakanut isyyttä aktiiviseen isyyteen, perinteiseen isyyteen sekä paikkaansa hakevaan isyyteen. Aktiivisessa isyydessä vanhemmuus jakautuu isän ja äidin välille tasapuolisesti eikä sukupuoli määrittele kotitöiden tekemistä tai lasten hoivaa ja huolehtimista. Perinteisessä isyydessä vanhempien välillä on perinteinen sukupuolen määrittelemä roolijako, jossa isän tehtävänä on huolehtia ensisijaisesti perheen toimeentulosta ja äidin tehtävänä on huolehtia lasten- ja kodinhoidosta. Perinteisessä isyydessä isän tehtävänä on osallistua auttajan roolissa lasten- ja kodinhoitoon. Paikkaansa hakeva isä on vielä keskeneräisessä prosessissa isänä olonsa kanssa, mutta haluaa olla lapselleen hyvä isä. (Eerola 2009, 24.)

Jari Kekäle (2007, 40) on luokitellut isyyden esimoderniksi, moderniksi ja postmoderniksi isyystarinaksi. Esimodernissa isyydessä isä on lapsille etäinen autoritaarinen patriarkka, joka työskentelee kotipiirissä. Esimodernissa isyydessä korostuvat vanhempien roolien erilaisuus sekä laajennettu ydinperhe. Modernissa isyydessä isän tehtävänä on perheen elättäminen kodin ulkopuolisella työllä. Isä jää modernissa isyydessä lapsilleen etäiseksi ja vanhempien roolit ovat erilaisia suhteessa lapseen ja kodintöihin. Perhemallina modernissa isyydessä on ydinperhe. Postmodernissa isyydessä isän rooli on olla läheisesti ja intensiivisesti lasten elämään osallistuva. Postmodernissa isyydessä korostuu jaettu vanhemmuus, joka näkyy molempien vanhempien tasavertaisena osallistumisena lasten hoito- ja kasvatustehtävään. Postmodernissa isyydessä perhemallien moninaisuus laajenee suhteessa ydinperheeseen. (Kekäle 2007, 40.)

Edellä esitetyt isyyden erilaiset mallit sisältävät paljon yhtäläisyyksiä ja erot eri malleissa ovat mallien nimistä huolimatta suhteellisen pieniä. Huttusen passiivisen ja sitoutuneen isän malli, Eerolan perinteisen isyyden malli sekä Kekäleen esimoderni ja moderni malli ovat pitkälti yhtäläisiä. Kaikissa näissä malleissa isyys jää suhteessa lapseen etäiseksi ja miehen tehtävänä on kantaa vastuu perheen elättämisestä. Huttusen passiivisen ja heikosti sitoutuvan isän malli sekä Eerolan paikkaansa hakevan isän malli sisältävät molemmat isän kyvyttö-

myyden sen hetkiseen isyyteen. Huttusen aktiivisen ja sitoutuneen isän malli, Eerolan aktiivisen isyyden malli sekä Kekäleen postmoderni malli ovat yhtäläisiä siten, että näissä malleissa isät ovat osallistuvia ja hoitavia isiä vaikka Huttusen mallissa isä on auktoriteetti suhteessa äitiin. Oman tutkimukseni lähtökohtana ovat nimenomaan nämä osallistuvan ja hoitavan isyyden mallit.

Perinteisessä isän roolissa biologinen, juridinen, sosiaalinen ja psykologinen isä ovat kuuluneet tiukasti yhteen. Isän tehtävänä on ollut hankkia perheelle elanto ja hänellä on ollut perheessä selkeä auktoriteettiasema. Perinteisessä isän roolissa isällä oli merkittävä tehtävä rajojen asettajana sekä kurinpitäjänä. Isät saattoivat olla fyysisesti paljon poissa perheen luota, mutta he kuuluivat kiinteästi perheyhteyteen. Miehen kuului olla ensisijaisesti mies, myös perheen keskuudessa ja tämän vuoksi hänen ei ollut soveliasta esimerkiksi huolehtia lasten perushoidosta, koska silloin hän olisi menettänyt miehistä kunniaansa myös perheenjäsenten silmissä. Isän rooli perheessä nousi vahvasti miehisyyksikäsityksestä, jota äidit tukivat ja ymmärsivät. (Huttunen 2001, 151–153.) Perinteistä isyyttä on esiintynyt eniten ennen 1960-lukua, mutta sille ei ole määritelty alkamisaikaa (Huttunen 1999, 179). Ilana Aalto (2004, 73–80) kyseenalaistaa sen, että isyyden historiankuvat olisivat olleet yhtenäisiä, koska hänen mukaansa menneen ajan isyyksissäkin on ollut yksilöllisiä eroja. Aallon mukaan esimerkiksi samankaltaiset luonteenpiirteet eri sukupolven miehillä voivat kuvata samankaltaista isyyttä. Toisaalta Aalto tuo esille aikakauden ja työkuulttuurin muutosten vaikuttavuuden siihen, että isyyteen liittyvät mallit ovat välittyneet heikosti miessukupolvelta toiselle.

1960-luvun lopulla isyyteen alkoi kohdistua muutospaineita ja isyyttä alettiin pohtia laajemmin. Tämä johtui siitä, että naiset alkoivat kokea työssäkäynnin ja kotiäitiyden yhteensovittamisen ongelmallisena. Lisäksi lasten päivähoiton puuttumisen vuoksi naiset kokivat epätasa-arvoa suhteessa miesten työssäkäyntimahdollisuuksiin. Nais- ja tasa-arvoliike kyseenalaisti kotiäitikuulttuurin jälkeen myös naisten kahden työn taakkaa, jonka palkkatyö toi heille tullessaan. (Aalto 2010, 29; Huttunen 2001, 163–164.)

1960-luvulla ajatusta siitä, että mies hoitaisi lapsia, pidettiin hyvin epätodellisena ajatuksena. Kuitenkin jo 1970-luvulla nousi esille vahvistuvan tai voimistuvan isyyden suuntaus (Huttunen 2001, 163). Kunnille tuli velvollisuus vuonna 1973 järjestää päivähoitoa ja äideille tuli vuonna 1974 seitsemän kuukauden palkallinen äitiysloma. Vuonna 1978 isät saivat mahdollisuuden 12 päivän mittaiseen isyyslomaan. (Aalto 2010, 29.) Huttunen (2001,

163) puhuu isän roolista tässä vaiheessa avustavana isyytenä, koska miehillä ei ollut tietoa, taitoa eikä motiivisia toimia vastuutaottavana isänä oma-aloitteisesti vaan hän noudatti lastenhoidossa ja lasten kanssa olemisessa äidin ohjeita. Avustavan isän roolia edesauttoi se, että kaupungistuminen oli kovassa vauhdissa ja entisajan miesten kotityöt hävisivät perheiden asuessa kerrostaloissa ja samanaikaisesti äidit siirtyivät palkkatyöhön. Perinteisen isän roolin mahdollisuudet heikkenivät oleellisesti ja isät joutuivat olosuhteiden pakosta osallistumaan lastenhoitoon ja ruuanlaittoon. Avustavan isän roolissa perheen sisäiset sukupolvi- ja sukupuolisuhteet määrittyivät osittain uudelleen, koska isä ei ollut vanhempana tasavertainen äidin kanssa vaan hänen roolinsa jäi äidin ja lasten välimaastoon, ollen ikään kuin kaveri lapsilleen. (Huttunen 2001, 163–167.)

1980-luvulla isän roolia kuvaa osallistuva isä, jolloin isien osallistuminen lastenhoitoon lisääntyi paljon. Käytännössä useimmissa lapsiperheissä isän osallistumista jollain tavoin lastenhoitoon ja kasvatukseen pidettiin jo itsestäänselvytenä. (Huttunen 2001, 168.) 1980 ja 1990-luvuilla isyyskeskustelujen painopiste siirtyi lapsen ja isän suhteeseen ja isän merkitykseen lapsen kehitykselle. Isyyttä korostettiin miesten henkilökohtaisena valintana, joka näkyi siinä, että erilaisia isyyksiä pyrittiin arvottamaan saman verran. Toisaalta isän roolina oli edelleen olla mallina omille kasvaville pojilleen, mutta myös halutessaan isä pystyi ottamaan vastuuta lastenhoidosta. (Vuori 2004, 48–49.) 1990-luvulla miehet ovat alkaneet osallistua vahvemmin kotitöiden jakamiskeskusteluun, jota aiemmin olivat ylläpitäneet naiset (Huttunen 2001, 164).

Uudenlaisessa isyydessä isä osallistuu toisen vanhemman rinnalla kotitöihin, lastenhoitoon ja kasvatukseen aikaisempaa enemmän. Nykyisin isän rooliin kuuluu entistä enemmän omaehtoisempi ja laaja-alaisempi toiminta kuin 70-luvun avustavan isän roolissa. Nykyisin puhutaan hoitavasta tai hoivaavasta isästä, jonka tarkoituksena on nostaa esille isän roolia olla sekä määrällisesti että laadullisesti lapsille läsnä. (Huttunen 2001, 163–164.)

2.2 Perhe- ja isyyspolitiikka

Perhepolitiikan keskeinen teema on vanhempien tukeminen heidän huolenpito- ja kasvatus-tehtävässään. Perhepolitiikka koostuu erityisesti lapsiperheille suunnatuista tulonsiirroista sekä lapsiperheiden hyvinvointipalveluista. Perhepolitiikalla pyritään vaikuttamaan erityisesti perheiden ongelmiin, kriiseihin, elinoloihin ja arjen haasteisiin. (Hämäläinen 2010, 227–232.) Viime vuosina painopisteinä ovat olleet isyyden vahvistaminen, työn ja perheen yhteensovittaminen ja lapsiperheiden toimeentulon turvaaminen (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2016). Suomen monipuolinen perhepoliittinen järjestelmä pohjautuu pohjoismaiseen hyvinvointimalliin, jossa julkisella vallalla on laaja vastuu väestön hyvinvoinnista (Hämäläinen 2010, 234).

Suomessa miesten perhevapaat ovat olleet keskeinen isyyspolitiikan ja isyyden muuttamisen väline sekä perhepoliittinen järjestelmä, jonka tarkoituksena on tukea pienten lasten hoidon ja työelämän yhteensovittamista (Lammi-Taskula 2004, 167 & Aalto 2010, 33). Perhevapaita on tuotu esille myönteisinä ja tavoiteltavina asioina. 1980-luvulla perhevapaita muutettiin siten, että myös isän oli mahdollisuus äidin suostumuksella käyttää vanhempain- tai hoitovapaita. 1990–2000-luvuilla isyyspolitiikka on muuttunut kohti osallistuvaa isyyttä ja tämän myötä isyysvapaiden määrää on lisätty ja niiden käyttöä on tehty joustavammaksi. Suomessa isyyspolitiikkaan ei ole kuulunut pakko, joten perheet ovat saaneet valita kuinka ovat jakaneet käyttämänsä vapaat. (Aalto 2010, 33.)

Suomessa isä on oikeutettu tietyin edellytyksin isyysvapaaseen, vanhempainvapaaseen ja hoitovapaaseen, joiden myötä isällä on mahdollisuus osallistua täysiaikaisesti lapsensa hoitamiseen. Isyysvapaan pituus on enintään 54 arkipäivää, josta isä voi olla yhtä aikaa äidin kanssa kotona 18 arkipäivää. Isyysvapaata voi pitää lapsen synnyttyä siihen mennessä kun lapsi täyttää 2 vuotta. Mikäli isä ei saa palkallista isyysvapaata työstään niin hänellä on mahdollisuus saada Kelasta isyysrahaa. Vanhempainvapaa alkaa äitiysvapaan jälkeen ja sen voi pitää joko äiti tai isä. Vanhempainvapaa on kestoaltaan 158 arkipäivää, eli lakkaa kun lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen. Hoitovapaita, josta maksetaan kotihoidontukea, on mahdollista saada alle 3-vuotiaan lapsen hoitamiseksi. (Kansaneläkelaitos 2014.)

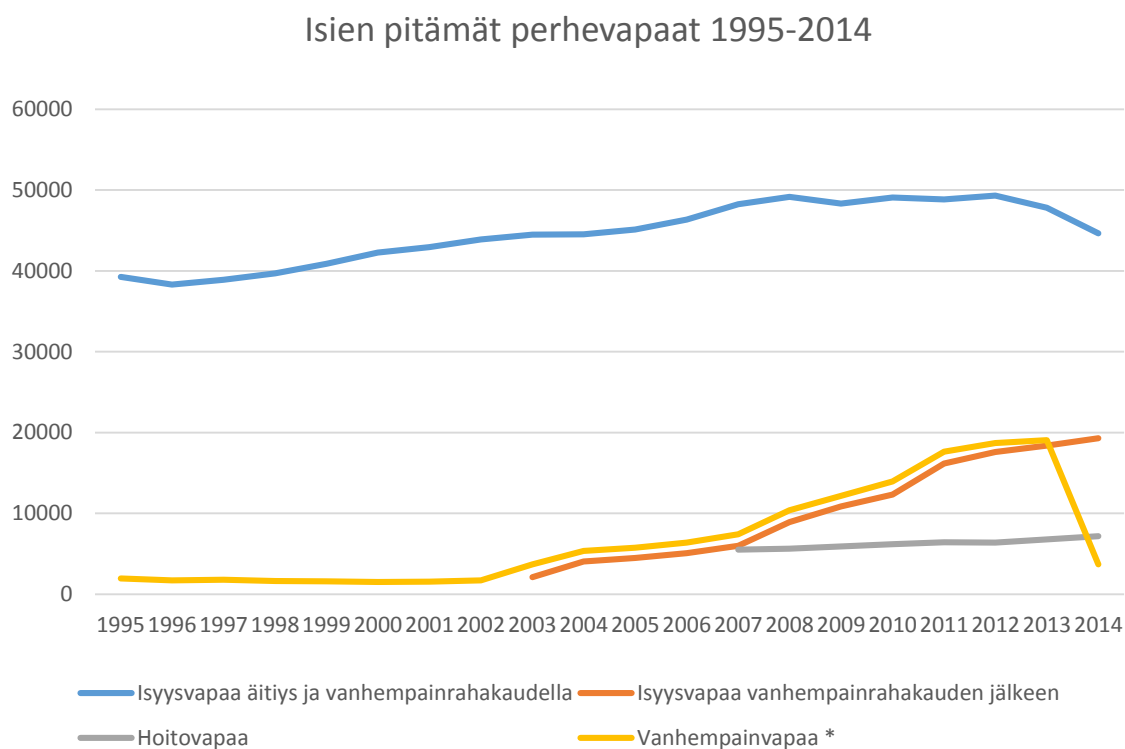
Suomessa kotihoidontukea kokeiltiin ensin alueellisesti ja sen jälkeen valtakunnallisesti, jonka jälkeen siitä tuli vakiintunut etuus vuonna 1985. Kotihoidontukeen ovat oikeutettuja

ne alle kolmevuotiaiden lasten äidit tai isät, joiden lapsi ei ole kunnallisessa päivähoitossa. Suomessa lasten kotihoito on pyritty tekemään mahdolliseksi myös pienituloisille maksamalla hoitorahan lisäksi tulosidonnaista hoitolisää. Lisäksi perheen yli kolmevuotiaista mutta alle kouluikäisistä lapsista, jotka eivät ole kunnallisessa hoidossa, maksetaan hoitorahaa. Kuntien on oman harkintansa mukaisesti mahdollista maksaa lisäksi kunnallista kotihoidon tukea. Tätä mahdollisuutta ovat käyttäneet lähinnä suuret kaupungit. (Sipilä, Rantalaiho, Repo & Rissanen 2012, 19.) Kotihoidon tuki liitetään yleisesti äiteihin, vaikka isillä on yhtäläiset oikeudet sen käyttämiseen. Kaikista kotihoidon tukea 2000-luvulla saaneista perheistä vain muutama prosentti on ollut sellaisia perheitä, joissa isä on käyttänyt äidin sijasta tätä tukea. Kotihoidon tukea saaneet isät ovat kuitenkin yleisesti tuen piirissä noin vuodesta kahteen vuoteen. (Repo 2012, 127.)

Vanhempien sosioekonominen asema vaikuttaa vanhempainvapaan jakamiseen vanhempien kesken. Korkeasti koulutetut vanhemmat jakavat todennäköisesti vanhempainvapaata äidin ja isän kesken. Myös miehet, jotka työskentelevät julkisen sektorin naisvaltaisissa organisaatioissa, pitävät vanhempainvapaata enemmän kuin muut miehet. Miehen motiivina jäädä hoitovapaalle saattaa olla jättäytyminen hetkeksi pois työelämästä sen vaatimusten ja stressaavuuden vuoksi. Usein isät perustelevat taloudellisin perustein sitä, että eivät jää hoitovapaalle, mutta se on enemmän olettaimus kuin laskelmaan perustuva totuus. Miehet tarvitsisivat todennäköisesti suuremman rahallisen kannustimen kuin naiset jäädäkseen kotiin hoitamaan lapsia. Miesten hoitovapaalle jäämiseen kohdistuvat asenteet ja käsitys isän ja äidin erillisistä vastuista vaikuttavat oleellisesti siihen kuinka vanhempainvapaata koskevat oikeudet perheessä toteutuvat. (Lammi-Taskula 2007, 5-6; Repo 2012, 127.) Nelli Kiianmaan (2012) tasa-arvo barometrin tulosten mukaan miehille on naisia vaikeampaa jäädä palkkatyöstä vanhempain- tai hoitovapaalle. Tasa-arvo barometriin vastanneiden mukaan vaikeinta perhevapaalle jäämiselle on niillä vanhemmilla jotka työskentelevät selvästi miesenemmistöisissä työpaikoissa (Kiianmaa 2012, 3).

Vuonna 2014 isyysvapaata käytti 78 % isistä samana aikana jolloin äiti oli äitiys- tai vanhempainvapaalla ja vanhempainrahakauden jälkeistä isyysvapaata käytti vain 34 % isistä. Vuonna 2013 isyysvapaaseen ja isyysrahaan tuli muutosta siten, että tätä aiemmin puhuttiin isäkuukaudesta, jota pystyi pitämään vanhempainvapaan jälkeen. Isäkuukausi näkyy kuviossa 1 osana vanhempainvapaata. Äidit pitävät suurimman osan vanhempainvapaasta ja

isistä vain pari prosenttia käyttää tätä mahdollisuutta. Lapsiperheistä 89 % käyttää hoitovapaata vanhempainvapaan jälkeen, mutta yleisesti sen käyttää äiti ja isistä vain noin kolmen prosentin verran jää hoitamaan lasta kotihoidontuen turvin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016.) Kuviossa 1 on esiteltyä isien pitämien perhevapaiden määrät vuosilta 1995–2014.

*Sisältää vuodesta 2003 alkaen isäkuukauden vanhempainrahan. Isyysvapaa ja isyysrahan maksaminen muuttuivat 1.1.2013 alkaen ja uudistuksen myötä isäkuukausi poistui.

Lähteet: Kelan lapsiperhe-etuustilasto 2014 ja Kelan tilastollinen vuosikirja 2014

Kuvio 1. Isien pitämät perhevapaat 1995–2014

Kuviosta 1 nähdään, että suosituin perhevapaan muoto isien keskuudessa on ollut isyysvapaa, jota on pidetty äidin ollessa äitiys tai vanhempainrahakaudella. Vanhempainrahakauden jälkeinen isyysvapaa on nostanut suosiotaan isien keskuudessa. Vanhempainvapaan rajuun pudotukseen vuoden 2013 jälkeen vaikuttaa isyysvapaaseen ja isyysrahaan tulleet muutokset. Isien pitämät hoitovapaat ovat olleet vuosina 2007–2014 suunnilleen samaa tasoa, kuten kuviosta 1 nähdään.

Sampo Varjosen (2011, 102) mukaan suomalaisilla vanhemmilla on mahdollisuuksia valinnanvapauteen siinä kuinka he haluavat lapsensa hoidettavan. Sen sijaan Berit Brandth ja Elin Kvande (2012, 69) tuovat esille, että muutoksen esteenä on valinnanvapaus ja heidän mukaansa niin sanotut korvamerkityt tukikuukaudet auttaisivat isiä tekemään oikeutetummin päätöksen hoitovapaasta. Suomen hallituksen rakenneuudistusohjelmassa oli esitys jossa kotihoitontukea olisi muutettu siten, että tuki olisi kohdennettu puoliksi molemmille vanhemmille (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014). Hallitus ei kuitenkaan vienyt asiaa eduskunnan käsiteltäväksi, joten se ei toteutunut.

2.3 Isyyteen ja perhekeskeisyyteen sitoutuminen

Nykyisin ajatellaan, että miehen sitoutumisesta isyyteen hyötyvät isä itse, lapsi, parisuhde sekä yhteiskunta. Isyyteen sitoutumiseen vaikuttavat oleellisesti isän oma halukkuus, suhde lapsen äitiin sekä isän kyky kantaa vastuuta ja olla mukana lapsen elämässä. Äidin tehtävänä on antaa tila ja mahdollisuus isän sitoutumiseen. Isyyteen sitoutumisessa on yhtenä tärkeänä osana myös kulttuurisen ilmapiirin suhtautuminen hoivaavaan ja osallistuvaan isään. (Mykkänen & Eerola 2014, 49–50.)

Jaettu vanhemmuus on edellytyksenä hoitavalle isyydelle. Jaetussa vanhemmuudessa lapsiin kohdistuva hoivatyö jakautuu molempien vanhempien kesken. Jaettu vanhemmuus syntyy perheen arjessa olevissa vuorovaikutustilanteissa eikä siihen sidota sukupuoleen liitettyjä oletuksia esimerkiksi kotitöiden jakautumisesta. Tärkeää on, että vastuu jakautuu vanhempien kesken siten, että molemmat osallistuvat hoivan ja huolenpidon lisäksi ulkoisten edellytysten turvaamiseen. Ulkoisista edellytyksistä keskeisenä osa-alueena on ansiotyön ja vanhempana olemisen yhteensovittaminen. Tähän ideologiaan sopii hyvin ajoittainen koti-isyyys tai –äitiys, mutta ei vain toisen vanhemman pitkäaikainen kokopäiväinen kotonaolo mikäli toinen vanhemmista on koko ajan työelämässä. Jaetussa vanhemmuudessa olennaista on se, että hoito- ja kasvatusvastuun puolittamisen lisäksi myös onni ja ilo kuten mahdollinen suru ja luopuminen jakautuvat sekä isälle että äidille. (Huttunen 2001, 174, 176.)

Johanna Mykkäsen ja Petteri Eerolan (2014, 51) mukaan yhteiskunnallisesti isyyteen sitoutuminen näkyy 2010-luvulla suomalaisessa yhteiskunnassa lähinnä miesten pitäminä perhevapaina, jonka ajatellaan lisäävän miesten ja naisten välistä työelämän tasa-arvoa. Edelli-

sessä luvussa käsiteltiin isien pitämiä perhevapaita ja siinä nousi esille, että ainoastaan vanhempainrahakauden jälkeinen isyyysvapaa on ollut nousussa viime vuosina ja esimerkiksi hoitovapaa on pysynyt pitkälti samanlaisena vuodesta 2007 lukien. Täten yhteiskunnallisesti isyyteen sitoutuminen näkyy toistaiseksi vielä heikkona.

Isyyteen sitoutumisen ja työelämässä olevan sukupuolten välisen tasa-arvon myötä kotiin lasta hoitamaan jäävä isä tulisi kulttuurisesti hyväksytyimmäksi. Yhteiskunnalliset vaikutukset voivat olla kuitenkin heikosti näkyvissä, kuten taloudellinen hyöty. Tämän voidaan ajatella toteutuvan pitkällä aikavälillä esimerkiksi siten, että molemmat vanhemmat ovat tietoisia terveydenhoitajien antamista ohjeistuksista, jolloin niiden noudattaminen on todennäköisempää. Jaetussa vanhemmuudessa toisen vanhemman uupuminen on myös helpommin havaittavissa, jolloin tilanteeseen pystytään saamaan tukea varhaisemmassa vaiheessa. (Mykkänen & Eerola 2014, 51–52.)

Miehen halukkuutta perhekeskeiseen elämäntapaan edesauttavat esimerkiksi puolison parempi palkka, oma työttömyys, työelämän lisääntyvä vaativuus sekä työaikojen epäsäännöllisyys. Lisäksi halukkuutta voi lisätä mahdollisuus tehdä enemmän omia asioita ja olla oikeasti lasten kanssa. (Huttunen 2014, 190.) Isyyteen sitoutuminen voi aiheuttaa miehelle myös hankaluuksia ja haasteita. Lapsen äiti saattaa kokea, että isä tulee ikään kuin hänen reviirilleen ottamalla vastuuta lapsen hoidosta ja huolenpidosta. Itsestään selvää ei ole se, kuinka miehen työpaikka tukee perhekeskeistä elämäntapaa. Miehelle saattaa tulla myös kokemus, että hän jää ystävä- tai harrastepiirin ulkopuolelle antaessaan aikaa perheelle. (Mykkänen & Eerola 2014, 52.)

Pikkulapsiperheissä pelkästään lapsen hoitamiseen liittyviä kotitöitä on runsaasti, esimerkiksi syöttäminen, nukuttaminen, vaipan vaihto, peseminen, pukeminen, riisuminen ja leikkiminen. Lisäksi aikuisen on tehtävä ruokaostoksia ja valmistettava ruokaa, pestävä pyykkiä ja siivottava kotia. Perinteisesti edellä mainitut kotityöt ovat kuuluneet äidin tehtäviin. Miesten osallistuminen on kuitenkin kasvanut vuosien kuluessa ja nykyisin he osallistuvat yleisimmin siivoamiseen, ruokaostoksien tekemiseen sekä seurusteluun lasten kanssa. Naiset hoitavat yleisimmin päävastuun pyykinpesusta ja ruuanlaitosta. Kotona lasta hoitava vanhempi ottaa Suomessa yleisesti vastuuta kotitöistä enemmän kuin työssäkäyvää vanhempi. Työssäkäyvä vanhempi osallistuu yleensä kotitöihin työpäivän jälkeen sekä viikonloppuisin. Huomattavaa on se, että siirryttäessä kotoa työelämään kotitöihin muotoutunut työnjako ei

välttämättä muutu, koska totutusta tavasta on vaikea irtaantua. (Lammi-Taskula 2004, 184–185.)

Johanna Lammi-Taskula (2004) on tutkinut pienten lasten vanhempien kotitöihin osallistumista kyselyaineistolla, johon on vastannut sekä isiä että äitejä. Lammi-Taskulan tutkimuksessa nousi esille, että niissä perheissä joissa isä on ollut vähintään kuukauden päävastuussa lapsen hoidosta, tasainen työnjako vanhempien kesken vanhempainvapaan jälkeen on yleisempää ja samalla äidin päävastuu kotitöistä on näissä perheissä harvinaisempaa. Lammi-Taskulan tutkimukseen osallistuneista enemmistö toi esille, että vanhempainvapaalla olevat isät huolehtivat yhtä paljon kuin äiditkin parivuotiaan lapsen perustarpeista kuten ruokailusta, vaipanvaihtoista, leikkimisestä, peseytymisestä ja nukuttamisesta. Perihan Ünüvar (2011) puolestaan on tutkinut isyyden muuttuneita rooleja. Hänen tutkimuksensa osoittaa, että lapsettomat pariskunnat jakavat kotityöt melko tasaisesti. Ensimmäisen lapsen mukanaan tuomat kotitöiden muutokset kasaantuvat yleensä äidille. Kuitenkin perheissä, joissa molemmat vanhemmat työskentelevät kodin ulkopuolella tai äiti tekee pidempää työaikaa kuin isä, niin isä ottaa enemmän vastuuta kodista ja lapsista kuin perheissä joissa äiti on kotona, vaikkakin isien osallisuuden asteet vaihtelevat. Ünüvar toteaaakin, että vanhemmuuden myötä tulleet muutokset ovat aiheuttaneet muutoksia isien nykyisissä rooleissa ja vastuissa verrattuna muutama vuosikymmen sitten olleisiin isien rooleihin. (Ünüvar 2011.)

2.4 Koti-isyys

Lasten hoitaminen kotona päivähoidon sijaan nähdään usein hallitun ja rauhallisen arjen edellytyksenä. Lasten kotihoitoa pidetään siis vaihtoehtona kiireiselle elämälle, johon kuuluisi perheen ja työn yhteensovittaminen. Keskeinen syy siihen miksi vanhemmat haluavat hoitaa lapsen itse päivähoidon sijasta on se, että kotonaololla mahdollistetaan perheen mieleinen päivärhythmi. Vanhemmat haluavat tarjota lapsilleen hallittua ja rauhallista arkea ja samalla suojella heitä kiireen tunnulta ja aikataulutetulta elämältä. (Repo 2012, 137.)

Olemalla läsnä jokapäiväisissä hoitotilanteissa isät pystyvät luomaan läheisen suhteen lapseensa jo siinä vaiheessa, kun lapsi on vielä pieni. Lisäksi isät pääsevät kokemaan syvälle käyviä hoivakokemuksia ja lapset saavat kokea isän hoivaa. Isän osallistuessa äidin kanssa tasavertaisesti perheen arkeen, voidaan olettaa hänen elämänlaatunsa paranevan. Lisäksi isän osallisuus arjen asioihin hyödyttää myös äitiä eri tavoin. (Huttunen 2001, 171.)

Lasten kotihoito on edelleen hyvin sukupuolittunutta ja äidit kantavat siitä päävastuun, vaikka isien osallistuminen lasten hoitoon on muutoin lisääntynyt parin viime vuosikymmenen aikana. Petteri Eerola on vuonna 2015 tarkastetussa väitöskirjassaan tutkinut pienten lasten isien käsityksiä ja kertomuksia vastuullisesta isyydestä. Eerola on väitöskirjassaan tarkastellut myös kuinka vanhemmuus sukupuolittuu miesten kertomuksissa. Väitöskirjan tutkimustuloksissa nousee esille, että pienten lasten isät kokevat keskeisimmäksi vastuullista isyyttä kuvaavaksi asiaksi lastenhoitotyön tekemisen. Hoivaaminen ja konkreettinen hoitotyö näyttäytyvät Eerolan väitöskirjan isien kertomuksissa itsestäänselvyyksinä ja ne pohjautuvat isien oma-aloitteisuuteen ja vastuunottoon. Eerola tuo esille, että tutkimustulosten mukaan isyys saa monin paikoin samoja piirteitä, jotka aiemmin on liitetty äitiyteen. Isien vanhempainvastuu on siis laajentunut ja samalla taloudellinen vastuu tulkitaan myös vanhempien yhteiseksi asiaksi. Kuitenkaan isien esille tuomat tasa-arvo puheet lasten hoidosta ja taloudellisesta vastuusta eivät näytä toteutuvan lasten ollessa pieniä, koska äidit pitävät valtaosan perhevapaista isien ollessa työelämässä. Eerolan mukaan hoivaavuus sisältyy nykyisin käsitykseen kunnollisesta miehisyydestä eivätkä miehisyyksäitykset siten rajoita isien osallistumista lastenhoitoon. (Eerola 2015.)

Heidi Ilmonen (2005) on Pro Gradu tutkielmassaan selvittänyt perhevapaalle jääneiden miesten kokemuksia koti-isyydestä. Hän on tarkastellut syitä koti-isäksi jäämiselle sekä miten isät ovat kokeneet kotona olemisen ja millaisia seurauksia siitä on ollut isän elämälle. Ilmosen tutkimusaineistona on ollut kahdeksan koti-isän puolistrukturoidut teemahaastattelut. Hänen tutkimuksessaan koti-isyyden taustalla on ollut vanhempien yhteinen päätös lapsen hoitamisesta kotona. Isät olivat ilmoittaneet haluavansa pitää taukoa työstään ja viettää aikaa lapsen kanssa ollessaan koti-isänä. Ilmosen tutkimukseen osallistuneissa perheissä isät ottivat hoitovastuun perheen kodista ja lapsista ja toteuttivat siten jaettua vanhemmuutta. Koti-isät kokivat toimivansa kotona samalla tavoin kuin nainen ollessaan koti-äitinä. Miehet eivät kuitenkaan kokeneet itseään naismaisiksi, vaan toivat esille toimivansa kotona miehinä ja isinä. Koti-isyyden aikana miehisyyden koettiin vahvistuvan, kun arjen velvollisuuksissa pärjäsi hyvin ja hallitsi kodin asioita entistä paremmin. Koti-isät toivat Ilmosen tutkimuksessa esille arvostavansa kotityötä aiempaa enemmän. Miehet kokivat koti-isyyden myönteisenä kokemuksena, vaikka kotityöt tuntuivat välillä raskailta ja sitovilta. Miehet kokivat suhteensa lapseen tiivistyneen ja kokivat lapsen pitävän heitä koti-isyyden vuoksi tasavertaisina äidin kanssa. Koti-isyyks oli tuonut miehille toivottua taukoa työelämästä ja he olivat saaneet uutta motivaatiota palata takaisin työelämään. (Ilmonen 2005.)

Satu-Maria Salmi (2015) on omassa Pro Gradu työssään selvittänyt kotiäitiyden ja koti-isyyden merkitysten käsittelyä perhelehdissä. Tutkimusaineistona hän on käyttänyt kahta eri perhelehteä vuosilta 2012–2014. Salmen tutkimuksessa osoittautui, että perhelehtien lähestymistapa kotiäitiyteen ja koti-isyyteen oli keskenään erilaista ja toinen lehti käsitteli enemmän koti-isyyttä. Salmi valitsi tutkittavista lehdistä tarkempaan analyysiin 18 artikkelia, joista erottui selkeästi kolme kotivanhemmuuden valintaan liittyvää diskurssia. Nämä diskurssit ovat koti naisen paikkana, perheen hyvinvointi ja jaettu vanhemmuus. Salmen tutkimustulosten mukaan perhelehdet uusintavat kulttuurisesti olemassa olevaa kotivanhemmuuden kuvaa, mutta nostavat esiin myös erilaisia tapoja toteuttaa koti-isyyttä tai kotiäitiyttä. Koti-isät nousivat lehdissä esille osaavina sankareina, jotka haluavat toteuttaa jaettua vanhemmuutta. Kotiäidit puolestaan tuotiin esille monitaitureina ja äitiyteen omistautuneina, jotka haluavat antaa tilaa myös lapsen isälle. Kotivanhemmuus tuodaan perhelehdissä esille sekä huolettomana elämänvaiheena että vanhemmuuden taakkana. (Salmi 2015.)

Erin M. Rehel (2014) on tutkimuksessaan selvittänyt isyyttä tilanteissa, joissa isät ovat päättäneet jakaa vanhemmuuden. Rehelin tutkimustulosten mukaan tilanteissa, joissa isä saa kokea vanhemmuuteen siirtymisen mahdollisimman samalla tavoin kuin äiti, hän pystyy toteuttamaan vanhemmuuttaan tavoilla, jotka yleensä liitetään äitiyteen. Rehelin mukaan tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, että heti vauvan synnyttyä isä pääsee jakamaan vanhemmuutta ja jäsentämään omaa isyyskokemustaan. Rehelin tutkimustulokset puhuvat sen puolesta, että isät jotka ovat ensisijaisessa vastuussa lastenhoidosta pystyvät siihen samalla tavoin kuin äidit. Rehel tuo esille, että miehet ja naiset voivat tehdä vanhemmuuden samalla tavoin, mutta se tulee yleensä voimakkaimmin esille perheissä joissa on koti-isä tai yksinhuoltajaisä. Rehelin mukaan töistä saatava vapaa isyyttä varten auttaa isiä kehittämään vastuuntuntoa ja olemaan tasavertainen vanhempi. (Rehel 2014.)

Ilmosen (2005) ja Salmen (2015) tutkimuksissa koti-isyyttä näyttäytyy myönteisenä elämäntapana mutta siihen liitetään myös arjen raskaus ja sitovuus. Eerolan (2015) ja Ilmosen tutkimuksissa nousevat esille, että lastenhoitoon osallistuminen nähdään nykyajan miehisyyteen kuuluvana asiana. Eerolan, Ilmosen, Salmen ja Rehelin (2014) tutkimuksissa jaettu vanhemmuus näyttäytyy yhteneväisenä asiana ja miehen nähdään kykenevän toimimaan koti-isänä samoin kuin naisen kotiäitinä. Sen sijaan Ada Bergroth (2015) on omassa Pro Gradu tutkielmassaan tarkastellut 2010 luvun suomalaista koti-isyyttä puolisoitten välisen vastuunjaon näkökulmasta ja saanut eriäviä tutkimustuloksia verrattuna Eerolan, Ilmosen, Salmen

ja Rehelin tutkimuksiin. Bergrothin tutkimus koostuu kahdestakymmenestä teemahaastattelusta jossa hän on haastatellut kymmentä isää ensin koti-isyiden aikana ja uudestaan heidän ollessa takaisin työelämässä. Tutkimuksessa nousi esille kolme tyypillistä koti-isän tarinaa, jotka Bergroth on nimennyt levähtäjäsän tarinaksi, yhteisen projektin tarinaksi sekä tukipilari isän tarinaksi. Näissä tarinoissa puolisoiden välinen dynamiikka ja vastuunjako ovat erilaiset. Levähtäjäsän tarinassa tyypillistä on, että hoitovapaa edustaa taukoa työelämästä ja koti-isyiden aikana pystyy tutustumaan syvemmin omaan lapseensa. Levähtäjäsän tarinassa päävastuu lapsista ja kodista on edelleen äidillä, vaikka isä hoitaa lasta päivisin. Levähtäjäsä vasta opettelee hoitamaan lasta yksin. Yhteisen projektin tarinassa vastuu lasten hoitamisesta ja kotitöistä jakautuu tasaisesti puolisoiden välillä. Vaikka yhteisen projektin tarinassa lapsesta huolehtiminen on isälle ennestään tuttua, niin tavallisesti äiti kuitenkin viime kädessä huolehtii ja suunnittelee perheen arkeen liittyvät asiat. Tukipilari isän tarinassa koti-isä kokee olevansa päävastuussa kodin- ja lasten hoidosta sekä hoitovapaan aikana että sen jälkeen. Tukipilari-isälle hoitovapaalle jääminen tuntuu ainoalta vaihtoehdolta. Bergrothin tutkimustulosten mukaan koti-isyys ei aina välttämättä johda muutoksiin puolisoiden välisessä vastuunjaossa ja tasapuolinen työnjako ei ihanteesta huolimatta aina toteudu käytännössä. (Bergroth 2015.)

3 ARKINEN HYVINVOINTI

Eeva Jokisen (2005, 122) mukaan arki liitetään yleisesti kotiin, perheeseen ja vanhemmuuteen. Tässä tutkimuksessa arjen päähenkilöinä ovat koti-isät, joiden arjen paikkoja ovat kodin, perheen ja vanhemmuuden lisäksi ystäväpiiri ja harrastustoiminta. Nämä arjen paikat ovat sidoksissa myös koti-isien arjessa toimimiseen ja hyvinvointiin, joten käytän sen vuoksi nimitystä arkinen hyvinvointi. Tutkimukselliset näkökulmani ovatkin arki ja hyvinvointi, joita avaam tarkemmin alaluvuissa. Arjesta tehdyt tutkimukset ovat kietoutuneet hyvin tiiviisti naisiin ja äitiyteen, koska arkeen liitetyt teemat ovat olleet yleisesti naisiin liitettyjä asioita. Tässä tutkimuksessa arkista hyvinvointia tarkastellaan marginaalisen ryhmän eli koti-isien näkökulmasta.

3.1 Arki käsitteenä

Arkielämä on alkanut muotoutumaan 1800-luvun lopulla teollisen yhteiskunnan syntyminen aikoihin, jolloin tuotanto erotettiin uusintamisesta, työ asumisesta, työaika vapaa-ajasta, työelämä perhe-elämästä ja julkinen yksityisestä. Arjen määrittelyssä on aina ollut hankaluus, koska se on asia jonka kaikki tuntevat, mutta sitä on vaikea pukea sanoiksi. Tämän vuoksi arkielämää on käsitteellistetty monenlaisin tavoin. (Salmi 2004, 12–17.)

Edmund Dahlström (1987, 98) kertoo arkielämän olevan sellaista, joka kattaa kokonaisuudessa ihmisen oman toiminnan kun taas Rita Felski (2000, 15) sanoo arjen olevan toimintojen jatkumo ja väistämätön pohja muulle inhimilliselle toiminnalle. Eeva Jokisen (2005, 16) mukaan arkeen liittyvät oleellisesti toisto, kodintuntu, tavanmukaisuus, taipumus vahvistaa totunnaisia sukupuolitapoja sekä kyky muuntaa ulkoapäin tulevaa tahdinmäärittelyä enemmän omalta tuntuvaksi rytmiksi. Toisaalta Jokisen (2005, 158) mukaan arkea on kaikkialla ja sitä on vaikea havaita. Maritta Törrönen (2012, 10) määrittelee arjen siten, että se on tilanne tilanteelta ja hetki hetkeltä syntyvän toiminnan prosessi, joka tuottaa uusia tilanteita. Pirjo Korvela ja Anna Rönkä (2014, 196–197) puolestaan käsittävät perheen arkielämän prosessiksi. Heidän mukaansa tässä prosessissa perheenjäsenet muokkaavat ja saavat aikaan ajallisesti ja paikallisesti yhdessä ja erikseen materiaalistien ja mentaalisten välineiden sekä sosiaalisten suhteiden avulla. Minna Salmi (2004, 22) puolestaan ei määrittele arkea, vaan haluaa ottaa sen tutkimukseen kontekstina, koska hänen mukaansa kysymys on enemmän

tutkimuksen tekemisen tavasta ja näkökulmasta, kuin siitä sisällöstä tai aiheesta jota tutkitaan.

Eeva Jokinen (2005, 158–159) tuo esille, että arki mielletään sekä kevyeksi että raskaaksi ja sitä sekä ylistetään että halveksitaan. Arki liitetään Jokisen mukaan yleisimmin naisiin ja heidän arjen hallintaansa. Miehet sen sijaan saattavat päästä Jokisen mukaan arjen pyörytyksessä vähemmällä. Arjen tavallisuuden koetaan olevan se mikä pitää elämää yllä mutta samanaikaisesti se saatetaan kokea raskaaksi. Toisin sanoen arki ylläpitää sekä hyvinvointia että eriarvoisia käytäntöjä. (Jokinen 2005, 158–159.) Aiempiin arjen määritelmiin pohjautuen määrittelen arjen tässä tutkimuksessa siten, että se on toimintaa, jossa on jatkumoa ja tavanomaisuutta ja se perustuu yksilön omaan toimintaan erilaisissa tilanteissa.

Rita Felskin (2000, 18) mukaan arjen toimijuus kytkeytyy aina aikaan, paikkaan ja pysyvyyteen. Arjen toimijuudessa arki pysyy samanlaisena ja siinä on oleellista toistuvuus eli samat asiat toistuvat samanlaisina päivästä toiseen. Suvi Krokin (2009, 30) mukaan arjen toimijuudelle oleellista on se, että se tapahtuu aina yhteiskunnallisessa ajassa ja paikassa, joidenka merkitykset luovat raamit arjen toimijuuden tapahtumille. Dorothy Smith (1987, 107–111) puolestaan tuo esille, että arkielämä on tärkeä tutkimuksen metodologinen perusta. Hänen mukaansa tutkimuksissa on tärkeä ottaa huomioon kuinka ihmiset arkielämässään toimivat ja mitä he tuottavat omista tekemisistään ja käytännöistään huomioiden, että erilaiset rakenteet vaikuttavat aina ihmisten arjen kokemuksiin.

Tässä tutkimuksessa tärkeäksi arjen kehikseksi nousevat erityisesti se mistä koti-isien arki koostuu ja kuinka he kuvaavat omaa jaksamistaan. Koska arki on näkökulmana tutkittavaan ilmiöön, niin on tärkeää antaa koti-isien itse tuoda esille elämäänsä ja arkeensa liittyviä asioita.

3.2 Lapsiperheiden arjen tutkimus

Maritta Törrönen (2012) on tutkimuksessaan tarkastellut lapsiperheiden arkea ja hyvinvointia 2000-luvun alun Suomessa. Hänen tutkimukseensa osallistuneista perheistä suurimmassa osassa oli alle kouluikäisiä lapsia. Törrösen tutkimustulosten mukaan hyvinvointi tai pahoinvointi usein kumuloituu lapsiperheissä. Kumuloituvaan hyvinvointiin liittyivät hyvä talou-

dellinen tilanne, mieleinen asumismuoto, suhteet työelämään, tyytyväisyys kotitöiden jakautumiseen, hyvät sukupolvisuhteet, myönteinen elämäntapa, luottamus läheisiin ja terveys. Pahoinvoinnin kasautuminen näkyi lähinnä tilanteissa joissa oli taloudellisia vaikeuksia, asumisen puutteita, terveydellisiä vaikeuksia sekä pessimistisyyttä. Perheissä, joissa näkyi pahoinvoinnin kasautumista, oli yleensä perinteinen sukupuolittunut työnjako ja etäinen suhde isovanhempiin. (Törrönen 2012.)

Katja Repo on vuonna 2009 hyväksytyssä väitöskirjassaan tutkinut lapsiperheiden arkea. Hänen näkökulmana on ollut raha, työ ja lastenhoito. Väitöskirja koostuu eri artikkeleista, joita yhdistää arjen näkökulma sekä ajatus todellisuuden sosiaalisesta rakentumisesta. Repo on tutkimuksessaan ollut kiinnostunut siitä kuinka lapsiperheiden vanhemmat merkityksellistävät arkeaan ja siihen liittyviä valintojaan sekä kuinka erilaiset rakenteet liittyvät osaksi arjen käytäntöjä. Lisäksi hän on tarkastellut millaista kuvaa arjen merkityksellistämisen tuottaa sekä lapsiperheiden elämästä että perhepolitiikasta 2000-luvulla. Revon tutkimustulosten mukaan lapsiperheiden vanhemmat elävät arkeaan ristiriitaisten kulttuuristen odotusten keskellä. Lisäksi tutkimuksessa nousi esille, että ansiotyökansalaisuutta tuotiin esille lähinnä perheen näkökulmasta ja yksilöllisiä valintoja perusteltiin perheen edulla. Tutkimustuloksissa lasten kotihoitoa pidettiin lasten ja perheen etuna ja työelämän vaatimuksia vastustettiin perheen kautta. Revon tutkimuksen mukaan arjen kuvauksiin heijastuvat lapsuuden politisoituminen, lapsen edun kulttuurisen aseman vahvistuminen, psykologian ammattilaisten puhe perheestä, tasa-arvokeskustelu ja ansiotyökansalaisuuteen liittyvät vaatimukset omillaan toimeen tulemisesta. (Repo 2009.)

Suvi Krokin (2009) väitöskirja käsittelee vähävaraisen yksinhuoltajaäidin kokemuksia arjesta. Hän on tarkastellut asiaa äitiyden, yksinhuoltajuuden, köyhyyden, asiakkuuden ja lähiön teemojen kautta. Krokin tutkimustulosten mukaan ensin tulee tutkia naisten antamaa merkitystä heidän arjen toimijuudelleen, ennen kuin voi ymmärtää heidän toimintaansa ja arjessa selviytymistään. Naisten toiminnan päämääränä on ensisijaisesti arjen rutiinien säilyttäminen ja he merkityksellistävät toimijuuttaan ja arkeaan perustuen äitiys- ja köyhyystapaaisuuteen sekä hyveellisyyteen. Marginaalissa elävien ihmisten oikeus täysivaltaiseen kansalaisuuteen nousi tutkimuksen tulosten mukaan tärkeäksi yhteiskuntapoliittiseksi kysymykseksi. Krok tarkoittaa tällä sitä, että poliittisessa päätöksenteossa tai etuuksia määrittäessä tulisi ottaa huomioon erilaisuus ja antaa marginaalissa elävien ihmisten itse päättää kuinka he saavat parhaiten arkensa toimimaan. (Krok 2009.)

Pilvi Hämeenaho on vuonna 2014 tarkastetussa väitöskirjassaan tutkinut maaseudulla elävien perheenäitien arkielämän kulkua ja heidän käsityksiään hyvästä arjesta. Hämeenahon näkökulmana on ollut erityisesti palvelujen käyttö ja niiden merkitys osana arjessa koetun hyvinvoinnin rakentumista. Tutkimustulosten mukaan maaseudulla asuvien äitien arki on erittäin liikkuvaa ja sujuvan arjen ylläpito perustuu pitkälti yksityisautoilulle ja henkilökohtaisen kulkemisen mahdollisuudelle. Tutkimuksessa nousi esille, että julkiset palvelut ovat äideille tärkeä arvo sekä arjen tuki, joka tuottaa perusturvaa. Harvan palveluverkon vuoksi julkiset palvelut saattavat myös heikentää arjessa koettua hyvinvointia. Tutkimustulosten arjen kuvauksissa paikallisyhteisö muodostaa tärkeän auttamisen verkoston äitien arjessa, mutta se ei kuitenkaan tarjoa ratkaisuja jokapäiväisiin palvelutarpeisiin. Työssäkäyvin maaseudulla elävien äitien vapaa-ajan täyttävät oman perheen askareet, eikä heillä ole aikaa yhteisölliseen toimintaan. (Hämeenaho 2014.)

Edellä esitellyt tutkimukset perustuvat kaikki arjen näkökulmaan ja niissä painottuu arjen määrittelyn liittyminen yksilön omaan toimintaan erilaisissa tilanteissa. Tässä tutkimuksessa koti-isän arkea lähestytään myös yksilön oman toiminnan ja kokemuksen kautta, jolloin saadaan esille tutkittavien omat henkilökohtaiset kokemukset.

3.3 Hyvinvointi

Hyvinvointi on hyvin keskeinen käsite ihmis- ja yhteiskuntatieteissä. Se kytkeytyy sekä yhteiskunnan rakenteisiin että ihmisten omaan toimintaan. Hyvinvointivaltioista ja hyvinvointiyhteiskunnasta puhuttaessa tarkastellaan hyvinvointia sen makrotasolta käsin kun taas mikrotasolla painopiste on ihmisten hyvin voiminen ja elämässä pärjääminen. Makrotason ja mikrotason hyvinvoinnilla on vahva yhteys toisiinsa, sillä yhteiskunnan hyvinvointi on riippuvainen kansalaisten hyvinvoinnista. (Niemelä 2010, 16.)

Hyvinvointi koostuu useista eri tekijöistä kuten objektiivisista mitattavissa olevista elintaso- ja kuvaavista tekijöistä ja subjektiivisista arvostuksista ja tuntemuksista. Terveys, elinolot ja toimeentulo ovat objektiivisiä hyvinvoinnin osatekijöitä kun taas sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen ja onnellisuus ovat subjektiivisen hyvinvoinnin osatekijöitä. Hyvinvoinnin objektiivisilla ja subjektiivisilla osatekijöillä on vaikutusta toinen toisiinsa mutta esimerkiksi hyvinvoinnin määrä ei lisäänty automaattisesti elintason noustua. (Moisio, Karvonen, Simppu & Heikkilä 2008, 14.)

Hyvinvointia on määritelty tarveteoreettisen, resurssiteoreettisen sekä osallisuus- ja toimintateoreettisen hyvinvointiajattelun kautta. Tarveteoreettisessa ajattelussa elintasona esille tulevaa hyvinvointia tarkastellaan lopputuloksen näkökulmasta ja siinä pyritään määrittelemään ihmisen tarpeiden tyydytyksen tila. Tarveteoreettista ajattelutapaa kohtaan on esitetty kritiikkiä sen vuoksi, että tarpeen tyydytyksen mittaaminen on vaikeaa. (Niemelä 2010, 17–18.) Maritta Törrönen (2012, 34) tuo esille kritiikkiä tarveteoreettista lähestymistapaa kohtaan sen vuoksi, että siinä ajatellaan vain ihmisen tarpeita eikä oteta huomioon henkilön omia mahdollisuuksia toteuttaa tarpeitaan. Ajattelutapaa onkin kehitetty resurssiteoreettiseksi hyvinvointiajatteluksi, joka perustuu konkreettisten resurssien tarkasteluun ja luokitteluun. Tässä ajattelutavassa resurssit nähdään mahdollisuuksina toimia hyvinvoinnin edistämiseksi. (Niemelä 2010, 17–18.) Erik Allardt (1976) on muodostanut oman hyvinvoinnin ajattelutavan yhdistämällä tarveteoreettista ja resurssiteoreettista hyvinvointiajattelua. Allardin mukaan hyvinvointi koostuu kolmesta eri osa-alueesta, jotka ovat elintaso (having), ihmissuhteet (loving) sekä itsensä toteuttaminen (being). Elintason osa-alueeseen kuuluvat Allardtin mukaan tulot, asuminen, työ, koulutus ja terveys. Ihmissuhteet ja itsensä toteuttamisen Allardt näkee hyvinvoinnin subjektiivisina ulottuvuuksina. Ihmissuhteiden osa-alueeseen kuuluvat perhe- ja ystävyysuhteet sekä paikallisyhteisyys. Itsensä toteuttamisen osa-alueeseen Allardin mukaan kuuluvat mielekäs vapaa-ajan toiminta, korvaamattomuus sekä kokemus siitä, että voi vaikuttaa omaan elämään. (Allardt 1976, 38–46.) Osallisuus- ja toimintateoreettinen hyvinvointiajattelu lähtee liikkeelle siitä, että tarve- ja resurssiteoreettisen hyvinvoinnin jäsenyyksen lisäksi kiinnitetään huomiota toiminnallisuuden ja yhteisön osallisuuteen jäsentymisen mukanaan tuomaan hyvinvointiin (doing) (Niemelä 2010, 19). Maritta Törrösen (2012,12) mukaan hyvinvointi muodostuu toimivan ja luovan ihmisen sekä rakenteiden välisessä suhteessa ja vahvistuu näiden vuorovaikutuksessa.

Elintason ja hyvinvoinnin välinen positiivinen yhteys on lisännyt kiinnostusta subjektiivisen hyvinvoinnin tutkimukseen. Hyvinvoinnin tutkimus on kiinteä osa kansainvälistä ja ajan-kohtaista tutkimusta ja siinä ollaan kiinnostuneita ihmisten hyvinvointia tukevista tekijöistä, elintasosta ja elämänlaadusta sekä yhteisöllisyyttä kiinnittävistä tekijöistä. (Törrönen 2012, 33; Ylistö 2009, 296.)

Tässä tutkimuksessani yhdistyy sekä arjen että hyvinvoinnin tutkimus. Hyvinvoinnin tutkimuksessa tutkimuksen kohde rajautuu tiettyjen hyvinvoinnin osa-alueiden tarkasteluun (Törrönen 2012, 36). Tässä tutkimuksessa hyvinvoinnin osa-alueen rajaukseni kohdistuu

koti-isien arjessa jaksamiseen, tarkemmin siihen mitä koti-isät jaksamisestaan kertovat. Tutkimus on siten subjektiivista hyvinvoinnin tutkimusta.

3.4 Hyvinvoinnin näkökulmana isien jaksaminen

Äitien jaksamista on tarkasteltu paljon, mutta isien ei. Mannerheimin Lastensuojeluliitto on kuitenkin vuonna 2008 toteuttanut tutkimuksen, jossa on selvitetty isien ajatuksia isyydestä ja isien kaipaamasta tuesta. Tutkimuksen mukaan isät kokivat tulevansa äidin kanssa tasavertaisesti huomioonotetuksi lasten harrastuksissa, päiväkodissa, koulussa ja leikkipuvistossa. Puolet tutkimukseen osallistuneista isistä koki, että neuvolassa he eivät tulleet huomioonotetuiksi tasavertaisesti äidin kanssa. Isät kokivat, että heidän hyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan ei oltu kiinnostuneita neuvolassa, päiväkodissa tai koulussa. Isillä oli tutkimuksen mukaan kuitenkin tarvetta ja halua puhua omasta vanhemmuudestaan ja siihen liittyvistä asioista. Yleensä isät olivat puhuneet näistä asioista puolison, sukulaisten ja ystävien kanssa. Isät pohtivat isyydessään eniten omaa epävarmuuttaan isänä ja lisäksi he pohtivat lasten kasvatukseen, ajankäyttöön, talouteen sekä omaan jaksamiseen liittyviä asioita. Suurimpina iloina isät kokivat lasten kasvun ja kehityksen seuraamisen, lasten vilpittömyyden sekä arkisen yhdessäolon. Suurin osa tutkimukseen osallistuneista isistä koki jaksavansa hyvin, mutta silti heidän mielestään isien jaksamiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Isien kokemuksen mukaan heidän jaksamistaan tukevat vuorovaikutuksellinen parisuhde, läheinen suhde lapsiin, sukulaisilta ja ystäviltä saatu tuki, tasaisesti jakautuvat kotityöt, työn ja perheen yhteensovittaminen, oma aika, hyvä fyysinen kunto, riittävä uni ja turvattu taloudellinen tilanne. Alle puolet tutkimukseen osallistuneista isistä koki tarvitsevansa erityistä tukea vanhemmuuteensa. He toivoivat saavansa vertaistukea toisilta isiltä, neuvoja lasten kasvatukseen ja hoitoon liittyen sekä lastenhoitoapua tarpeen mukaan. Osa isistä koki tarvetta ammatilliselle avulle sekä taloudelliselle tuelle. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2008.) Johanna Lammi-Taskulan ja Minna Salmen (2014) saamat tutkimustulokset ovat samansuuntaiset kuin Mannerheimin lastensuojeluliitton vuodelta 2008 tutkimustulokset. Hyvinvointitutkimuksen mukaan 40 % vanhemmista on huolissaan omasta jaksamisestaan äitinä tai isänä ja kokee laiminlyövänsä kotiasioita työnsä takia. Noin 30 % vanhemmista kokee heillä olevan liian vähän aikaa lapsille ja puolisolle. (Lammi-Taskula & Salmi 2014, 144.)

Suurimpina vanhempien jaksamista haittaavina tekijöinä ovat uupumus ja masennus, joille oleellisena selityksenä on vanhempien työtilanne. Työn ja vanhemmuuden yhdistämistä helpottavat ratkaisut, toimeentulon tukeminen ja tasainen työnjakautuminen vanhempien kesken jo pikkulapsivaiheessa pidentämällä isien ansiosidonnaista isyysvapaata ovat keinoja, joilla lapsiperheiden hyvinvointia voidaan lisätä. (Lammi-Taskula & Salmi 2014, 144–151.) Erityisesti isillä tulotaso liittyy oleellisesti huoleen omasta jaksamisesta. Sekä pienituloisimmat että suurituloisimmat isät ovat merkittävästi vähemmän huolissaan omasta jaksamisestaan kuin muut isät. Taloudelliseen tilanteeseen liittyen jaksamista kuormittaa tieto tulojen pienenemisestä. Työn vaatimukset ovat yksi haaste vanhempien jaksamiselle ja varsinkin isät joilla työn tekeminen on kotona ajatuksissa tai konkreettisenä tekemisenä työpäivän jälkeen ovat muita isiä useammin huolestuneita jaksamisestaan. Työn koetaankin vievän sekä aikaa että voimia joita vanhempi tarvitsisi lasten hoidossa ja kasvatuksessa. (Lammi-Taskula & Salmi 2008, 42–46.) Toisaalta työssäkäynti voi antaa myös voimavaroja vanhemmuuteen (Lammi-Taskula & Salmi 2014, 157).

Parisuhteeseen ongelmat ja ristiriidat kuormittavat vanhempien jaksamista ja varsinkin kotitöistä kiistely on osoittautunut asiaksi joka lisää vanhempien huolta omasta jaksamisestaan. Vanhemman kokemus omasta terveydentilasta yhdistyy huoleen omasta jaksamisesta vanhempana. Isät ja äidit jotka kokevat terveytensä huonoksi ovat muita selvästi enemmän huolissaan myös jaksamisestaan vanhempana. Lapsuudenperheen tunnemaailmalla on selkeä yhteys isän ja äidin omaan vanhemmuuteen. Jaksamista vanhempana tukee se, että on saanut itse lapsena rakkautta ja huolenpitoa, kun taas huolta jaksamisesta tuottaa lapsuudenkodissa koettu pelko ja väkivalta. (Lammi-Taskula & Salmi 2008, 46–50.)

Vanhemman kokema huoli omasta vanhemmuudestaan voi olla myös hyvä asia, koska tällöin vanhempi voi arvioida omaa toimintaansa vanhempana ja vaikuttaa toimintatapoihinsa siten, että muutos parempaan suuntaan on mahdollinen. Toisaalta huolestuminen kuormittaa ja vie entistä enemmän voimia vanhemmuudesta varsinkin tilanteissa, joissa vanhemman on vaikea tai mahdoton vaikuttaa huolen todellisiin syihin. Lapsiperheiden palveluiden mahdollisuus tukea vanhemmuutta korostuu mitä yleisempää vanhempien huoli omasta vanhemmuudestaan on. (Lammi-Taskula & Salmi 2008,39.) Tässä tutkimuksessa isien jaksamista tarkastellaan osana heidän arjen kuvauksiaan ja sitä kautta saadaan esille mitä he kertovat omasta jaksamisestaan.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Miehen auktoriteettisuus, sivusta seuraaminen ja taustalta tukeminen mielletään taakse jääneeksi isyydeksi ja isyys nähdään nykyisin pitkälti aktiivisena toimijuutena lapsen elämässä. Isyys halutaan nähdä myös yhä enemmän äitiyden kanssa tasavertaisena vanhemmuuden muotona samoine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. (Huttunen 2014, 184.) Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2008) kartoitti tutkimuksessaan isien ajatuksia isyydestä sekä minkälaista tukea isät kaipaavat. Mannerheimin Lastensuojeluliiton tutkimuksessa nousi esille, että isien mielestä heidän jaksamiseensa kiinnitetään liian vähän huomiota.

Isyystutkimusta on tehty runsaasti viime vuosina, mutta se on painottunut osallistuvaan ja aktiiviseen isyyteen sekä eron jälkeiseen isyyteen. Koti-isyyks on myös osallistuvaa ja aktiivista isyyttä, mutta siinä isä on tehnyt valinnan huolehtia itse lapsen kokopäivähoidosta, jonka vuoksi heidän arkensa ja jaksamisensa kiinnostaa minua erityisesti. Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää millaisista asioista koti-isien arki koostuu ja mitä he tuottavat jaksamisestaan pitämiensä blogikirjoitusten mukaan. Haen vastauksia seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- 1 Miten koti-isät kuvaavat arjen toimijuuttaan puolison ollessa töissä?
- 2 Mitä koti-isät kirjoittavat jaksamisestaan?

4.2 Internet ja blogit tutkimuksen näkökulmasta

Tutkimussuunnitelmassa tarkoitukseni oli kerätä tutkimusaineisto teemahaastatteluilla. Olin ennen tutkimussuunnitelman tekemistä ajatellut internetaineistoa, mutta katselin siinä vaiheessa eri keskustelupalstoja, joista en löytänyt sopivaa aineistoa tutkimukseeni. Täten päädyin siinä vaiheessa teemahaastatteluihin. Tutkimussuunnitelman tekemisen jälkeen palasin kuitenkin internetiin etsimään mahdollista aineistoa, koska minua kiinnosti käyttää valmiiksi kirjoitettua aineistoa. Tällöin löysin blogeja, jotka käsitelivät isyyttä ja ajattelin etsiä löytyi-

sikö sellaisia blogeja jotka kävisivät tutkimusaineistokseni. Pehdyttyäni blogien maailmaan, joka ei ollut minulle ennestään tuttua, päädyin käyttämään blogitekstejä tutkimusaineistonani.

Internetistä eli verkosta on tullut paikka, jossa erilaiset kulttuurin ja yhteiskunnan muodot rakentuvat ja voidaankin sanoa, että siitä on tullut varsinkin länsimaisessa kontekstissa lähes kaikkien ihmisten saatavilla oleva asia. Tämän vuoksi yhä useampi tutkija käyttää internetiä joko tutkimuksen kohteena tai kontekstina. Tutkimuskohteena internet ja sosiaalinen media rakentuvat sekä teknologisista että sosiaalisista ja kulttuurisista tasoista. Tutkijat ovatkin huomanneet verkon olevan helposti hyödynnettävä työkalu erityyppisten aineistojen keräämiseen. (Laaksonen, Matikainen & Tikka 2013, 9-17.)

Suomalaista tutkimusta, jossa blogeja on käytetty tutkimusaineistoa, löytyy runsaasti mutta ne ovat pääosin opinnäytetöitä. Maarit Mäkelä-Virtanen on tehnyt sosiaalipsykologian Pro gradu –tutkielman aiheesta vanhemmuus oikeutena, generatiivista diskurssia etsimässä. Tutkimuksen tarkoituksena on ollut selvittää herättääkö velvollisuuksiin painottuva puhe vastauksia ja vastustusta. Tutkimusaineistona Mäkelä-Virtanen on käyttänyt vanhemmuusaiheisia blogikirjoituksia. (Mäkelä-Virtanen 2012.) Outi Heikkinen puolestaan on tehnyt liikuntapedagogiikan Pro gradu –tutkielman aiheesta fitnessurheilijoiden blogit, bodyfitness kulttuurisena ilmiönä. Heikkinen tarkastelee tutkimuksessaan body fitness-lajia kulttuurisena ilmiönä käyttäen fitnessurheilijoiden blogeja aineistonaan. (Heikkinen 2014.) Elise Hokkasen (2013) kasvatustieteiden Pro gradu –tutkielma käsittelee koulun arjen prepresentoitumista suomalaisten alakoulujen blogeissa. Internettiin liittyviä tutkimuksia löytyy lisäksi paljon viestinnän, median ja markkinoinnin aloilta.

Internetiä voidaan käyttää tutkimuksessa välineenä, lähteenä, paikkana tai kohteena. Salla-Maaria Laakosen, Janne Matikaisen ja Minttu Tikan (2013) mukaan internet on väline silloin, kun sitä käytetään aineiston keräämiseen, josta tyypillisin esimerkki on verkkokyselyt. Laaksonen ym. tuovat esille, että yhteiskuntatieteissä internetin tulo tutkimusvälineeksi on tarkoittanut sitä, digitalisoitumisen myötä aineiston hankinta on edellyttänyt kokonaan uusia aineistonkeruun ja tallentamisen muotoja. Laakosen ym. mukaan internet on tutkimuksen lähde silloin kun tarkastellaan jotain verkon kautta välittyvää vuorovaikutusta, tapahtumaa tai ilmiötä. Tällöin tutkimuksen kohteena voivat olla esimerkiksi blogikirjoitukset tai verk-

kokeskustelut. He tuovat esille myös, että internetin ollessa tutkimuksen lähde on tutkimusympäristö muuttunut totutusta ja aineistojen luonne on saattanut muuttua uudenaikaiseksi. Laaksosen ym. mukaan internet voi olla myös tutkimuksen paikka, jolloin verkko nähdään yhteisöllisyyden ja toiminnan paikkana ja täten tutkimuksen tekemisen konteksti muuttuu totutusta. Tyypillistä on, että internetin ollessa tutkimuksen paikka, tutkija on itse läsnä verkossa, jolloin tutkijan on mukautettava asemansa ja havainnoinnin tavat verkkoympäristöön sopiviksi. Laaksosen ym. mukaan internet voi olla myös tutkimuksen kohde, jolloin tutkimuksessa keskitytään lähinnä verkon tekniseen rakenteeseen, tiettyyn palveluun tai näiden kehitykseen. (Laaksonen ym. 2013, 18–19.) Laaksosen, Matikaisen ja Tikan (2013) jaottelun mukaan internet on tässä tutkimuksessa lähde, koska tutkimukseni kohteena ovat koti-isten kirjoittamat blogikirjoitukset. Annette Markhamin (2011) mukaan internet voi olla yleisesti sosiaalisen tai yhteiskunnallisen ilmiön tutkimuksessa käytettävä väline, jolloin sitä käytetään tutkimusaineiston keräämiseen, varastointiin tai analysointiin. Markhamin (2011) jaottelun mukaan internet on tässä tutkimuksessa väline, koska tutkimusaineistoni on kerätty internetistä. Itse miellän internetin tässä tutkimuksessa välineeksi kuten Annette Markham, koska lähde on mielestäni sellainen, josta tehdään asianmukaiset lähdemerkinnät ja tässä tutkimuksessa käytin internetiä aineiston hankkimiseksi.

Internet on jatkuvassa liikkeessä, mikä tekee sen tutkimisen haasteelliseksi. Verkon sisältö ja palvelut muuttuvat ja kehittyvät koko ajan, joten ilmiöt saattavat olla vaikeasti rajattavia eivätkä ne välttämättä rajaudu tiettyyn paikkaan tai aikaan. Tutkimuksen tekemisessä tämä tarkoittaa sitä, että se luo aineiston rajaamiseen haasteita ja lopputuloksena voi olla puutteellista analyttisyyttä sekä aineiston huono edustavuus. Myös verkkomateriaalin runsaus saattaa aiheuttaa kattavuuden harhaa, koska suuresta määrästä huolimatta ne edustavat aina tiettyä käyttäjäkuntaa ja käyttäjäkontekstia. (Laaksonen ym. 2013, 22–23.)

Blogit ovat tulleet suosituiksi verkkovuorovaikutuksen muodoksi vuosituhannen vaihteen aikoihin, eli samoihin aikoihin jolloin sosiaalisen median katsotaan syntyneen (Laaksonen & Matikainen 2013, 197 & Kilpi 2006, 11). Salla-Maaria Laaksosen ja Janne Matikaisen (2013, 197) mukaan blogit ovat ikään kuin interaktiivisia verkkopäiväkirjoja, joita esiintyy monissa eri muodoissa. Tuomas Kilpi (2006, 5) puolestaan tuo esille, että verkkopäiväkirjan nimitys on aiheuttanut blogien kirjoittajissa ärtymystä, koska he mieltävät päiväkirjan sisältävän vain sisäänpäin kääntynyttä ja itsekeskeistä vuodatusta. Kilpi tuo esille, että hänen

mukaansa päiväkirja nimitys sopii kuitenkin useimpiin blogeihin mutta hän muistuttaa, että blogeihin liittyy oleellisesti myös keskusteleavuus ja yhteisöllisyys.

Blogikirjoitus on yleensä verkkosivu tai – sivusto, johon tuotetaan ajankohtaista tietoa ja laitetaan näkyville päivityksen ajankohta. Blogeille tyypillistä on, että niissä säilyvät vanhat merkinnät muuttumattomina ja ne ovat luettavissa pitkän aikaa. (Kilpi 2006, 3.) Blogipäivitys on usein henkilökohtainen, kolumnimainen teksti, jossa siirrytään nopeasti aiheesta toiseen. Blogeille on tyypillistä, että niitä voidaan kommentoida jolloin vuorovaikutus tapahtuu kirjoituksen jälkeen. Täten voidaankin ajatella, että jokainen blogikirjoitus on tietynlainen minikeskustelualusta. (Laaksonen & Matikainen 2013, 197; Kilpi 2006, 11.) Viimeaikoina blogit ovat yleistyneet myös osana perinteiseksi mielletyn median verkkosivuja. Blogeilla on monenlaisia eri merkityksiä ja ne voivat toimia verkkopäiväkirjojen lisäksi esimerkiksi politiikan, muodin tai urheilun kommentointialustoina tai teknologia-alan keskustelufoorumeina. (Laaksonen & Matikainen 2013, 197.)

Tutkijalla ei ole tietoa siitä, mikä on internetissä kirjoittavien ihmisten todellinen henkilöllisyys ja persoona, koska internetissä voi muunnella omaa identiteettiään haluamallaan tavalla. Tämän vuoksi tutkijoilla on erilaisia käsityksiä internetissä julkaistujen materiaalien luonteesta. Ne voidaan nähdä kulttuurisina teksteinä ja esityksinä, joiden avulla ihmiset rakentavat omaa sosiaalista minäkuvaansa muille esitettäväksi. Toisaalta internet voidaan nähdä sosiaalisena ympäristönä, jossa ihmiset aidosti toimivat ja esittävät ajatuksiaan ja tuntemuksiaan. (Kuula 2011, 170.) Tutkimusaineistoni blogikirjoitukset ovat ikään kuin verkkopäiväkirjoja, joten käsittelen tutkimuksessani kirjoittajia luonnollisina toimijoina, kotisinä, jotka haluavat jakaa ajatuksiaan ja tuntemuksiaan internetin välityksellä. Arja Kuulan (2011, 187) mukaan nimenomaan internetissä kotisivuja ja päiväkirjoja ylläpitävät ihmiset tekevät tietoisesti yksityisyydestään julkista kertomalla arjestaan, tekemisistään ja ajatuksistaan verkossa.

4.3 Aineiston hankinta ja tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoni koostuu kuudesta eri koti-isyyttä käsittelevästä blogi-kirjoituksesta, jotka olen etsinyt internetistä syyskuussa 2015. Hain koti-isyyttä koskevia blogeja blogit.fi-sivuston kautta sekä google-hakupalvelimen avulla. Arja Kuulan (2011, 170) mukaan materiaalin hakemisessa internetin kautta on keskeistä se, että kuinka tarjolla oleva informaatio

saadaan rajattua mielekkäällä tavalla, koska tarkatkin hakukriteerit saattavat tuottaa epärelevantteja tuloksia. Käytin sekä blogit.fi-sivustolla että google-hakupalvelimella hakusanoja ”koti-isä”, ”koti-isyys” ”isä”, ”isyys” sekä ”isän arki”. Löytyneistä blogeista rajasin tutkimusaineistokseni sellaiset, joissa isä oli yksin hoitovastuussa vähintään yhdestä alle kolmevuotiaasta lapsesta toisen vanhemman ollessa joko työelämässä tai opiskelemassa. Halusin rajata blogien käyttäjäkontekstin nimenomaan alle kolmevuotiaiden lasten isiin, koska halusin tutkimukseeni isiä, jotka ovat jollain yhteiskunnan tarjoamalla tuella hoitamassa lastensa kotona. Isien saamat tuet eivät tule esille blogikirjoituksissa, mutta heillä kaikilla on lasten iän perusteella oikeus saada jotain tukea kotonaolon ajalta. Tekemälläni rajauksella löysin yhteensä kuusi blogia, jotka kaikki otin mukaan tutkimukseeni. Blogit sisälsivät valokuvia sekä lukijoiden kommentteja, mutta olen rajannut ne pois tutkimuksestani, joten käytän ainoastaan blogien sisältämää alkuperäistä kirjoitettua tekstiä tutkimusaineistossani.

Tutkimusaineistoni kuudesta blogista olen päätellyt, että kaksi ovat saman kirjoittajan tekemiä, mutta tästä en voi olla täysin varma. Nämä kaksi blogia ovat kuitenkin kirjoitettu eri aikoina siten, että niissä on pari vuotta väliä, joten käsittelen ne tutkimuksessani erillisinä blogeina. Kaikki blogien koti-isät olivat kirjoitusten perusteella parisuhteessa lastensa äitien kanssa ja he edustivat ydinperhettä. Tutkimusaineiston kaikki isät toivat kirjoituksiinsa esille syyn miksi olivat jääneet kotiin hoitamaan lapsiaan. Kolme isää kertoi syyksi sen, että heillä ei ollut sillä hetkellä kokoaikaista työtä, mutta vaimolla oli, joten valinta kotona olevasta vanhemmasta oli käynyt helposti taloudellisin perustein. Kaksi isää halusi irrottautua työelämästä ja ikään kuin jäädä pidemmälle lomalle. Yksi isistä toi esille, että hänellä oli halu viettää aikaa lapsen kanssa enemmän kuin töissä ollessa ja vaimolle oli käynyt se, että vaimo kävisi töissä ja mies olisi kotona.

Vaikka tutkimukseni koskee nimenomaan koti-isien arkea, niin en ole poistanut blogikirjoituksista aikaa, jolloin kirjoituksista saa käsityksen, että puoliso on vuosilomalla, koska nämä kirjoitukset ovat myös hyvin arkisia asioita käsitteleviä nimenomaan isän näkökulmasta. Yhdessä blogissa lapsi täyttää kolme vuotta ja isä jatkaa siitä eteenpäinkin kirjoittamista, mutta olen ottanut tutkimukseeni tästä blogista vain sen osan joka käsittelee sitä aikaa, kun lapsi on alle kolmevuotias.

Yksittäisten ihmisten blogit ovat julkisesti saatavilla olevia verkkojulkaisuja, joten niiden käyttäminen analysoitavana aineistona ei edellytä lupaa blogin pitäjältä. Sen sijaan blogien

tai muiden internetjulkaisujen käyttäminen tiedonlähteenä vaatii tekijänoikeutta kunnioittavat viitetiedot. Käytettäessä blogeja analysoitavana aineistona on aineisto-otteet erotettava leipätekstistä samoin kuin minkä tahansa tutkimusaineiston sitaatit. (Kuula 2011, 187–189.) Tämän tutkimuksen aineistona olevien blogien kirjoittajiin en ole ottanut yhteyttä, koska ainoastaan yksi blogi oli tällä hetkellä aktiivinen ja muiden blogien yhteydessä ei ollut yhteystietoja, josta asiaa olisi voinut kysyä. Tämän vuoksi käytän julkista oikeutta käsitellä valitsemiani blogeja tutkimusaineistonani. Tutkijana huolehdin kuitenkin siitä, että aineisto-otteet on merkitty asiaankuuluvasti.

Tutkimusaineiston blogit ovat kirjoitettu vuosina 2010–2015 ja ne ovat keskenään hyvin erimittaisia kestoiltaan ja tekstin pituudelta. Olen kopioinut blogi-kirjoitukset Word-tiedostoon ilman valokuvia, siten että kirjainlajina on Times New Roman, kirjainkoko on 12 ja rivivälinä on 1,5. Yhteensä aineistoni koostuu siten 244 tekstisivusta. Taulukossa 1 on kootuna tutkimusaineistona olevien blogien perustietoja.

TAULUKKO 1. Tutkimusaineistona olevien blogien perustiedot

	Kirjoitusaika kk/vuosi	Lasten ikä ensim- mäisessä päivätyk- sessä	Päivitysten määrä	Sivu- määrä (Word)
Blogi 1	3/2012-6/2012	4kk	17	23
Blogi 2	6/2015-9/2015	1v ja 3v	32	57
Blogi 3	8/2010-7/2012	1v	195	126
Blogi 4	2/2013-6/2013	10 kk	26	26
Blogi 5	12/2013-3/2014	vauva ja leikki-ikäi- nen	11	8
Blogi 6	11/2012– 12/2012	8kk, 3v, 7v	5	4

Tutkimusaineistoni koostuu kuudesta eri blogista, jotka olen numeroinut satunnaisessa järjestyksessä. Tutkimusaineiston blogeja oli pidetty lyhimmillään kaksi kuukautta ja pisimmillään vuosi ja yksitoista kuukautta kuten taulukosta 1 huomataan. Tästä taulukosta käy ilmi myös se, että tutkimusaineiston koti-isillä oli yhteensä 10 lasta, joista nuorin neljän

kuukauden ikäinen ja vanhin seitsemän vuotias. Päivitysten määrä vaihteli muutamasta kerrasta lähes pariin sataan kertaan, joka vaikutti siihen, että blogikirjoitusten pituudet Word-tiedostossa vaihtelivat myös suuresti, kuten taulukosta 1 voidaan nähdä.

4.4 Aineiston analyysi

Aloitin aineiston analyysin lukemalla useaan kertaan tutkimusaineiston läpi, jolloin hahmotin aineiston kokonaisuuden. Perehdyttyäni hyvin aineiston sisältöön päädyin lopullisesti aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin, jota olin kaavaillut analyysimenetelmäksi jo aiemmin, koska halusin saada esille nimenomaan blogikirjoittajien omia kokemuksia ja näkemyksiä. Jouni Tuomen ja Anneli Sarajärven (2009, 103–108) mukaan sisällönanalyysi on menetelnytapa, jolla voidaan analysoida kirjallista aineistoa systemaattisesti ja objektiivisesti. Heidän mukaansa sisällönanalyysillä on tarkoitus saada tutkimusaineistosta sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä ja yleisessä muodossa, jolloin aineistosta saadaan tehtyä luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä.

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä ensimmäisenä aineisto pelkistetään, jonka jälkeen se ryhmitellään ja abstrahoidaan eli luodaan teoreettinen käsite. Aineiston pelkistämisen tarkoitus karsia tutkimuksen kannalta epäoleelliset asiat pois. Pelkistäminen tapahtuu joko tiivistämällä informaatiota tai jakamalla aineisto pienempiin osiin. Pelkistäminen pohjautuu määriteltyyn tutkimustehtävään, jonka perusteella aineistosta koodataan tutkimuksen kannalta olennaiset lausumat. Ryhmittelyssä aineistosta koodatut alkuperäislausumat käydään läpi ja samalla niistä etsitään yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Tämän jälkeen saadut käsitteet ryhmitellään siten, että samaan ryhmään tulevat samaa tarkoittavat käsitteet. Ryhmittelyn tuloksena saadut ryhmät yhdistellään sisältöä kuvaaviksi luokiksi. Käsitteiden ryhmittelyn tuloksena nimetään alaluokat ja alaluokkien ryhmittelystä muodostetaan yläluokat. Yläluokkien yhdistämistä kutsutaan pääluokaksi. Analyysissä tärkeää on, että abstrahointivaiheessa erotetaan tutkimuksen kannalta keskeinen tieto, jonka perusteella saadaan muodostettua teoreettisia käsitteitä. Ryhmittely on täten osa abstrahointiprosessia, jossa edetään teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Abstrahointia on tarpeellista jatkaa yhdistelemällä luokituksia niin kauan kuin se aineiston merkityksen kannalta on aiheellista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109–111.) Ennen aineistolähtöistä sisällönanalyysia tutkijan tulee määritellä omassa tutkimuksessaan käytettävä analyysiyksikkö, jota ohjaavat sekä tutkimus-

tehtävä että aineiston laatu. Käytettävä analyysiyksikkö muodostuu lausumista, jotka sisältävät ajatuksellisen kokonaisuuden. Täten käytettävä analyysiyksikkö voi olla kokonainen kappale, lause, lauseen osa, ajatuskokonaisuus tai yksittäinen sana. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109; Hakala & Vesa 2013, 222.)

Tutustuttuani hyvin aineistooni valitsin analyysiyksiköksi kaikki tutkittavan ilmiön kannalta olennaiset ajatuskokonaisuudet, jotka muodostuivat pidemmistä ajatuskokonaisuuksista, lauseista ja lauseiden osista. Pelkistin aineistoa pilkkomalla sen osiin ja jättämällä tutkimuksen kannalta epäoleelliset asiat pois. Pilkkomisen yhteydessä koodasin aineistoa yksittäisillä sanoilla, jotka kuvasivat kulloinkin kyseistä analyysiyksikköä, esimerkiksi ”siivous”. Lisäksi merkitsin numeraalisesti koodit siitä minkä kirjoittajan blogiin ja mihin blogipäivitykseen analyysiyksikkö kuuluu. Esimerkiksi koodi ”siivous1_11” tarkoittaa, että blogissa numero 1 bloggaaja puhuu siivouksesta päivityksessä numero11. Pidin koodeista erillistä listausta Word-tiedostossa ja ryhmittelyvaiheessa pystyin hakemaan hakutoiminnolla antamani koodisanat samaan ryhmään. Ryhmittelyä tehdessä huomioin samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia ja jatkoin ryhmittelyä niin kauan että sain alaluokat yhdistettyä yläluokaksi ja yläluokat pääluokaksi. Pääluokkia aineistosta erottui selkeästi kolme (koti-isän arkitoiminnot, koti-isän jaksamista tukevat tekijät ja koti-isän jaksamista heikentävät tekijät). Taulukossa 2 on esimerkki aineiston analyysin kulusta.

TAULUKKO 2. Esimerkki aineiston analyysistä

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<i>Silloin laitoin parastani kokkaamalla täysin loppuun asti harkitun ateriakokonaisuuden...</i> <i>Tässä pitäisi vielä väsätä jokin kakkukin ja sitä ennen keksiä, että minkälainen kakku tähän aikaan vuodesta kannattaisi väsätä.</i>	ateriakokonaisuuden valmistaminen kakun suunnittelu ja leivonta	Ruuanlaitto ja leipominen	Kotityöt	Koti-isän arkitoinnot
<i>...ja pyörittää pyykkirumpua.</i> <i>...ja lakanat ulos kuivumaan.</i>	pyykinpeseminen pyykin kuivamaan laittaminen	Pyykinpesu ja vaahtuolto		
<i>...ulkona on kuitenkin hiukan oltu ja metsässä käytiin jopa katselemassa sieniä.</i> <i>Tällä hetkellä ollaan lähinnä vaunulenkkeilty, keinuttu tai katseltu jalankulkusillalta.</i>	lapsen kanssa metsässä käynti isän ja lapsen ulkonaoleminen	Ulkoilu	Lasten hoito	
<i>...taas puuhaillaan niitä näitä, siis leikitään ja nauretaan niin kauan kuin tyttö vain jaksaa.</i> <i>Aikansa siinä yhdessä legoilla rakenneltiin ja laulettiin...</i>	yhdessä leikkiminen legoilla rakentaminen ja laulaminen	Leikki		
<i>Ehdin myös vilkaista internetiin.</i> <i>...istua koneella ja selaila nettiä.</i>	internetissä käynti	Tietokoneella olo	Omat asiat	
<i>Sen jälkeen oma aamupala...</i> <i>...jonka jälkeen voisin palkita itseni kahvilla ja pannarilla.</i>	aamupalan syönti itsensä palkitseminen kahvikahvikellällä	Ruokailu ja kahvinjuonti		

Tekemäni sisällönanalyysin jälkeen halusin tietää, että kuinka paljon eri pääluokat painotuivat tutkimuksen aineistossa, joten koin tarpeelliseksi käyttää kvantifiointia eli määrällistämistä. Kvantifiointi voi olla tarpeellinen suurien tekstimassojen analysoinnin apuna sillä sen avulla saadaan lisätuntumaa tekstimassan hallintaan (Eskola & Suoranta 2008, 164). Näin ollen laskin kaikkien eri pääluokkien sisältämät analyysiyksiköt ja muutin ne prosentteiksi siten että sain eri pääluokkien prosentuaaliset esiintymismäärät tutkimusaineistossani.

4. 5 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa käytetään yleisesti käsitteitä reliabelius eli mittaus-tulosten toistettavuus ja validius eli tutkimusmenetelmän kyky mitata sitä mitä pitikin. Laadullisessa tutkimuksessa ei kuitenkaan ole tarkoitus saada toistettavia tuloksia ja siten varsinkin reliabelius on tarkoituksenmukaisempi kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Kuitenkin laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä tulisi jollain tavalla arvioida. Olen pyrkinyt lisäämään tutkimuksen luotettavuutta sillä, että olen selvittänyt mahdollisimman tarkasti tutkimuksen toteuttamisen eri vaiheet. Lisäksi olen kuvannut aineiston analyysin tekemistä sekä tulosten tulkittamista mahdollisimman tarkasti. Luotettavuuden lisäämiseksi olen tuonut esille myös suoria lainauksia aineistosta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231–233.)

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää millaisista asioista koti-isien arki koostuu ja mitä he tuottavat jaksamisestaan pitämiensä blogikirjoitusten mukaan. Mielestäni aineiston koko, kuusi erillistä blogia, joista aineistoa kertyi yhteensä 244 tekstisivua, oli riittävä aineiston määrä pro gradu tutkielman toteuttamista varten. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston riittävyttä voidaan mitata sen saturaatiolla eli kylläntymisellä. Tällä tarkoitetaan sitä, että aineistoa katsotaan olevan tarpeeksi, kun lisäaineisto ei tuo tutkimusongelman kannalta enää uutta tietoa. (Eskola & Suoranta 2008, 62–63.) Tämän tutkimuksen aineistossa kylläntyminen saavutettiin, koska analyysia tehdessä huomasin samojen teemojen toistuvan eri blogikirjoituksissa.

Kuten aineiston analyysi luvussa kerroin niin Jari Eskolan ja Juha Suorannan (2008,164) ajatuksena on, että käyttämällä laadullisessa tutkimuksessa kvantifiointia eli määrällistämistä tutkijan on helpompi saada käsitys tutkittavasta tekstimassasta. Vaikka en varsinaisesti yhdistänyt tähän tutkimukseen kvantitatiivisia menetelmiä niin määrällistin tutkimuksesta

eri pääluokkien prosentuaaliset esiintymismäärät tutkimusaineistossani. Tällä halusin tuoda esille blogien kirjoittajien omia painoarvioita eri asioille ja poistaa tutkijana mahdollisesti tekemiä vääristyneitä johtopäätöksiä tutkimusaineiston painotuksista.

Minna Salmi (2004, 14-15) tuo esille, että arkielämän tutkimuksessa on ongelmana se, että tutkijallakin on arkielämää, jolloin tutkija ei voi täysin ulkoistaa itseään tutkittavasta asiasta. Tärkeää Salmen mukaan on olla mahdollisimman tietoinen omista kytkennöistä tutkittavaan asiaan, ja tuoda ne mahdollisimman avoimesti esille. Salmen mukaan tutkijaa auttaa, mikäli tutkittavana on sellainen arkielämä, jonka ehdot ja itsestäänselvyydet eivät ole itselle tuttuja. Naistutkijana tutkimukseni luotettavuutta lisää se, että minulla ei ole kokemusta koti-isyydestä, mutta tunnistan kyllä sen, että omaan kokemukseen kotiäitiydestä ja siinä voi olla yhteys tutkittavaan asiaan. Omasta kotiäitiydestäni on kuitenkin kulunut yli kuusi vuotta, joten en koe sitä itselleni läheiseksi asiaksi. Minulla on toki omia käsityksiäni ja läheisten kokemuksia siitä, että millaisia isät ovat vanhempina, mutta tutkijana olen pyrkinyt pidättäytymään tutkittavassa aineistossa, enkä ole tehnyt etukäteen tai tutkimuksen aikana oletuksia tutkittavan asian suhteen.

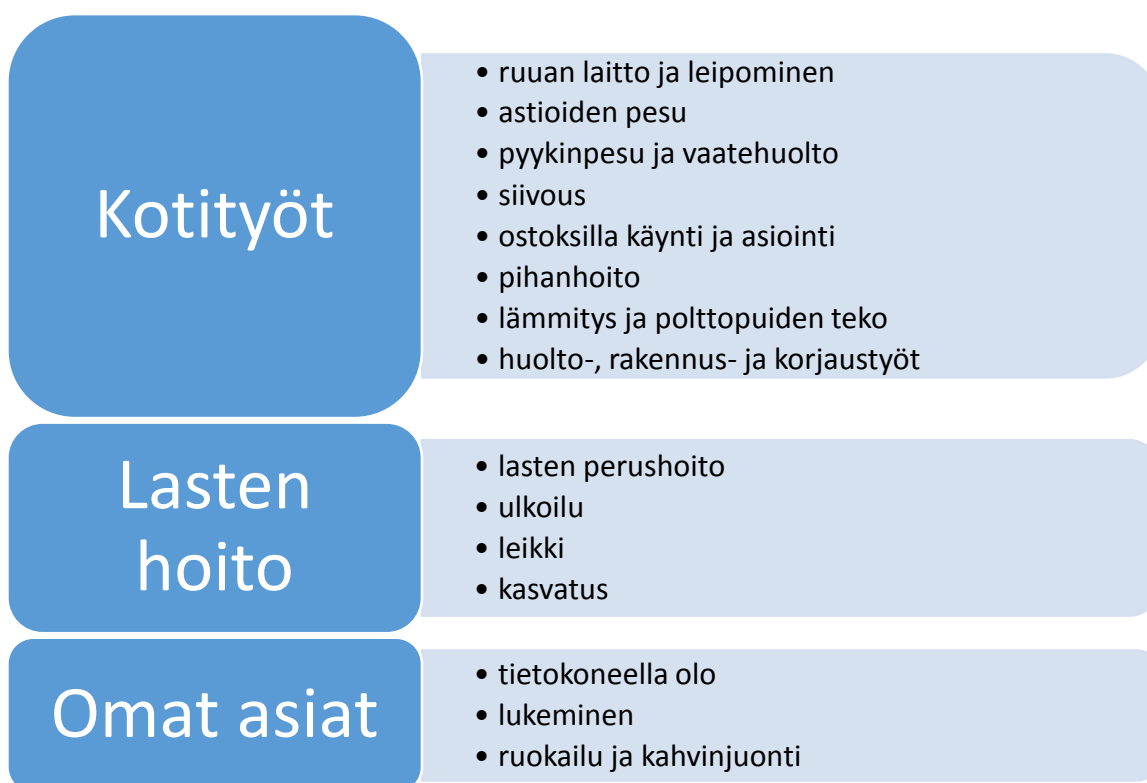
Riikka Turtiaisen ja Sari Östmanin (2013,49) mukaan internetiin liittyvä tutkimusetiikka on vielä osittain harmaata aluetta, koska näkemykset ja käytännöt vaihtelevat oppialoittain ja tilanteittain. Internetin hyödyntäminen tutkimuksessa oli itselleni uusi asia, jonka vuoksi peirehdyin hyvin siihen liittyvään materiaaliin pystyäkseeni tuomaan esille siihen liittyviä luotettavuuden ja eettisyyden asioita. Arja Kuulan (2011, 193) mukaan internetiin liittyvä tutkiminen on erityisellä tavalla haastavaa, koska paikan ja todellisuuden käsitteet saavat uusia merkityksiä virtuaalisessa ympäristössä ja julkisen ja yksityisyyden välinen raja saattaa olla häilyvä. Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka (2013, 22) tuovat esille, että kaiken internetsisällön ajatellaan helposti olevan julkista ja avointa, vaikka näin ei ole. Osalle internetsivuja on olemassa erityisiä käyttöohjeita tai sitten niille pääsy on rajattu erilaisin sisäänkirjautumisen ehdoin tai rajoituksin. Yleisesti ajatellaan, että sivuston rajoitukset asettavat rajoituksia myös tutkimuksen suhteen. (Kuula 2011, 195- 197.) Sen sijaan vapaasti saatavilla olevaa internetaineistoa voidaan periaatteessa käyttää kuin mitä tahansa julkaistua materiaalia (Turtiainen & Östman 2013, 56). Kaikki tutkimuksessani käyttämät kotiisyyttä käsittelevät blogit olivat julkisia eikä niille ollut annettu erillisiä käyttöohjeita eikä niille pääsyä ollut rajoitettu millään keinoin. Näin tulkitseen, että tutkimuksessani käytetty

aineisto on vapaasti saatavilla ja pystyin käyttämään sitä kuten mitä tahansa julkaistua materiaalia.

Tutkimuksen eettisyyden näkökulmasta tutkijan tulee arvioida keitä ja mitä tahoja ovat sivuston ylläpitäjät ja käyttäjät sekä sitä, että millaista kohteena olevan aineiston sisältö on luonteeltaan. Tutkijan on hyvä pohtia, että kuinka arkaluonteista tai henkilökohtaista tutkittava aineisto on ja kuinka aineiston tuottajat ovat näyttäneet mieltävän aineiston sisällön. (Kuula 2011, 195- 197.) Blogikirjoitukset kuvasivat koti-isien näkökulmasta heidän päivittäisiä toimintojaan sekä asioita jotka tukivat tai heikensivät heidän jaksamistaan koti-isinä. Tästä materiaalista arkaluontoisimmat asiat koskevat koti-isän jaksamista heikentäviä asioita. Tutkimuksen kannalta aihe oli mielenkiintoinen sekä tärkeä ja blogikirjoituksissa nämä asiat oli haluttu jakaa lukijoille, joten en näe asian käsittelyä tutkimuksessa eettisesti vääränä. Olen rajannut tutkimuksestani pois blogeissa olleet valokuvat, koska itse tutkijana ajattelen niiden olevan hyvin henkilökohtaisia, eikä sillä lailla julkista materiaalia kuin itse blogikirjoitukset. Blogikirjoitukset olivat ikään kuin verkkopäiväkirjoja, jotka kirjoittajat olivat mielestäni selkeästi tehneet julkisiksi ja halusivat jakaa omaa kokemustaan lukijoille. Blogikirjoitukset oli kirjoitettu hyvin arkisesta näkökulmasta, joten tutkijana pidän kirjoittajia todellisina koti-isinä ja heidän tekstejään todellisesta koti-isän arjesta kertovina tuotoksina. Laaksosen, Matikaisen ja Tikan (2013, 22) mukaan erityisesti eettisyyden kannalta tutkijan on hyvä miettiä sitä, että kuinka tutkija voi varmistaa, että päivityksen kirjoittanut henkilö on mieltänyt kirjoituksensa julkiseksi eikä hänelle aiheudu negatiivisia seurauksia mikäli hänen tietoaan mahdollisesti julkistetaan.

5 KOTI-ISÄN ARKITOIMINNOT

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokset siitä kuinka koti-isät kuvaavat arjen toimijuuttaan puolison ollessa töissä. Nämä tutkimustulokset muodostavat sisällönanalyysissa saadun ensimmäisen pääluokan, joka jakaantuu kolmeen eri yläluokkaan, joita ovat kotityöt, lasten hoito sekä omat asiat. Yläluokat ja niiden alaluokat ovat esiteltyinä kuviossa 2. Tämän pääluokan esiintyvyys koko tutkimusaineistosta on 37 prosenttia.

Kuvio 2. Koti-isien arjen toimijuus puolison ollessa töissä

5.1 Kotityöt

Koti-isät toivat blogikirjoituksissaan esille olevansa päävastuussa kotitöistä puolison ollessa työelämässä. Isät tekivät kirjoitusten mukaan samoja kotitöitä silloin kun he olivat kahdestaan lapsen kanssa kotona, sekä silloin kun puoliso oli tullut työpäivän jälkeen kotiin tai vietti vapaapäivää. Kotitöihin osallistumisen määrä sen sijaan vaihteli kirjoitusten perus-

teella sen mukaan oliko puoliso kotona vai töissä. Koti-isät kertoivat haluavansa tehdä kotitöitä puolison ollessa kotona, koska he halusivat antaa puolisolalle mahdollisuuden viettää aikaa lapsen tai lasten kanssa. Suurin osa kotitöistä oli kirjoittajille ennestään tuttuja, mutta he olivat osittain ottaneet vastuulleen myös sellaisia kotitöitä, joihin eivät olleet aiemmin juurikaan osallistuneet. Kaikki koti-isät eivät kirjoitusten perusteella suorittaneet kaikkia kotitöitä vaan osa kotitöistä jäi puolison vastuulle. Isät ottivat kirjoitusten mukaan kotitöihin liittyviä neuvoja vastaan puolisolta ja osittain myös kysyivät itse neuvoja esimerkiksi ruuan laittamiseen liittyen. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan kotityöt liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 2, jossa alaluokat kuvaavat blogikirjoituksissa esille nousseita kotitöitä.

Blogipäivityksissä isät joko kertoivat millaista ruokaa he olivat laittaneet tai toivat esille pohdintojaan siitä millaista ruokaa mahdollisesti tulisivat valmistamaan. Koti-isät kertoivat huolehtivansa ruuan suunnittelusta ja laittamisesta sekä perheen aikuisille että lapsille. Isät, joilla oli vauvaikäisiä lapsia, toivat esille huolehtivansa myös vauvan soseiden valmistamisesta. Kaksi isästä kertoi blogeissa leipovansa, toinen heistä toi esille olevansa vastuussa yleensäkin leipomiseen liittyvistä asioista.

”Ruuanlaitto kuuluu olennaisena osana tähän rooliini.” (Blogi 3)

”Viikonloppuna taitaakin olla ohjelmassa sosesunnuntai. Tarkoitus olisi valmistaa soseita pakastimeen jääpalarasioissa, ettei pientä määrää kasviksia tarvitse keittää päivittäin.” (Blogi 1)

”Tarkoituksena oli vääntää pikkupitsoja, mokkapaloja ja Britakakun pohja valmiiksi...” (Blogi 4)

Astioiden pesu tuli blogikirjoituksissa esille yleensä lyhyinä mainintoina astianpesukoneen täyttämistä tai tyhjentämistä. Yksi isistä kertoi kirjoituksessaan vauvan tuttien ja tuppulujen pesusta ja desinfioimisesta, joka oli hänellä päivittäinen toiminto. Astioiden pesu miellettiin blogikirjoituksissa kotityöksi, johon pystyi luontevasti ottamaan mukaan eri-ikäisiä lapsia.

”Vauva on ”auttanut” tiskikoneen täyttämässä ja tyhjentämässä. Kai se on kiva kun voi seisoskella koneen luukkua vasten ja samalla saa koskea astioihin.” (Blogi 6)

Pyykinpesuun ja vaatehuoltoon osallistuminen tulivat esille kolmen blogikirjoittajan teksteissä. Yksi koti-isä kuvasi sitä, että hän ei tahdo löytää kaapeista lasten vaatteita, joita puoliso oli hänen neuvonut lapsille puettavan, eikä hänellä ollut tarkkaa tietoa millaisia vaatteita lapsilla oli. Pyykinpesu ja vaatehuolto eivät kirjoitusten perusteella automaattisesti kuulu koti-isän suorittamiin kotitöihin. Kirjoitusten mukaan pyykinpesuun ja vaatehuoltoon osallistuvat koti-isät huolehtivat pyykin pesusta, kuivamaan laitosta sekä vaatteiden viikkauksesta ja paikoilleen viennistä.

”Toki taas odottaa pyykkivuori tuolla pesuhuoneen puolella, jota pitää pikku hiljaa purkaa. Kovin paljoa ei voi kerralla pestä, koska kuivumistila loppuu kesken.” (Blogi 3)

Neljä koti-isää toivat blogikirjoituksissaan esille siivoamisen, kun taas kahden koti-isän kirjoituksissa siitä ei mainittu. Toinen näistä, jotka eivät maininneet siivousta kirjoituksissaan, toi kuitenkin esille, että tekee kaikkia samoja kotitöitä kuin puolisoskin. Siivouksen ei siis automaattisesti voida ajatella kuuluvan tutkimusaineiston kaikkien koti-isien kotitöihin. Toisaalta koti-isä, jonka blogikirjoituksessa siivouksesta ei mainittu, edusti pientä aineistomäärää tässä tutkimuksessa ja siten hän ei välttämättä ole tuonut kaikkia suorittamiaan kotitöitä kirjoituksissaan esille. Blogikirjoituksissa nousi esille siivoukseen haasteellisuus lasten kanssa sekä kotona olijan päävastuu siivouksesta.

”Jotenkin ihmeellisesti se siivous kasaantui kotonaolijan niskaan. (Syksyllä, kun olin töissä, homma meni toisinpäin...)” (Blogi 4)

”Tyttö osallistui kiitettävästi siihen, että ei ollut liian helppoa siivous. Sitä mukaa kun sai romut (lelut sun muut) kerättyä jostain, kantoi jo uusia muualle, loppujen lopuksi moppasinkin tytön jo ollessa sängyssä.” (Blogi 3)

Ruokaostoksilla käynti kuului kirjoitusten mukaan koti-isien arkisiin toimintoihin, joita he tekivät lasten kanssa. Vaateostoksilla ja kirpputoreilla isät kertoivat käyvänsä yhdessä puolisonsa kanssa, mutta kirjoituksista nousi esille lahjaostoksilla käyntejä ilman puolisoa. Kaksi isää toi kirjoituksissa esille asioivansa kirjastossa yhdessä lapsen kanssa. Koti-isät kävivät kirjoitustensa mukaan ostoksilla ja muilla asiointikäynneillä joko hyvin nopeasti tai saattoivat viettää pidemmän aikaa ostoskeskuksessa. Nopeat asioinnit liittyivät isien kertoman mukaan ruokakaupassa käyntiin esimerkiksi lapsen kanssa ulkoilun ohessa.

”Tyypillinen setti on se, että poljen jonnekin vähän kauempana olevalle leikkikentälle nappuloiden kanssa ja samalla reissulla hoidetaan jokin kauppasia.” (Blogi 2)

Pihanhoitoon liittyvät asiat sekä polttopuiden teko ja talon lämmitys tulivat esille sellaisten koti-isien kirjoituksissa, jotka asuivat omakotitalossa. Tällöin näillä oli kirjoitusten mukaan kotitöissä suuri osuus varsinkin talvella lumenluonnin ja takan lämmityksen myötä. Pihatöitä isät kertoivat tekevänsä yleensä samalla kun ulkoilivat lapsen kanssa. Lapset osallistuivat kirjoitusten mukaan yhdessä isien kanssa esimerkiksi lumitöihin sekä polttopuiden siirtämiseen paikasta toiseen.

”Yrittänyt puita liiteriin kannella tytön kanssa, no väliin auttaa, väliin on auttavinaan, mutta kuitenkin sellaista jota hänen kanssaan voi tehdä.” (Blogi 3)

Huolto-, rakennus- ja korjaustyöt olivat koti-isien kirjoitusten mukaan selkeästi miehille kuuluvia kotitöitä heidän perheissään. Blogikirjoitusten mukaan näitä töitä oli enemmän omakotitalossa asuvilla ja kesäasunnon omistavilla kuin muilla koti-isillä. Huolto-, rakennus- ja korjaustöihin kuului isien kirjoitusten mukaan kodinkoneiden korjausta, auton huoltoa, rakennuksiin ja piharakennelmiin liittyviä asioita sekä kodin sisällä olevia pieniä kiinnityksiä ja kunnostuksia. Huolto-, rakennus- ja korjaustyöt olivat kirjoitusten mukaan kotitöitä, joita tehtiin sitten kun niitä huvitti tehdä tai oli pakko ja kirjoitusten mukaan niitä tehtiin pikkuhiljaa vähän kerrallaan.

”Sain viimein reilut kaksi kuukautta lattialla lojuneen turvaportin asennettua.” (Blogi 4)

5.2 Lasten hoito

Blogikirjoitusten mukaan koti-isät huolehtivat kokonaisvaltaisesti lapsistaan puolison ollessa töissä. Kirjoitusten mukaan isät olivat osallistuneet aktiivisesti lasten hoitoon jo ennen koti-isyyden alkamista ja kirjoituksissa lasten hoidosta tuotiin esille sekä positiivisia että haastavia asioita. Oma halu lasten hoitamiseen oli kuvattu kirjoituksissa yhtenä tärkeänä syynä jäädä koti-isäksi. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan lasten hoito liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 2, jossa alaluokat kuvaavat blogikirjoituksissa esille nousseita lasten hoitoon liittyviä asioita.

Lasten perushoitona kirjoituksissa tuli esille lasten peseminen, vaipanvaihto, kynsien leikkaaminen pukeminen, nukuttaminen, syöttäminen, sairaan lapsen hoitaminen sekä neuvolassa ja lääkärissä käyttäminen. Lasten pesemiseen liittyen isät kirjoittivat sekä vaipanvaihtoon liittyvästä pesemisestä että lapsen suihkussa käyttämisestä. Yksi isistä kirjoitti lasten kynsien leikkaamisesta ja hän toi esille, että kynsien leikkaus oli aina ollut hänen vastuullaan. Kirjoitusten perusteella isät kokivat lasten pukemisen välillä haastavaksi, koska puettava lapsi ei pysynyt paikoillaan. Nukuttamiseen liittyen isät kertoivat käyttävänsä erilaisia konsteja ja luovuutta. Yksi isistä kertoi, että vauva ei tahtonut helposti nukahtaa sisälle, mutta olikin nukahtanut, kun läheltä oli kuulunut kovaa ääntä ja isä oli sitten muutamana päivänä kokeillut imurointia lapsen nukuttamisen aikaan, ja lapsi oli sitten nukahtanut helposti. Yleisesti isät menivät kirjoitusten mukaan lepäämään lapsen vierelle sänkyyn, mikäli lapsi ei meinannut rauhoittua nukkumaan. Sairaana lapsen hoitamiseen liittyen isät kertoivat huolehtivansa lapsen käyttämisestä lääkärissä. Kolme kirjoittajaa kertoi huolehtivansa lasten neuvolakäynneistä koti-isyyden aikana, muut kirjoittajat eivät maininneet neuvolakäyntejä kirjoituksissaan millään tavoin.

”Pukeminen nimittäin oli normaalia haastavampaa rimpuilevan muksun potkiessa eroon sukkahousuista ja jumittaessaan sopivasti kyynärpäätään, jotta kauluspaidan hiha ei vain missään nimessä menisi kohdilleen.” (Blogi 4)

”Kävimme vauvan kanssa neuvolassa (ensimmäistä kertaa ilman äitiä)” (Blogi 1)

”Viime viikolla vauva sairastui ja parin päivän kuumeilun jälkeen käytiin lääkärissä.” (Blogi 6)

Lapsen kanssa ulkoilemiseen liittyi blogikirjoitusten mukaan paljon hyötyliikuntaa, pihatöitä tai muutoin isän kuntoilua. Pienten lasten kanssa isät kertoivat käyvänsä päivittäin lenkillä siten, että lapsi on vaunuissa mukana. Isät toivat esille kirjoituksissaan myös pyöräilyä ja hiihtoa eri-ikäisten lasten kanssa. Vauvaikäiset vaikuttivat kirjoitusten perusteella kulkevan hyvin isän mukana niin pyörä- kuin hiihtolenkeilläkin. Kävelevien lasten kanssa isät kertoivat käyvänsä metsässä, leikkipuistoissa sekä leikkivät hiekkalaatikolla. Talviaikaan pulkka vaikutti kirjoitusten perusteella olevan hyvin aktiivisessa käytössä sekä liikkumisen että mäenlaskun välineenä.

”Pulkka oli kaivettu jo aiemmin esille ja nyt sitä sitten päästiin testaamaan. Kivaa oli.” (Blogi 6)

Leikkiminen tuli blogikirjoituksissa esille useasti. Isät kirjoittivat paljon siitä, kuinka heidän lapsi leikkii itsekseen tai toisten lasten kanssa. Kirjoitusten mukaan koti-isät osallistuivat myös itse lasten kanssa leikkimiseen niin ulkona kuin sisälläkin. Pienimpien lasten kanssa leikki näyttäytyi kirjoitusten mukaan isän lattialla olemisena lapsen kanssa ja isompien lasten kanssa isät leikkivät esimerkiksi lääkarileikkiä, rakentelivat legoilla ja leikkivät kotileikkejä. Laululeikit tulivat yhden kirjoittajan teksteissä esille merkittävässä roolissa ja hän myös jakoi blogissaan lastenlaulujen sanoja muiden isien käyttöön. Blogikirjoituksista nousi esille, että lasten toivottiin osaavan leikkiä itsekseen tai toisten lasten kanssa, mutta lapsen pyytäessä isää leikkimään he olivat valmiita keskeyttämään sen hetkisen toimintansa ja leikkimään lapsensa kanssa.

”Pitänee alkaa lopetteleen tällä erää, kun joku nykii hihasta ja haluaisi tulla myös kirjoittamaan tai sitten haluaa kaveriksi leikkimään.” (Blogi 3)

Blogikirjoituksissa koti-isät toivat esille lapsen kasvatuksen tärkeyttä. Kirjoitusten mukaan lapsia haluttiin opettaa toimimaan ryhmässä ja tätä varten isät veivät lapsiaan esimerkiksi kerhoihin. Erittäin tärkeänä asiana isät toivat kirjoituksissaan esille oikean ja väärän opettamista lapselle. Pienimpiä lapsia isät kertoivat opettavansa ei-sanan käytöllä ja kirjoituksissa tulikin esille, että ei-sanaa saa olla sanomassa hyvin usein. Lapsille haluttiin kirjoitusten mukaan opettaa ikätason mukaisesti syy-seuraussuhteita ja tähän liittyen käytössä oli esimerkiksi lelujen laittaminen hetkellisesti pois käytöstä, mikäli niitä käytettiin epäasiallisesti.

”Sääntönä kuitenkin on, että isän pylyttelystä tulee rankkua ja leluja lähtee jäähylle ylähyllylle.” (Blogi 5)

5.3 Omat asiat

Blogikirjoitusten mukaan koti-isät ottivat aikaa omien asioidensa hoitamiseksi päivän mittaan joko lyhyinä hetkinä lapsen leikkiessä rauhassa tai pidempinä aikoina lapsen nukkuessa. Isän ollessa kotona lapsen kanssa, pienet omat hetket näyttäytyivät blogikirjoitusten mukaan tärkeinä hengähdystaukoina arjen askareista ja lapsen kanssa olemisesta. Rauhallisia hetkiä isät käyttivät kirjoitusten mukaan omien asioiden hoitamiseen sekä itselle mielenkiintoisten asioiden parissa olemiseen. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan omat asiat liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 2, jossa alaluokat kuvaavat blogikirjoituksissa esille nousseita kotisien päivän mittaan olevia omia asioita.

Tietokoneella olo oli blogikirjoitusten mukaan koti-isille päivittäistä. Isät kertoivat viettävänsä netissä pidempiä aikoja lapsen nukkuessa ja muuna aikana he käväisivät siellä useita kertoja päivän aikana pikaisesti. Nettiä isät kertoivat käyttävänsä esimerkiksi oman blogin ylläpitämiseen, toisten blogien lukemiseen, yhteydenpitoon kavereiden kanssa, uutisten lukemiseen sekä sähköpostin käyttämiseen.

”Tyttö taas touhuilee ja sotkee paikkoja sen minkä kerkiää, mutta se kait hänen tehtävä on, leikkiä ja olla iloinen eikä kiukutella. Katsotaan kuinka kauan antaa taas olla tässä tietokoneen ääressä ja minun tehdä omia juttujaan.” (Blogi 3)

”Vauva nukkuu. Isä lukee lehden loppuun, surffaa ja chattaa kavereiden kanssa.” (Blogi 1)

Koti-isät kertoivat käyttävänsä päivän mittaan aikaa lehtien, postin sekä kirjojen lukemiseen. Postia ja lehtiä he selailivat kirjoitusten mukaan joko lapsen nukkuessa tai touhutessa rauhassa, mutta kirjojen lukeminen keskittyi selkeästi lapsen päiväuniaikaan. Isät kertoivat lukevansa myös tietokoneelta lehtiä, uutisia ja muita kirjoituksia, mutta he kirjoittivat näistä yleensä lukemisena, ei tietokoneella tai netissä olona.

”Tyttö tuntuu nukkuvan, joten voisi itsekkin hetkeksi sohvalle rojahtaa tai sitten juon kahvia ja luen eilisen lehdet, tosin netistä voin lukea jo tämän päiväisen, joten ehkä se pitää hiukan surffailla ja lueskella mitä maailmalla on tapahtunut.” (Blogi 3)

Koti-isien ruokailu tapahtui kirjoitusten mukaan yleensä yhdessä lapsen kanssa, mutta teksteistä nousi selkeästi esille, että pienemmät lapset, joita tarvitsi vielä syöttää, ruokailivat ensin ja isä söi lapsen syöttämisen jälkeen ikään kuin rauhassa. Isät myös kertoivat jättävänsä oman ruokailun väliin, mikäli heillä oli tunne etteivät he ehdi syödä jonkin aikataulutetun menon vuoksi. Kahvin juonti näkyi blogikirjoituksissa isille tärkeänä asiana. Kahvihetkistä haluttiin kirjoitusten mukaan nauttia rauhassa lapsen nukkuessa, mutta kahvia myös juotiin pikaisesti lasten hoitamisen lomassa.

”Aamurutiinit sujuu jo nopeammin siksi etten itse syö enää aamupalaa (paitsi 8dl kahvia).” (Blogi 5)

”Tytön nukkuessa ja kahvin keittimen hiljetessä taitaa olla aika kahvin ja pienen kakkupalan kun näytti olevan pöydällä sellaista.” (Blogi 3)

6 KOTI-ISÄN JAKSAMISTA TUKEVAT TEKIJÄT

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokset tekijöistä, jotka koti-isien blogikirjoitusten mukaan tukevat koti-isän jaksamista. Nämä tutkimustulokset muodostavat sisällönanalyysissa saadun toisen pääluokan, joka jakautui kuuteen eri yläluokkaan, joita ovat lapsen kanssa oleminen, sosiaalinen kanssakäyminen, itsensä toteuttaminen, hyvät kokemukset, perheyhteys sekä konkreettinen tuki. Yläluokat ja niiden alaluokat ovat esiteltyinä kuviossa 3. Tämän pääluokan esiintyvyys koko tutkimusaineistosta on 48 prosenttia.

Kuvio 3. Koti-isän jaksamista tukevat tekijät

6.1 Lapsen kanssa oleminen

Blogikirjoitusten mukaan koti-isät kokivat tärkeäksi sen, että heillä oli mahdollisuus olla lastensa kanssa, vaikka välillä kotona oleminen ja lapsen hoitaminen koettiin raskaaksi. Kirjoituksissa tuotiin esille isän läsnäolon merkitystä lapsen elämässä, lähinnä isän itsensä näkökulmasta. Kirjoittajat halusivat olla läsnä lapselle silloin kun lapsi oli vielä pieni ja siten välttyä siltä, että heiltä olisi jäänyt kokematta pienen lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät vaiheet. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan lapsen kanssa oleminen liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 3, jossa alaluokat kuvaavat kirjoittajien esille nostamia tärkeitä asioita lapsen kanssa olemisessa.

Lapsen kehityksen seuranta nousi koti-isien blogikirjoituksissa useissa erilaisissa yhteyksissä esille. Alle vuoden ikäisen lapsen kohdalla kirjoittajat toivat esille varsinkin lapsen motorista kehitystä, josta haluttiin raportoida suhteellisen reaaliaikaisesti sekä blogikirjoituksessa että valokuvilla ja videoituina tallenteina lähipiirille. Esimerkiksi lapsen kääntymään, konttaamaan ja kävelemään oppiminen olivat kirjoitusten mukaan merkittäviä tapahtumia. Isompien lasten osalta isät toivat kirjoituksissaan esille lasten hienomotoriikan kehittymistä, esimerkiksi lego-rakentamisen taitojen karttumisena. Pienten lasten kohdalla isät kirjoittivat lasten ruokailuun liittyen, esimerkiksi kuinka kiinteiden ruokien syönti on alkanut tai edistynyt. Lasten kielellinen kehitys oli esillä blogikirjoituksissa lapsen ikään katsomatta. Esille nousivat niin jokeltelu, r-kirjaimen oppiminen kuin erilaisten sanontojen ymmärtämiset.

”On hieman surkuhupaisaa, kun kymmenkiloinen jässikkä huutaa kaikilla viestintätaitoillaan: ”Olen sohvan alla jumissa, voisitko auttaa?” ”(Blogi 1)

”Tyttö oppi eilisen ja tämän päivän aikana kiinnittämään Duplo-palikoita toisiinsa.” (Blogi 2)

”Kyseisen viikonlopun jälkeen herra osasikin jo äännellä jotain ”ppi”:n tyyppistä perässä toistaen. Seuraavalla vierailulla sylissä osoiteltiin kattovalaisinta ja eikös poika nyt tuijota kattoa ”mppua” hokien.” (Blogi 4)

Kahdenkeskeinen aika lapsen kanssa sisältyi blogikirjoitusten mukaan pitkälti arkisiin toimintoihin kuten ruokailuun, leikkimiseen sekä perushoito- ja huolenpitotilanteisiin. Nämä asiat näyttäytyivät blogikirjoitusten perusteella isille tärkeiksi hetkiksi lapsen kanssa. Kir-

joitusten mukaan isät järjestivät myös tietoisesti yhdessäolotilanteita lapsen kanssa. Esimerkiksi vauvan kanssa lattialla jutustelu tai kahdenkeskeinen aikaa yhden lapsen kanssa siten, että perheen muut lapset olivat jonkun toisen aikuisen hoivissa, nousivat kirjoituksissa esille. Isät viettivät kahdenkeskeistä aikaa lapsen kanssa kodin lisäksi myös esimerkiksi sisä- ja ulkoleikkipuistoissa tai yleisesti lapsiperheille tarkoitetuissa paikoissa.

”Hetket joita saa lapsen kanssa olla kahden ovat kuitenkin parasta, siksi iltaisin vaimoni tullessa kotiin annan hänen touhuta lapsen kanssa ja keskityn itse kotitöiden hoitamiseen.” (Blogi 3)

”Vietämme tällä hetkellä tytön kanssa laatu-aikaa - olemme pari yötä kahdestaan kesäpaikassa.” (Blogi 2)

Rakkaus lapseen tuli blogikirjoituksissa voimakkaana tunteena esille. Yksi isistä kuvasi sitä, että kuinka hän ollessaan lapsesta erossa ajattelee paljon lasta ja sitä kuinka esimerkiksi isovanhemmat pärjäävät sillä hetkellä lapsen kanssa. Kirjoituksissa nousi esille, että mikäli lapselle pääsi sattumaan tahaton vahinko niin isät antoivat lapselle erityisen paljon hellyyttä. Erittäin vahvan tunnesiteen ja kiintymyksen tunteminen lasta kohtaan oli tullut koti-isille osittain yllätyksenä.

”En voi olla ihmettelemättä kuinka paljon tuota pientä ihmistäimeä voi rakastaa ja kuinka lujasti siihen voi kiintyä. Tämän tunteen vahvuutta en arvannut etukäteen.” (Blogi 1)

6.2 Sosiaalinen kanssakäyminen

Blogikirjoituksissa nousi esille sosiaalisten suhteiden tärkeys koti-isien hyvinvointia lisäävänä tekijänä. Sosiaalisessa kanssakäymisessä isät halusivat pitää yllä jo olemassa olevia suhteita sekä luoda lasten kautta uusia tuttavuuksia. Lapsen syntymän jälkeen sosiaalinen kanssakäyminen sai kirjoitusten mukaan uusia ulottuvuuksia, esimerkiksi suvun merkitys lisääntyi isäksi tulon jälkeen. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan sosiaalinen kanssakäyminen liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 3, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita sosiaalisten suhteiden eri muotoja.

Aikuiskontaktit osoittautuivat koti-isien kirjoituksissa tärkeänä vastapainona lapsen kanssa olemiselle. Omien kavereiden tapaaminen näyttäytyi kirjoituksissa merkittävästi. Kirjoitus-

ten mukaan isät olivat tekemisissä omien kavereidensa kanssa sekä yhdessä lapsen tai puolison kanssa että ilman heitä. Isät kertoivat tapaavansa kavereitaan yhdessä lapsen kanssa, esimerkiksi päivällä yhteisellä lounaalla tai kahvilassa. Yksi isä toi kirjoituksessaan esille perinteisestä vuosittaisesta viikonlopusta kavereiden kesken, josta hän halusi pitää kiinni myös isäksi tulonsa jälkeen. Yksi isistä kertoi pyrkivänsä yhdistämään liikuntaharrastukseensa kavereiden tapaamista. Isät toivat kirjoituksissa esille, että heillä oli tavoitteena kyläillä enemmän koti-isyyden aikana kuin mitä olivat kyläilleet ennen koti-isyyttä. Myös ystävien ja tuttavien vierailut olivat kirjoitusten perusteella koti-isille mieleisiä.

”Ehkäpä sitä voisi vihdoin käydä kyläilemässä niillä tutuilla, joissa on jo pidemmän aikaa käynyt. Olenkin tässä harkinnut kuntopyöräily aloittamista, jotta pääsisi kerran tai kaksi viikossa aikuisten keskelle.” (Blogi 4)

”Nyt odottelemaan josko mahdollisesti tässä eräs vieras pyörähtäisi iltapäiväkahvilla.” (Blogi3)

Koti-isien kirjoitusten mukaan kahdenkeskeistä aikaa puolison kanssa vietettiin sekä kotona iltaisin lapsen nukkuessa sekä aikoina, jolloin lapsi oli esimerkiksi isovanhemmilla hoidossa. Kotona yhteiseen aikaan puolison kanssa panostettiin esimerkiksi valmistamalla hyvää arki-ruokaa ja ruokailemalla rauhassa lapsen nukkuessa. Isovanhemmilla käydessä vanhemmat saattoivat käydä yhdessä ilman lasta esimerkiksi harrastamassa tai ostoksilla. Kirjoitusten mukaan vanhemmat järjestivät joskus myös lyhyitä matkoja, jotka he tekivät ilman lasta. Kahdenkeskeinen aika puolison kanssa nousi koti-isien blogikirjoituksissa tärkeäksi asiaksi ja näitä hetkiä odotettiin ja suunniteltiin etukäteen.

”Päästiin siis vaimon kanssa kahdestaa liikenteeseen, joten ensin syömään jonka jälkeen lumikenkien kanssa ulkoilua.” (Blogi 3)

Suku ja sen merkitys nousivat koti-isien blogikirjoituksissa tärkeänä sosiaalisena kanssakäymisenä esille. Kirjoitusten mukaan lapsen kanssa käytiin usein sukulaisten, varsinkin lapsen isovanhempien luona viettämässä yhteistä aikaa. Sukulaisten vierailut koettiin kirjoitusten mukaan positiivisesti ja pitkien välimatkojen ei annettu haitata tiivistä yhteydenpitoa, tosin mitä lähempänä suku oli, sitä helpompi heidän luonaan oli käydä. Kauempana olevien sukulaisten luona viivytettiin kirjoitusten mukaan useampia päiviä. Yksi isistä toi esille, että toivoisi suvun olevan lähempänä.

”Kummit ja vanhempani olivat positiivisen yllättyneitä vierailustamme. He myös touhusivat vauvan kanssa niin paljon, että minä ehdin vetää melko paljon henkeä saunomalla, pesemällä auton ja tutustumalla isäni uuteen halontekokoneeseen. Kävi kieltämättä mielessä, että olisi mahtavaa, jos sukulaiset asuisivat lähempänä.” (Blogi 1)

Osa koti-isistä nosti kirjoituksissaan esille, että heillä on kaveripiirissä isiä, joiden kanssa he tapasivat lasten kanssa. Kirjoitusten perusteella koti-isät, joilla ei luonnollisessa verkostossa ollut muita isiä, joiden kanssa jakaa koti-isyyden kokemuksia etsivät vertaistukea. Neljä isää toivat blogikirjoituksissaan esille, että olivat käyneet lastensa kanssa perhekerhossa, mutta kokivat että kävivät siellä lähinnä sen vuoksi, että lapsi sai tavata toisia lapsia ja leikkiä erilaisilla leluilla kuin kotona. Isät kertoivat kokevansa perhekerhossa olonsa yleensä vahvasti ulkopuolisuuden tunteena. Yksi isistä toi kirjoituksessaan esille, että käy nimenomaan isille ja lapsille tarkoitettussa ryhmässä ja hän oli kokenut tämän ryhmän hyväksi vertaistuen paikaksi.

”Repäistiin taas viikonloppuna muiden fajojen kanssa ja lähettiin radalle. Useimmat espoolaiset vastaantulijat olivat ihan mielissään neljän fajian vauvulenkkikoplasta.” (Blogi 5)

”Eräs Keinuisseissä käynyt isä kerran puhui siitä, että hän oli käynyt lastensa kanssa eräässä perhekahvilassa. Kaikki muut siellä olijat olivat olleet äitejä. Äidit olivat sitten istuneet omassa ryhmässään ja jotakuinkin kääntäneet selkensä tälle yhdelle isälle kun hän oli yrittänyt päästä äitipiirin sisälle. Olen itsekin törmännyt tähän samaan ilmiöön käydessäni lasten kanssa yhdessä toisessa perhekahvilassa. Äidit ovat siellä keskenään ja minä leikin yksin lasten kanssa.” (Blogi 6)

”Loppujen lopuksi täytyy sanoa, että vaivaantuneisuus ei ollut niin suurta kuin luulin. Imettäjiä näin yhden. Kahvimaito oli loppu. Tyttö viihtyi, koska tiloissa oli paljon uusia leikkikaluja. Omat sosiaaliset kontaktini jäivät tasolle, jonka saavuttaa helposti lähi-Siwan kassalla. Eihän se mukavalta tunnu antaa lastaan piikitettäväksikään rokotuksen yhteydessä, joten kenties perhekerhoilen toistekin. Tyttären takia.” (Blogi 2)

6.3 Oma aika

Koti-isien blogikirjoituksissa nousi esille oman ajan tärkeys vastapainona lapsenhoidolle. Oman ajan kuvattiin lisäävän jaksamista olla kotona lapsen kanssa. Luvussa viisi kerroin kuinka koti-isät järjestivät omaa aikaa myös ollessaan lapsen kanssa kotona. Tällöin he ottivat omaa aikaa joko lyhyinä hetkinä lapsen leikkiessä rauhassa tai pidempinä aikoina lapsen

nukkuessa. Kirjoituksissa nousi esille, että oma aika, jolloin ei tarvinnut olla välittömässä vastuussa lapsen hoitamisesta antaa voimia jaksaa koti-isänä paremmin. Blogikirjoitusten mukaan omalla ajalla pystyi toteuttamaan sekä arkisia asioita ilman keskeytyksiä että sellaisia asioita, joita oli tehnyt myös ennen isäksi tuloa. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan oma aika liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 3, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita omaan aikaan, jolloin isä ei ole hoitovastuussa lapsesta, sisältyviä asioita.

Isän oma vapaa-aika kului blogikirjoitusten mukaan pitkälti harrastusten parissa. Kirjoitusten mukaan koti-isien harrastukset olivat sekä itsekseen olemista, esimerkiksi urheilun tai kalastamisen parissa, tai sitten harrastuksiin liittyi oleellisesti kavereiden tapaamista. Kirjoitusten mukaan isät nauttivat myös siitä, että yksin kotona ollessa pystyi tekemään kotitöitä rauhassa ilman, että kukaan keskeytti tekemistä. Isät toivat kirjoituksissa esille myös sitä, että yksin ollessaan sai vapaasti valita mitä tekee ja tämän koettiin olevan rentouttavaa.

”Viikonlopun saa sitten olla itsekseen. Muu perhe lähtee Helsinkiin. Luultavasti otan pitkästä aikaa kitaran käteen ja soittelen koneelle noita juttuja mitä ei ole ehtinyt soitella. Omaksi iloksi soittelua.” (Blogi 6)

Koti-isänä pyöriessä homma sujuu oikestaan kahden asian mennessä hyvin. Öisin saa edes jokseenkin riittävästi unta ja välillä saa oleilla itsekseenkin. Ensimmäiseen asiaan hölkkäminen ei juuri tuo apua, mutta jälkimmäiseen kyllä. Parasta koko touhussa onkin, että saa olla omissa ajatuksissaan ja kuunnella musiikkia/podcasteja kuulokkeiden lävitse. Ja samalla kuntokin siinä sitten kohoaa.” (Blogi 4)

Riittävä uni ja lepo koettiin blogikirjoituksissa jaksamista ylläpitäväksi asiaksi. Katkeamattomat yöunet olivat isien mielestä arvokasta aikaa. Yöunien ollessa epäsäännölliset päivittäinen lepo hetki koettiin myös tärkeäksi. Isät toivat kuitenkin esille, että eivät malttaisi nukkua silloin kun lapsi on päiväunilla, koska silloin haluttiin hyödyntää aika muihin asioihin. Kirjoitusten mukaan lepäämiseksi koettiin se, että sai olla rauhassa kotona ja tehdä asiat rauhallisesti omaan tahtiin.

”Aamulla, kun kello pärähti soimaan siinä 7.45, tuli vietettyä melko surreaalinen hetki. Yritin kelailla ja miettiä, mutta mitään muistikuvaa öisistä herätyksistä ei vaan tullut mieleen. Katsahdin uudelleen kelloa ja jouduin toden teolla miettimään, että heräsinkö minä nyt oikeasti. Harkitsin tässä kohtaa jo uudelleen nukahtamistakin, mutta kyllä sitä oltiin ihan oikeasti nukuttu koko

hela yö heräämättä. Ai, kuinka mahtava fiilis se olikaan, vaikka pää ja elimistö eivät sitä oikein meinanneet uskoakaan todeksi.” (Blogi 4)

Pienimuotoinen ansiotyön tekeminen koti-isyyden aikana tuli esille neljän koti-isän blogikirjoituksissa. Yksi näistä isistä kertoi aloittaneensa lauantaityön tekemisen entisessä työpaikassaan ja kolme muuta isää kertoivat työn olevan sellaista, jota he eivät olleet aiemmin tehneet. Pienimuotoinen ansiotyön tekeminen koettiin blogikirjoitusten mukaan voimauttavana tekijänä ja hyvänä vastapainona kotona olemiselle. Kirjoitusten mukaan työ haluttiin tehdä ensisijaisesti lapsen ehdoilla ja siten, että oman työn tekeminen oli soviteltavissa puolison vapaapäiviin. Blogikirjoitusten mukaan työ oli koti-isien ajatuksissa paljon läsnä ja yksi isä toi kirjoituksessaan esille, että varsinkin koti-isyyden alkuvaiheessa työhön liittyvät ajatukset ja uudet ideat olivat vahvasti läsnä.

”Sen sijaan ammatillisia ideoita on putkahdellut päähän tasaiseen tahtiin. Selkeästi alitajunta on työskennellyt, vaikka en noita asioita olekaan aktiivisesti miettinyt.” (Blogi 1)

”Pitänee hetki tässä harrastaa omien businessien tekemistä, kun vaimo ja tytökin ovat kyläilemässä. Voi rauhassa tehdä töitä ilman että kokoajan joku keskeyttää. Teen siis hiukan töitäkin omiin nimiin, mutta lapsenhoidon ehdoilla, joka pitää tekemiseni vähäisinä ja asettaa aikataulut tekemilleni töille. Tietokone joka oleellinen työväline töissäni, on punainen vaate silloin kun vaimo töissä ja lapsi hereillä.” (Blogi 3)

6.4 Hyvät kokemukset

Blogikirjoituksissa esille nousseet hyvät kokemukset muodostuivat sekä isien itse luomista käytännöistä että koti-isyyteen liittyvistä positiivisista tunteista. Kirjoituksissa isät toivat esille kiitollisuuttaan siitä, että heillä oli mahdollisuus saada kokea koti-isyyden ja sitä kautta tutustua lähemmin lapsensa kanssa. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan hyvät kokemukset liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 3, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille tuomia hyviä kokemuksia koti-isyydestä.

Koti-isät kokivat kirjoitusten mukaan pystyvän vaikuttamaan itse siihen kuinka sujuvaa arki normaalitilanteessa on. Arjen sujuvuuden koettiin olevan kirjoitusten mukaan merkittävä tekijä koti-isän jaksamisessa. Arjen sujuvuutta osattiin kirjoitusten mukaan arvostaa varsinkin sen jälkeen, kun esimerkiksi lapsen sairastaminen oli hankaloittanut elämää. Arjen sujuvuus-

den vuoksi isät toivat esille päivästä toiseen säilyvien rutiinien tärkeyttä vaikka toisaalta rutiinien koettiin tekevän arjesta hieman yksitoikkoista. Isät toivat kirjoituksissaan esille sitä kuinka he kokivat pärjänneensä lapsen tai lastensa kanssa kotona paremmin kuin mitä olivat alun perin edes ajatelleet.

”Näkee ja oppii sen mitä kodin hoitaminen kokonaisuudessa on, siis ruuanlaitto, pyykinpesu, siivous. Osaa arvostaa niitä entisajan isojen perheiden äitejä, jotka pyöritti kodin arkea, miehen ollessa töissä päivät pitkät. Päivät ei ole samanlaisia, vaikka väliin puuduttavia rutiineja ja ainakin omalla kohdalla, työstä käy ja antaa päiviin sisällön.” (Blogi 3)

”Hyvin on lasten kanssa pärjätty” (Blogi 6)

Arjen rutiineista huolimatta vapaus koettiin blogikirjoitusten mukaan positiivisena asiana koti-isyydessä. Aamujen rauhallisuus ja se, että asiat sai tehdä omaan tahtiin, koettiin kirjoitusten mukaan miellyttävänä vapautena. Isät kertoivat arvostavansa sitä, että heillä oli mahdollisuus valita paljon asioita joihin he käyttävät aikaansa päivän aikana, esimerkiksi sitä että kuinka lapsen kanssa ulkoilu suoritetaan minäkin päivänä. Kirjoituksissa tuotiin esille sitä, että koti-isänä pystyi nauttimaan päivittäin sellaisista asioista, joista työssä käyvänä tai opiskelevana isänä ei pysty, esimerkiksi ulkoilu valoisaan aikaan päivällä tai kiireetön kaupungilla asiointi päiväaikaan. Kirjoituksissa nousi esille koti-isien kokemus siitä, että heillä oli mahdollisuus pysähtyä elämässään tärkeän asian äärelle.

”Ensinnäkin on todettava, että onhan tämä nyt aivan ainutlaatuinen tilaisuus näin miehen näkökulmasta. Haluan kiittää kaikkia osapuolia eli perhettä, työnantajaa ja kelaa, joiden ansiosta tämä kokemus realisoitui.” (Blogi 5)

Uuden oppiminen nousi esille koti-isien blogikirjoituksissa erilaisissa asiayhteyksissä, kuten kotitöissä, lapsen hoitoon liittyvissä asioissa sekä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyen. Kirjoitusten mukaan koti-isät saivat lisää itseluottamusta huomattessaan kuinka he oppivat uusia asioita ja pärjäsivät asioissa, jotka olivat heille uusia.

”Olen oppinut valtavasti uutta. Okei, tämä nyt oli ennakkoonkin tiedossa, mutta määrä on ollut yllätys.” (Blogi 1)

”Omien ärsytyskynnyksien ja koneen kiinnileikkaamispisteiden löytämisen lisäksi olen oppinut huomattavan määrän käteviä taitoja.” (Blogi 5)

Blogikirjoitusten mukaan koti-isät pitivät arkeaan monipuolisena ja kokivat monipuolisuuden olevan koti-isyyden yksi parhaimmista asioista. Kirjoitusten mukaan koti-isien päivät eivät koskaan ole samanlaisia eikä tekeminen lopu koskaan. Isät toivat kirjoituksissaan esille sitä, että välillä arki kotona lasten kanssa on helpompaa ja välillä vaikeampaa, jonka koettiin myös tuovan arkeen monipuolisuutta.

”Päivät ovat aika pitkiä, mutta se on varmaa, että tekeminen ei ainakaan lopu.” (Blogi 6)

”Välillä on ollut helpompaa ja välillä taas rankempaa, mutta päivääkään en pois vaihtaisi.” (Blogi 5)

6.5 Perheyhteys

Blogikirjoituksissa koti-isät nostivat esille perheyhteyden merkityksen kasvamisen lapsen syntymisen myötä. Kirjoituksissa keskityttiin paljon nimenomaan heidän ydinperheeseensä, johon kuuluivat isä, äiti ja heidän lapsi tai lapsensa. Perheenä vietetty aika osoittautui kirjoitusten mukaan merkittäväksi koti-isän jaksamista tukevaksi asiaksi. Sisällönanalyysillä saatun yläluokkaan perheyhteys liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 3, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita perheyhteyteen liittyviä tärkeitä asioita.

Yhdessä vietettävä aika perheen kanssa koettiin blogikirjoitusten mukaan tärkeäksi ajaksi. Perheet viettivät kirjoitusten mukaan yhteistä aikaa kotona puuhastellen erilaisia kotiaskareita sekä ulkoillen ja retkeillen yhdessä. Koti-isät toivat esille, että vauvan kasvaessa ja pystyvän osittain osallistumaan yhteiseen tekemiseen vanhempien kanssa lisäsi perheyhteyden merkitystä. Perheen yhteiset ruokailuhetket koettiin kirjoitusten mukaan tärkeiksi ja ruokailua saatettiin hieman viivyttää, jotta perheen äiti ehti yhteiseen ruokahetkeen mukaan.

”Pojan saisi kuulemma laittaa jo syöttötuoliinkin. Meillä ei vielä ole tuolia, mutta pian on. On mukava ajatus saada jälkikasvu samaan pöytään ja ehkäpä samaan ruokahetkeenkin vanhempiansa kanssa.” (Blogi 1)

Perheen yhteiset lomamatkat toivat blogikirjoitusten mukaan vaihtelua perheen kanssa kotona vietettävään aikaan. Kirjoitusten mukaan lomamatkoja tehtiin sekä perheen kesken että yhdessä ystäväperheiden kanssa. Blogikirjoituksissa nousi esille, että matkat saattoivat olla joko huolella suunniteltuja pidempiä matkoja tai nopeasti suunniteltuja lyhempiä reissuja.

Blogikirjoitusten mukaan sekä matkojen suunnitteleminen etukäteen sekä muisteleminen jälkikäteen olivat mieluista tekemistä ja auttoivat koti-isiä pääsemään irti arjen asioista.

”Vieraisissa ja lomamatkoissa on sellainen yhtäläisyys, että molempien jälkeen on fyysisesti väsynyt, mutta henkisesti virkistynyt.” (Blogi 2)

6.6 Konkreettinen tuki

Koti-isien blogikirjoituksissa nousi esille konkreettisen tuen merkitys koti-isien jaksamista tukevana tekijänä. Kirjoitusten mukaan jo pelkkä tieto siitä, että tukea tai apua on saatavilla sitä tarvittaessa, lisäsi turvallisuuden ja välittämisen tunnetta. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan konkreettinen tuki liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 3, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita konkreettisen tuen muotoja.

Lastenhoitoapu nousi koti-isien blogikirjoituksissa selkeästi suurimmaksi tuen tarpeeksi. Isovanhempien tarjoama lastenhoitoapu koettiin kirjoituksissa tärkeäksi. Blogikirjoitusten mukaan isovanhemmat hoitivat lapsia tarpeen mukaan joko lyhyen aikaa isän käydessä esimerkiksi hiihtämässä tai sitten lapsi saattoi olla isovanhemmilla hoidossa esimerkiksi viikonlopun ajan. Lastenhoitoapua tarjosivat kirjoitusten mukaan myös lapsen kummit sekä vanhempien ystävät. Kirjoitusten mukaan hyväksi koettiin se, että mikäli lastenhoitoapua tarjottiin vanhempien pyytämättä.

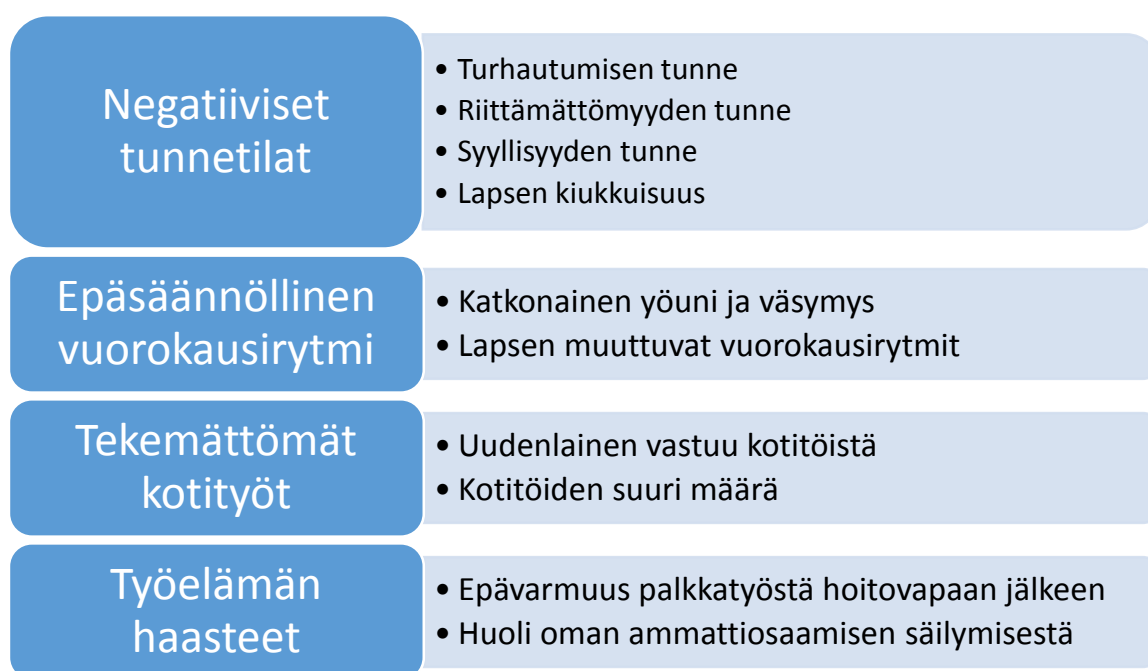
”Aivan käsityskyvyn rajamailla on sen hienouden suuruus, kun saa aamulla nukkua yhdeksään isovanhempien touhutessa lasten kanssa.” (Blogi 2)

Koti-isät kokivat blogikirjoitusten mukaan hyvänä saadut neuvot ja ohjeet sekä kotitöihin että lastenhoitoon liittyen. Isät toivat esille etsivänsä itse neuvoja ja ohjeita internetistä esimerkiksi lapsen ruokailuun ja kasvatukseen liittyen. Neuvolasta saatuja ohjeita ja tietoa isät vaikuttivat kirjoitusten mukaan arvostavan kuitenkin enemmän kuin internetin ohjeita, mutta eivät välttämättä olleet valmiita toimimaan aivan siten kuin neuvolasta oheistettiin. Isät pyysivät kirjoitusten mukaan myös puolisoilta ohjeistusta heille uusiin asioihin. Koti-isät kertoivat kokevansa tärkeänä kokemusten vaihtamisen toisten isien kanssa ja arvostivat vanhemmilta sukupolvilta saatua tietoa lasten kasvatuksesta.

”Mitähän poitsun yöunien kanssa pitäisi oikein tehdä? Neuvolantäti tomerana neuvoi, että ehdottomasti pitäisi alkaa herätä viimeistään kahdeksalta nykyisen yhdeksän sijaan. Iltapullo, johon poitsu ei sentään siis nukahda, pitäisi ottaa pois. Ja tietenkin nukkumaanmenoa pitäisi aikaistaa. Mutta haluanko sitä. Mieluusti nukun sinne yhdeksään saakka, kun vielä hänen kanssaan pysyy. Toisaalta tässä tulee painittua sen ajatuksen kanssa, että auttaisiko unien aikaistus myös pojan nukkumiseen. Kunpa joku viisaampi voisi näitä tulla kertoamaan.” (Blogi 4)

7 KOTI-ISÄN JAKSAMISTA HEIKENTÄVÄT TEKIJÄT

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokset tekijöistä, jotka heikentävät koti-isän jaksamista. Nämä tutkimustulokset muodostavat sisällönanalyysissa saadun kolmannen pääluokan, joka jakautui neljään eri yläluokkaan, joita ovat negatiiviset tunnetilat, epäsäännöllinen vuorokausirytmä, hoitamattomat kotityöt ja työelämän haasteet. Yläluokat ja niiden alaluokat ovat esiteltyinä kuviossa 4. Tämän pääluokan esiintyvyys koko tutkimusaineistosta on 15 prosenttia.

Kuvio 4. Koti-isän jaksamista heikentävät tekijät

7.1 Negatiiviset tunnetilat

Negatiiviset tunnetilat tulivat koti-isien blogikirjoituksissa esille tilanteissa, jotka liittyivät joko kotitöiden tekemiseen tai lasten hoitamiseen. Kirjoitusten mukaan isät kokivat samoja asioita suurimmaksi osaksi positiivisena, mutta silloin tällöin negatiivisena. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan negatiiviset tunnetilat liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 4, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita jaksamista heikentäviä tunnetiloja.

Turhautumisen tunnetta koti-isät kokivat kirjoitusten mukaan silloin, kun päivät tuntuivat toistuvan samanlaisina ja arki vaikutti yksitoikkoiselta. Toisaalta isät kuvasivat koti-isyyden olevan vapaata ja monipuolista. Turhautuminen tuli esille kirjoitusten mukaan myös tilanteissa, jossa kaivattiin aikuista keskusteluseuraa lapsen kanssa olemisen lisäksi. Kirjoituksissa nousi esille koti-isyyden alkuvaiheen pohdintaa siitä, että kuinka kauan isä tulee jaksamaan koti-isyyttä ilman päivän mittaan olevaa aikuista seuraa. Turhautuminen oli kirjoitusten mukaan ohimenevää ja oli tunteena läsnä joko osan päivästä tai sitten muutaman päivän kerrallaan.

”Blogin perusteella aika on ollut hienoa. Pitää paikkansa. On joukkoon mahtunut kuitenkin huonompiakin päiviä. Pari sellaista sattui viime viikolle. Huonoin oli niin huono, että kerkesin jo miettiä useampaan kertaan, että miksi meidän perheessä onkaan rikottu yleinen tapa, jossa äiti hoitaa lapsia ja isä käy töissä. En löytänyt muuta vastausta kuin oman tyhmyyteni.” (Blogi 1)

Riittämättömyyden tunne liittyi blogikirjoitusten mukaan joko isän tai lapsen sairastamiseen tai siihen kun isällä ei ollut keinoja helpottaa vauvan oloa silloin kun vauvan oli paha olla. Hankalaksi isät kokivat kirjoitusten mukaan lapsen hoitamisen silloin, kun he olivat itse kiipeinä ja voimia täytyi löytyä lapsen tai lasten hoitamiseen siihen saakka kunnes puoliso saapui kotiin. Riittämättömyyttä isänä aiheuttivat kirjoitusten mukaan myös tilanteet joissa yksi lapsi oli kipeänä ja tarvitsi enemmän vanhemman huomiota kuin yleensä, jolloin toiset lapset jäivät vähemmälle huomiolle eikä isä päässyt käyttämään terveitä lapsia esimerkiksi ulkona.

”Nätisti sanoen tuntuu kurjalta ja voimattomalta. Itkettää itseäkin, kun näkee, että lapsen on paha olla. Mutta ei pojulla tietenkään ole osaamista tuon kierteen katkaisuun. Ikävä kyllä, tällä hetkellä ei tunnu olevan vanhemmillakaan.” (Blogi 2)

”Niinhän siinä kävi, että poitsun ei kauaa tarvinnut yksin sairastaa. Isi aloitti norjan puhumisen pöntön kanssa perjantaina iltapäivällä. Siinä samalla iski kaksi melkoisen pitkää tuntia, kun ololtani en juuri tohtinut olla edes pystyssä päin. Tuskanhiki virtasi vuolaana, mutta ei siinä auttanut kuin yrittää pitää kaveri tyytyväisenä.” (Blogi 4)

Syällisyyden tunnetta koti-isät kokivat blogikirjoitusten mukaan silloin, kun lapselle sattui jokin vahinko, jonka isä olisi periaatteessa pystynyt estämään, esimerkiksi pieni lapsi laittoi kätensä kuumaan ruokaan. Syällisyys tuli kirjoituksissa esille myös yleisenä ajatuksena siitä, että ei ole aina riittävän hyvä isä omalle lapselleen. Syällisyyttä koettiin myös tilanteissa, joissa isä käytti aikaa johonkin muuhun kuin itse lapseen tai kodinhoitoon.

”Jos avasin tekniikan alan töissäni Iltalehden verkkosivut tai Facebookin, tunsin syyllisyyttä. Ja täysin sama tunne valtasi mieleni, kun pistin pojan sitteriin hetkeksi ja kurkkasin sillä välin sosiaaliseen mediaan. Lapsi kuulemma tarvitsee omaakin aikaa, mutta enhän minä ole kotona Facea tai irciä varten.” (Blogi 1)

Lapsen kiukkuisuus vaikutti blogikirjoitusten mukaan isän omaan mielialaan laskevasti. Varsinkin lapsen ollessa pidemmän aikaa, useita päiviä, kiukkuinen isän oma mielialan kuvattiin laskevan merkittävästi. Tähän liittyi osana lapsen huono nukkuminen, jolloin myös isän unet jäivät katkonaisiksi. Lapsen nukahtamisen vaikeudet ja pienten lasten hampaiden puhkeaminen nousivat kirjoituksissa esille syinä lapsen kiukutteluun ja sitä kautta vaikuttivat isän jaksamiseen heikentävästi.

”Ei mennyt tänään taas päivällä tytön kanssa asiat ihan yhteen, normaalia kiukkuisempi oli ja vaati väliin kärsivällisyyttä.” (Blogi 3)

”Pojan nukkumaanmeno on tällä hetkellä hirvittävän tuskallista.” (Blogi 4)

7.2 Epäsäännöllinen vuorokausirytm

Koti-isien blogikirjoitusten mukaan yksi merkittävä jaksamista heikentävä asia on epäsäännöllinen vuorokausirytm. Kirjoitusten mukaan epäsäännöllinen vuorokausirytm mielletään pienten lasten perheisiin kuuluvaksi asiaksi, mutta sen vaikutuksesta omaan jaksamiseen oli tiin kirjoitusten mukaan yllättyneitä. Sisällönanalyysilla saatuun yläluokkaan epäsäännöllinen vuorokausirytm liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 4, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille tulleita epäsäännöllisen vuorokausirytmn aiheuttajia.

Katkonainen yöuni ja siitä seuraava väsymys koettiin koti-isien blogikirjoituksissa yhdeksi epäsäännöllisen vuorokausirytmn aiheuttajaksi. Varsinkin pienten lasten isät toivat esille kokemustaan jatkuvasta lapsen yöllä heräämisestä, jolloin heidän omat yönunet jäivät vähäisiksi ja olivat katkonaiset. Isät huolehtivat kirjoitusten mukaan paljon lasten hoitamisesta yöaikaan, koska he halusivat antaa puolisolalle mahdollisuuden nukkua, jotta he jaksaisivat olla töissä. Kirjoituksissa isät toivat esille, että väsymys heikensi jaksamista tehdä esimerkiksi kotitöitä. Kirjoituksissa nousi esille useaan kertaan toive ehjistä yönunista sekä kokemus siitä, että muutama paremmin nukuttu yö ei poistanut vielä univajetta, joka oli syntynyt pidemmällä aikavälillä.

”Yllättävän rankkaahan se on, kun poika parahtaa itkuun sillä siunaaman sekunnilla, kun yrität hänet laskea. Tulin yön aikana pumpanneeksi häntä petiin ja ylös noin 20 kertaa.” (Blogi 4)

”Joka tapauksessa väsymyksestä johtuen myös pinna kireemmällä, joten ei tarvitsi kovin ylimääräistä ohjelmaa tytön järjestää.” (Blogi 3)

Lapsen muuttuvat vuorokausirytmit koettiin koti-isien blogikirjoituksissa toiseksi epäsäännöllisen vuorokausirytmien aiheuttajaksi. Kirjoitusten mukaan säännöllistä vuorokausirytmää pidettiin tärkeänä, samoin kuin lomamatkoja ja pienempiä reissuja kodin ulkopuolella. Lomien ja reissujen koettiin kirjoitusten mukaan kuitenkin vaikuttavan lapsen rytmien vaihtumiseen epäsäännölliseksi ja kotiin palaamisen jälkeen kului kirjoitusten mukaan useampia päiviä korjata lapsen vuorokausirytmiksi samaksi kuin ennen matkaa. Koti-isät toivat esille lapsen kasvun ja kehityksen myötä lapsen vuorokausirytmien muuttuvan ajoittain haasteelliseksi. Esimerkiksi hampaiden puhkeaminen sekä liikkumaan oppiminen vaikutti blogikirjoitusten mukaan heikentävästi vuorokausirytmisiin, koska sen koettiin hankaloittavan sekä lapsen syömistä että nukkumista.

”Ennen reissua poitsu helli vanhempiaan varsin säännöllisillä yhdeksän tunnin yönillä. Vaikka laitoimme pojan nukkumaan joka ilta 20–21.30, ei tuo yhdeksän tunnin rytmikään ikävä kyllä kestänyt matkustamista. Kaikkein pahin oli ensimmäinen kokonainen päivä kotona tourin jälkeen. Poika ei osannut nukkua kunnollisia päiväunia vaan remusi varsinkin illasta kuin persu blogissa. Yönien kiinni saamiseen kului kaksi pitkää tuntia ja vanhempien kaikki konstit ja hermot.” (Blogi 1)

7.3 Tekemättömät kotityöt

Koti-isien blogikirjoitusten mukaan tekemättömät kotityöt koettiin yhdeksi koti-isän jaksamista heikentäväksi tekijäksi silloin kun kotityöt olivat kasaantuneet, koska niitä ei ollut ehditty tai jaksettu tehdä. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan tekemättömät kotityöt liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 4, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita syitä tekemättömille kotitöille.

Koti-isät olivat blogikirjoitusten mukaan osallistuneet kotitöihin jo ennen isäksi tuloaan, mutta koti-isyyden aikana heille muodostui uudenlainen vastuu kotitöistä, jota ei kirjoitusten mukaan koettu aina helpoksi asiaksi. Sellaiset kotityöt, jotka olivat ennen olleet enemmän puolison vastuulla, aiheuttivat eniten haasteita, kuten esimerkiksi vaatehuolto. Uudenlainen

vastuu kotitöistä sekä kotitöiden suuri määrä vaikuttivat kirjoitusten mukaan siihen, että osa kotitöistä jäi tekemättä tai niitä siirrettiin myöhemmäksi.

”Vaatteita ei löydy vielääkään, joten tyttö käyskentelee samassa likaisessa mekossa päivät pitkät ja pojalla on samat sukat koko viikon. On kuulema ”siinä pilkullisessa korissa siellä takana”. Siis missä?” (Blogi 5)

”Alakerrassa odottaa työkalut ja välineet, jotta saisin viime viikolla alkaneen kissojen kiipeilypuun kunnostamisen valmiiksi. Turvaportti pitäisi laittaa siinä samalla paikalleen. Laskut pitäisi maksaa. Keittiöstä alkaa astiat loppua, kun kukaan ei ole pyöritellyt konetta. Sitten pitäisi tietenkin vielä siivotakin.” (Blogi 4)

7.4 Työelämän haasteet

Työelämä ja sen haasteet nousivat koti-isien blogikirjoituksissa esille huolimatta siitä oliko kirjoittajalla olemassa työpaikka vai ei. Työelämän haasteita pohdittiin kirjoituksissa niin sen hetkisestä tilanteesta käsin kuin koti-isyyden jälkeistä aikaa ajatellen. Koti-isien blogikirjoituksissa nousi esille, että työelämän haasteet vaikuttavat koti-isänä jaksamiseen, koska tulevaa työelämää ja toimeentuloa tulee suunnitella jo koti-isyyden aikana. Sisällönanalyysillä saatuun yläluokkaan työelämän haasteet liittyvät alaluokat näkyvät kuviossa 4, jossa alaluokat kuvaavat koti-isien kirjoituksissa esille nousseita työelämän haasteita suhteessa koti-isyyteen.

Epävarmuus palkkatyöstä hoitovapaan jälkeen nousi esille kolmen koti-isän blogikirjoituksissa. Epävarmuutta aiheutti se, että onko omalla alalla tai omassa työorganisaatiossa tarjolla enää töitä hoitovapaan jälkeen. Kirjoituksissa pohdittiin myös sitä, että onko työtä saatavilla ylipäätään omalla asuinseudulla. Kirjoituksissa ei tuotu esille sitä, että hoitovapaa varsinaisesti vaikuttaisi heikentävästi työnsaantiin vaan kirjoittajat pohtivat asiaa työmarkkinoiden näkökulmasta.

”Vanhempainvapaalle jääminen tarkoittaa minulle luultavasti myös päivätyön vaihtumista... On kuitenkin äärimmäisen epätodennäköistä, että palaisin samaan projektiin vapaajakson päätyttyä.” (Blogi 1)

Huoli oman ammattiosaamisen säilymisestä varjosti blogikirjoitusten mukaan koti-isyyden ajasta nauttimista. Kirjoituksissa pohdittiin sitä, että kuinka voisi ylläpitää omaa ammattiosaamista sekä kuinka sitä voisi hoitovapaan jälkeen lisätä entisestään. Yksi koti-isistä toi

kirjoituksessaan esille, että hän tekee osa-aikatyötä sen vuoksi, että saa ylläpidettyä omaa ammattiosaamistaan jonkin verran.

”Viisitoista kuukautta pois työelämästä on pitkä aika alalla, jossa kehitys pinksä eteenpäin kuin satasen sprintteri maaliviivaa lähestyessään. Ajatuksiani onkin laveerannut viime aikoina huoli oman osaamisen näivettymisestä kotisyyden aikana.” (Blogi 2)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkimuksessa pyrin tarkastelemaan millaisista asioista koti-isien arki koostuu ja mitä he tuottavat jaksamisestaan pitämiensä blogikirjoitusten mukaan. Koti-isät toivat esille blogikirjoituksissaan olevansa aktiivisia arjen toimijoita, jotka kantavat kotitöistä ja lapsista päävastuun puolison ollessa työelämässä. Koti-isien arjen toimijuus kytkeytyi heidän valintaansa jäädä hoitamaan pientä lasta kotiin, jolloin arjen raamit muotoutuivat pitkälti kodin ja läheisten ihmisten ympärille. Koti-isien kirjoitusten mukaan heidän arjen toimijuuteensa kuului oleellisesti toistuvuus, jolloin lähes päivittäin toistui samoja asioita kotitöiden ja lastenhoidon osalta (ks. Felski 2000, 18). Koti-isien blogikirjoitusten mukaan tärkeä osa heidän arjen toimijuuttaan oli kotitöiden ja lastenhoidon lisäksi omien asioiden toteuttaminen pieninä hetkinä pitkin päivää.

Koti-isät toivat esille arjen sujuvan pääosin hyvin, vaikka välillä he kokivat arjen vaikeaksi. Arjen sujuvuuteen vaikuttivat oleellisesti rutiinit, joiden toisaalta koettiin tuovan arkeen yksitoikkoisuutta. Yksitoikkoisuudesta huolimatta koti-isät kokivat elämässään olevan vapautta verrattuna työelämään ja myös arjen monipuolisuus rutiineista huolimatta nousi positiivisena asiana esille. (ks. Jokinen 2005, 158–159; Ilmonen 2005; Salmi 2015; Repo 2012; Krok 2009.) Maritta Törrösen (2012) tutkimustulokset ovat hyvin samansuuntaisia. Törrösen tutkimuksessa nousi esille, että arkielämä sujuu perheissä toistuvien ja jatkuvien tekemisten välissä. Törrösen tutkimuksen mukaan arkeen liittyvät rutiinit, joita vaihdellaan sekä vanhemman että lapsen virkistäytymisen vuoksi, eikä arkea haluta täyttää liialla tekemisellä, jotta siitä ehditään myös nauttia.

Blogikirjoitusten mukaan koti-isien jaksamista tukevia tekijöitä olivat lapsen kanssa oleminen, sosiaalinen kanssakäyminen, oma aika, hyvät kokemukset, perheyhteys sekä konkreettinen tuki. Sen sijaan koti-isien blogikirjoituksissa esille nousivat jaksamista heikentävinä tekijöinä negatiiviset tunnetilat, epäsäännöllinen vuorokausirytm, tekemättömät kotityöt ja työelämän haasteet. Tässä tutkimuksessa ei noussut esille taloudellista tilannetta jaksamiseen liittyen kuten aiemmissa tutkimuksissa (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2008; Lammi-Taskula & Salmi 2014). Taloudellisen tilanteen näkymättömyys tässä tutkimuksessa saattaa johtua siitä, että koti-isyyteen liittyy tietämys sen hetkisestä tulotasosta ja pienten

lasten kotihoito on voitu asettaa sillä hetkellä tärkeämmäksi kuin perheen tulotaso. Tutkimuksessa ei myöskään noussut esille pitkäaikaisia terveydentilaan liittyviä asioita, joiden nähdään olevan yksi merkittävä osa vanhemman jaksamisessa (Raijas 2011, 260). Se, että koti-isien blogikirjoituksissa ei noussut esille pitkäaikaisia terveydentilan asioita saattaa johtua siitä, että vanhemmat ovat valinneet lapselle kotihoidon ja nimenomaan isän hoitamana. Tällöin voidaan olettaa, että isällä on ollut jo valmiiksi hyvä terveydentila. Koti-isien blogikirjoitusten mukaan he jaksavat hyvin vaikka tunnistavat jaksamista heikentäviä tekijöitä arjessaan. Jaksamista heikentävät tekijät ovat koti-isien kirjoitusten mukaan pääosin hetkittäisiä tilanteita. Mannerheimin Lastensuojeluliiton (2008) teettämän tutkimuksen mukaan väsymys on isien jaksamista oleellisesti heikentävä tekijä, joka vaikuttaa moneen eri arjen tilanteeseen negatiivisesti. Myös tässä tutkimuksessa isät painottavat väsymyksen merkitystä heidän jaksamisensa heikentymisessä ja riittävän unen määrä koettiin tärkeänä.

Koti-isät toivat esille, että he kantavat päävastuun kotitöistä puolison ollessa työelämässä, joten siltä osin tämän tutkimuksen tulokset kotitöihin liittyen ovat samansuuntaiset kuin Johanna Lammi-Taskulan (2004) tekemässä tutkimuksessa, jonka mukaan kotona lasta hoitava vanhempi ottaa yleisesti vastuuta kotitöistä enemmän kuin työssäkäyvä vanhempi. Tässä tutkimuksessa esille nousi, että koti-isä ei välttämättä osallistu pyykinpesuun ja vaatehuoltoon tai siivoukseen, kun taas äidit eivät osallistu huolto-, rakennus- ja korjaustöihin. Tässä tutkimuksessa nousi siten esille, että kotityöt ovat edelleen osittain sukupuolittunutta. Toisaalta suurin osa koti-isistä kertoi blogikirjoituksissaan tekevänsä kaikkia samoja kotitöitä mitä puolisoskin tekee. Maritta Törrösen (2012) tekemän tutkimuksen mukaan miesten päävastuuna kotitöistä ovat selvästi kodin korjaustyöt sekä auton ja koneiden huolto, joka on yhteneväistä tämän tutkimuksen kanssa. Törrösen (2012) tutkimuksessa kodinhoito, ruuan valmistus, sairaan lapsen hoito ja vaatehuolto ovat naisten päävastuulla, mutta huomioitavaa on, että Törrösen tutkimuksessa tutkittavat eivät ole olleet pääsääntöisesti kotona hoitamassa lastaan, jolloin koti-isien rooli näissä kodintöissä ei välttämättä ole tullut esille.

Tässä tutkimuksessa koti-isien blogikirjoitusten mukaan tekemättömät kotityöt koettiin yhdeksi koti-isän jaksamista heikentäväksi tekijäksi silloin, kun kotityöt olivat kasaantuneet, koska niitä ei ollut ehditty tai jaksettu tehdä. Toisaalta jaksamista tukevana asiana koti-isät toivat blogikirjoituksissaan esille positiivisen kokemuksen siitä, että olivat oppineet tekemään sellaisia kotitöitä, joita eivät olleet ennen koti-isyyttä tehneet. Isät toivat kirjoituksissaan esille myös halukkuuttaan opetella uusia asioita kotitöihin liittyen. Maritta Törrösen

(2012) tutkimuksen mukaan kotiäidit kokevat arjen kiireisenä ja kokevat, että heillä on runsaasti tehtävänä erilaisia kotitöitä. Osa äideistä saa apua arjen kiireisiin ja kotitöihin sukulaisilta, mutta osa äideistä joutuu pärjäämään tilanteissa melko yksin. Törrösen tutkimuksessa kotiäidit kokevat asioita hyvin samalla tavoin kuin tämän tutkimuksen koti-isät, eli kiireisen arjen, jossa ei aina meinaa ehtiä tehdä kaikkia tarvittavia kotitöitä. Tässä tutkimuksessa koti-isät nostivat esille isovanhempien tarjoaman konkreettisen lastenhoitoavun merkityksen heidän jaksamista tukevana tekijänä. Myös Maritta Törrösen (2012) tutkimuksessa isovanhemmat nousivat tärkeään rooliin apuna lasten- ja kodinhoitoon liittyen. Törrösen tutkimuksessa vanhemmat toivat esille isovanhempien auttavan heitä myös sairaan lapsen hoidossa ja lasten kuljettamisessa. Tässä tutkimuksessa isovanhempien apuna nousi esille lastenhoidon lisäksi heiltä saadut neuvot ja ohjeet.

Maritta Törrösen (2012) tutkimustulosten mukaan vanhemmat rakentavat arkeaan lasten ehdoilla toteuttaen samalla heidän omia toiveitaan. Törrösen tutkimuksen mukaan arkeen sisällytetään perhearvojen lisäksi omia nautintoja siten, että omien nautintojen edelle asetetaan kuitenkin lähipiirin etu. Tämä on samansuuntainen tutkimustulos kuin tässä tutkimuksessa. Koti-isät toivat blogikirjoituksissaan esille, että arjen keskellä he nauttivat pienistä hengähdyshetkistä lapsen leikkiessä rauhassa tai nukkuessa. Koti-isät toivat esille myös oman ajan tärkeyttä tilanteissa, joissa heidän ei tarvinnut olla hoitovastuussa lapsesta. Koti-isät kokivat oman ajan toimivan vastapainona lapsenhoitamiselle. Omalla ajalla osa tutkimuksen koti-isistä teki pienimuotoista ansiotyötä, jonka he kertoivat olevan voimauttavana tekijänä heidän arjessaan. Myös Johanna Lammi-Taskulan ja Minna Salmen (2014,151) mukaan työn ja perheen yhdistämisestä on usein iloa vanhemmalle ja työ voi olla vastapainona perhe-elämälle. Heidän mukaansa pikkulasten vanhemmat kokevat jaksavansa paremmin kun he käyvät myös ansiotyössä ja saavat siten taukoa perheen hektiseen elämään. Pienimuotoinen ansiotyön tekeminen koti-isyyden aikana koettiin siis positiivisena asiana mutta työelämän haasteet nousivat esille koti-isien blogikirjoituksissa sekä ammattiosaamisen säilymisen että palkkatyön epävarmuuden näkökulmasta yhtenä jaksamista heikentävänä asiana (ks. Lammi-Taskula & Salmi 2008, 42–46). Myös Maritta Törrösen (2012) tutkimuksessa koti-äitejä sekä heidän lähiyhteisöään huolestutti äitien työllistyminen kotona olemisen jälkeen.

Koti-isien arkeen kuuluivat hetkittäiset negatiiviset tunnetilat, jotka eivät vallanneet mieltä pitkäksi aikaa, mutta koettiin sillä hetkellä heikentävän jaksamista. Johanna Lammi-Taskulan ja Marjatta Bardyn (2009, 60) mukaan perhe-elämään kuuluvat vanhemmuuden ilot ja murheet. Heidän mukaansa erilaisten tunteiden myötä rakentuu lapsen ja vanhemman vastavuoroinen suhde, joka on tärkeä sekä vanhemman että lapsen hyvinvoinnin kannalta. Tämän mukaan, vaikka koti-isät kokivat negatiiviset tunteet jaksamista heikentävinä asioina, ne voidaan nähdä myös positiivisena asiana sekä isän että lapsen näkökulmasta. Maritta Törrösen (2012) tutkimustulosten mukaan lapset ovat vanhemmilleen erittäin tärkeitä ja usein vanhempien elämän keskipisteitä, jonka vuoksi vanhemmat kestävät myös arjen epäkohtia. Törrösen tutkimuksen mukaan lapset antavat perusteet vanhempien tekemille valinnoille ja siten arjen epäkohdatkin on helpompi sietää.

Maritta Törrösen (2012) tutkimustulosten mukaan vanhemmille on tärkeää kuulua perheenä yhteen sekä kotona että sosiaalisissa suhteissa. Myös tässä tutkimuksessa koti-isät nostivat tärkeäksi asiaksi perheyhteyden ja sen yhteydessä kodin ja sosiaaliset suhteet. Tässä tutkimuksessa esille tullut sosiaalisen kanssakäymisen tärkeys tulee esille myös Törrösen tutkimuksessa. Törrösen tutkimuksen mukaan vanhemmat painottavat enemmän yhteisöllisiä kuin yksilöllisiä arvoja ja sosiaaliset suhteet ovat heille tärkeitä. Törrösen tutkimuksessa erityisen tärkeiksi nousivat sosiaalinen turvallisuus, ihmissuhteiden jatkuvuus ja niiden antama turva. Koti-isät toivat esille, että he haluavat luoda uusia tuttavuuksia lasten kautta, mutta perhekerhot eivät vaikuttaneet vastaavan isien tarpeisiin, koska he kokivat olevansa niissä ulkopuolisia. Olisikin tärkeää miettiä kuinka koti-isien tarpeisiin vertaistuesta voitaisiin jatkossa vastata.

Tässä tutkimuksessa kaikki isät olivat lapsilleen biologisia, juridisia ja psykologisia isiä ja toteuttivat osallistuvaa ja hoitavaa isyyttä sekä jaettua vanhemmuutta. Koti-isät kuvasivat blogikirjoituksissaan olevansa mielellään lasten kanssa ja antavansa heille aikaansa. Koti-isät toivat kirjoituksissaan esille lisäksi hoitavansa mielellään omia lapsiaan eivätkä he halunneet joutua tilanteeseen missä lapset olisivat kasvaneet ilman, että heillä isinä olisi ollut lapsilleen riittävästi aikaa. Koti-isillä oli blogikirjoitusten mukaan halu jakaa lapsiin kohdistunut hoivatyö lapsen äidin kanssa ja siten mahdollistaa myös äidin työssäkäynti. (ks. Huttunen 2001; Eerola 2009; Kekäle 2007). Maritta Törrösen (2012) tutkimuksen mukaan lasten perushoito on pääasiassa naisten vastuualuetta mutta lasten kanssa puuhastelun ja kasvatuksen vanhemmat jakavat yhdessä. Vaikka Törrösen tutkimuksen mukaan vanhemmat jakavat

kasvatusvastuun niin rajojen asettaminen vaikuttaa olevan pääasiassa äitien tehtävä. Tässä tutkimuksessa koti-isät toivat esille ottavansa vastuun kaikista näistä osa-alueista ollessaan päävastuussa lapsen hoidosta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton (2008) tekemän tutkimuksen mukaan isät viettävät lasten kanssa aikaa ulkoillen, leikkien, puuhaillen ja ollen kotona. Nämä toiminnot nousivat esille myös tässä tutkimuksessa.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella koti-isyydessä on paljon samoja piirteitä kuin mitä kotiäitiydessä (ks. Krok 2009). Myös Petteri Eerolan (2015) saamien tutkimustulosten mukaan isyys saa paikoin samoja piirteitä, jotka aiemmin on liitetty äitiyteen. Tutkimustulosten valossa näyttäytyy siltä, että isät pystyvät toimimaan tasavertaisina vanhempina lapselleen, mikäli he jäävät pääasiassa hoitovastuuseen lapsestaan. Koti-isyyks on nykypäivänä kuitenkin harvinaista, vaikka isyys muutoin on muuttunut paljon muutaman vuosikymmenen aikana. Koti-isyyden yleistyminen vaatii nykyistä enemmän yhteiskunnallista hyväksyntää, sillä edelleen kotivanhemmuus mielletään äidin oikeudeksi ja velvollisuudeksi (ks. Lammi-Tas-kula 2007; Repo 2012).

Tässä tutkimuksessa tutkimusaineistona olivat koti-isien kirjoittamat blogitekstit. Blogieja kirjoitetaan, jotta voidaan dokumentoida oman elämän tapahtumia, antaa kommentteja ja mielipiteitä, ilmaista tunteita, jäsentää omia ajatuksia kirjoittamisen kautta tai halutaan muodostaa ja ylläpitää keskusteluryhmiä (Nardi, Schiano, Gumbrecht & Swartz 2004, 43). Rebecca Blood (2002, 27,60) tuo esille, että blogia pidetään joko informaation jakamisen tai itseilmaisun näkökulmasta, yhteydenpitovälineenä tai kirjoittajan halusta tulla kuuluisaksi. Blood kertoo mielipiteenään, että vaikka bloginpitäjän ensisijainen syy olisi mikä vain edellä mainituista niin kukaan ei pidä blogia pitkän aikaa ilman, että jokainen näistä syistä olisi tullut mukaan motiiviksi blogin pitämiseen. Koti-isien blogikirjoitukset vaikuttivat siltä, että niitä pidetään ensisijaisesti oman elämän dokumentointitapana ja toisaalta informaation jakamisen ja itseilmaisun näkökulmasta. Blogitekstit eivät vaikuttaneet kanavalta saada julkisuutta.

Blogikirjoitukset olivat tyyliltään hyvin erilaisia. Toisissa kirjoitustyyli oli hyvin suorasukainen ja toisissa enemmän kertoileva. Yksi blogeista oli kirjoitettu siten, että asiat oli tuotu esille vitsikkäässä mielessä. Blogieja ei ollut kirjoitettu alkuperäisesti tutkimuskäyttöä varten, joka antoi mahdollisuuden saada kattavan kuvan siitä, mitä koti-isät halusivat arjestaan

ja jaksamisestaan kertoa. Blogitekstit kuvasivat mielestäni todellista arkea eikä niistä välitynyt tunnetta, että asioita olisi liioiteltu tai piilotettu.

Arjen tutkimuksen yhtenä tehtävänä on tuottaa tietoa millaista arki eri ryhmillä on, koska tavallinen arki on pohjana sekä talous- että hyvinvointipolitiikassa (ks. Jokinen 2005, 159; Repo 2009, 26–27). Tällä tutkimuksella toin esille koti-isien arkea sekä jaksamista ja vaikka tutkimus on yhteiskunnallisesta näkökulmasta pieni, niin siinä kuitenkin saatiin tietoa siitä, että koti-isien ja kotiäitien arki ja jaksaminen vaikuttavat samansuuntaisilta. Tämän tutkimuksen tuloksia voivat hyödyntää myös lapsiperheiden kanssa työskentelevät viranomaiset ja toimijat. Koska yhtenä perhepoliittisena tavoitteena Suomessa on korostaa isän osallisuutta perheen arjessa (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2016) olisi jatkossa mielenkiintoista tutkia kuinka koti-isyyteen suhtaudutaan miesvaltaisilla työpaikoilla sekä kuinka äidit suhtautuvat koti-isyyteen.

LÄHTEET

Aalto, Ilana (2004): Perinteisestä uuteen? Isyyden muutostietoa purkamassa. Teoksessa Aalto, Ilana & Jani Kolehmainen (toim.): Isä kirja. Tampere: Vastapaino, 65–87.

Aalto, Ilana (2010): Katsaus isyyden historiaan sääty-yhteiskunnasta nykyaikaan. Teoksessa Mykkänen, Johanna & Ilana Aalto: Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa. Verkkojulkaisusarja 34. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, 15–35. Saatavilla < <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>>, luettu 9.11.2014.

Aalto, Ilana & Mykkänen, Johanna (2010): Saatteeksi. Teoksessa Mykkänen, Johanna & Ilana Aalto: Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyyden tutkimisesta Suomessa. Verkkojulkaisusarja 34. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, 9–11. Saatavilla < <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>>, luettu 9.11.2014.

Allardt, Erik (1976): Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: WSOY

Bergroth, Ada (2015): Isät hoitovapaalla. Haastattelututkimus puolisoitten välisestä vastuunjaosta kodissa isän hoitovapaan aikana ja sen jälkeen. Pro gradu –tutkielma. Helsingin yliopisto

Blood, Rebecca (2002): The Weblog Handbook. Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog. Cambridge: Perseus Publishing

Brandth, Berit & Kvande, Elin (2012): Free Choice or Gentle Force? How Can Parental Leave Change Gender Practices? Teoksessa Trine Kjørholt, Anne & Jens Qvortrup (toim.): The Modern Child and the Flexible Labour Market. Early Childhood Education and Care. Houndmills: Palgrave Macmillan, 56–70.

Dahlström, Edmund (1987): *Everyday-Life Theories and Their Historical and Ideological Contexts*. Teoksessa Himmelstrand, Ulf (toim.): *The Multiparadigmatic Trend in Sociology*. Uppsala: Almqvist & Wiksell

Eerola, Petteri (2009): Lapsikeskeisempi isyys – kolme tarinaa nuorten koulutettujen miesten astumisesta isyyteen. *Nuorisotutkimus* 27 (2), 15–28. Saatavilla < <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/36817/nt%202%202009%20eerola.pdf?sequence=1>>, luettu 5.11.2014.

Eerola, Petteri (2015): *Responsible Fatherhood A Narrative Approach*. Akateeminen väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.

Eerola, Petteri & Mykkänen, Johanna (2014): Isyyskokemusten jäljillä. Teoksessa Eerola, Petteri & Johanna Mykkänen (toim.): *Isän kokemus*. Tampere: Gaudeamus, 7-18.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (2008): *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino

Felski, Rita (2000): The Invention of Everyday Life. *New Formations. A Journal of Culture/Theory/Politics* 39, 15–31.

Hakala, Salli & Vesa, Juho (2013): Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria, Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.): *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 216–244.

Heikkinen, Outi (2014): *Fitnessurheilijoiden blogit, bodyfitness kulttuurisena ilmiönä. Liikuntapedagogiikan Pro gradu –tutkielma*. Jyväskylän yliopisto.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (2009): *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi

Hokkanen, Elise (2013): *Koulun arjen prepresentoituminen suomalaisten alakoulujen blogeissa. Kasvatustieteiden Pro gradu –tutkielma*. Lapin yliopisto.

Huttunen, Jouko (1999): Muuttunut ja muuttua isyys. Teoksessa Jokinen, Arto (toim.): Mies ja muutos. Kriittisen miestutkimuksen teemoja. Tampere: University press, 169-193.

Huttunen, Jouko (2001): Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-kustannus

Huttunen, Jouko (2014): Isyyden muutos ja tulevaisuus. Teoksessa Eerola, Petteri & Johanna Mykkänen (toim.): Isän kokemus. Tampere: Gaudeamus

Hämeenaho, Pilvi (2014): Hyvinvoinnin verkostot. Maaseudulla asuvien äitien arjessa. Etnologinen tutkimus palvelujen käytöstä ja hyvän arjen rakentumisesta. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos

Hämäläinen, Juha (2010): Perhepolitiikka. Teoksessa Niemelä, Pauli (toim.): Hyvinvointipolitiikka. Helsinki: WSOY, 227-246.

Ilmonen, Heidi (2005): Suomalainen koti-isyys: kahdeksan miehen kertomana. Sosiaalipolitiikan Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

Jokinen, Eeva (2005): Aikuisten arki. Helsinki: Gaudeamus

Kansaneläkelaitos (2014): Isän vapaat. Saatavilla <<http://www.kela.fi/isan-vapaat>>, luettu 11.11.2014.

Kekäle, Jari (2007): Postmoderni isyys ja uskonnollisuus – tarinallinen näkökulma. Joensuun yliopiston teologisia julkaisuja 19. Joensuun yliopisto.

Kelan lapsiperhe-etuustilasto 2014. Helsinki: Kela. Saatavilla http://www.kela.fi/documents/10180/1630858/Kelan_lapsiperhe_etuustilasto_2014.pdf/a4486bb4-7f32-4baf-a255-d2739cd2e2dc?version=1.0, luettu 4.2.2016

Kelan tilastollinen vuosikirja 2014. Helsinki: Kela. Saatavilla <http://www.kela.fi/documents/10180/1630875/Kelan_tilastollinen_vuosikirja_2014.pdf/44e2ca21-0dac-4320-bd42-a03a6757ea62>, luettu 4.2.2016.

Kiianmaa, Nelli (2012): Tasa-arvo barometri 2012. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:23. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö

Kilpi, Tuomas (2006): Blogit ja bloggaaminen. Helsinki: Readme.fi

Korvela, Pirjo & Rönkä, Anna (2014): Arkielämä näkökulmana perheeseen. Teoksessa Jaliloina, Riitta, Helena Hurme & Kimmo Jokinen (toim.): Perhetutkimuksen suuntauksia. Helsinki: Gaudeamus, 192–214.

Krok, Suvi (2009): Hyviä äitejä ja arjen pärjääjiä. Yksinhuoltajia marginaalissa. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Kuula, Arja (2011): Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino

Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne (2013): Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria, Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.): Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 193–215.

Laaksonen, Salla-Maaria, Matikainen, Janne & Tikka, Minttu (2013): Tutkimusotteita verkosta. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria, Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.): Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 9-33.

Lammi-Taskula, Johanna (2004): Sukupuolijärjestelmä, vanhempainvapaat ja isät. Teoksessa Aalto, Ilana ja Jani Kolehmainen (toim.): Isä kirja. Tampere: Vastapaino, 167–192.

Lammi-Taskula, Johanna (2007): Parental Leave for Fathers? Gendered Conceptions and Practices in Families with Young Children in Finland. Stakes Research Report 166. Akateeminen väitöskirja. Helsinki: Gummerus

Lammi-Taskula, Johanna & Bardy, Marjatta (2009): Vanhemmuuden ilot ja murheet. Teoksessa Lammi-Taskula, Johanna, Sakari Karvonen & Ahlström Salme (toim.): Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus, 60–67.

Lammi-Taskula, Johanna & Salmi, Minna (2008): Huoli jaksamisesta vanhempana. Teoksessa Moisio, Pasi, Sakari Karvonen, Jussi Simpura & Matti Heikkilä (toim.): Suomalaisten hyvinvointi 2008. Helsinki: Stakes, 38–60.

Lammi-Taskula, Johanna & Salmi, Minna (2014): Lapsiperheiden hyvinvointi. Teoksessa Vaarama, Marja, Sakari Karvonen, Laura Kestilä, Pasi Moisio & Anu Muuri (toim.): Suomalaisten hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus, 144–159.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2008): Mitä kuuluu isä? Mannerheimin lastensuojeluliiton isäkyselyn tulokset. Maija Säkäjärvi, Sosiaalikehitys Oy. Saatavilla <<http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/a8830dcbf7f576764bf00445ff704e8e/1455132542/application/pdf/5848495/MLL%20is%C3%A4kyselyn%20tulokset,%20Sosiaalikehitys%20Oy%20041108.pdf>> Luettu 15.1.2016.

Markham, Annette (2011): Internet research. Teoksessa Silverman, David (toim.): Qualitative research: Theory, Method, and Practices. Lontoo: Sage, 111–127.

Moisio, Pasi, Karvonen, Sakari, Simpura, Jussi & Heikkilä, Matti (2008): Johdanto. Teoksessa Moisio, Pasi, Sakari Karvonen, Jussi Simpura & Matti Heikkilä (toim.): Suomalaisten hyvinvointi 2008. Helsinki: Stakes, 14–26.

Mykkänen, Johanna (2011): Isät kasvatuskumppaneina. Saatavilla <http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit.fi/kuukauden_teema/isat_kasvatuskumppanina>, luettu 29.9.2014.

Mykkänen, Johanna & Eerola, Petteri (2014): Sitoutuminen ja vastuu isyyden alussa. Teoksessa Eerola, Petteri ja Johanna, Mykkänen (toim.): Isän kokemus. Tampere; Gaudeamus, 49–64.

Mäkelä-Virtanen, Maarit (2012): Vanhemmuus oikeutena, generatiivista diskurssia etsimässä. Sosiaalipsykologian Pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto.

- Nardi, Bonnie A, Schiano, Diane J, Gumbrecht, Michelle & Swartz, Luke (2004): Why we blog. *Communications of the ACM*, 47(12), 41–46.
- Niemelä, Pauli (2010): Hyvinvointipolitiikan teoria. Teoksessa Niemelä, Pauli (toim.): Hyvinvointipolitiikka. Helsinki: WSOY, 16–37.
- Raijas, Anu (2011): Arjen hyvinvointi. Teoksessa: Saari, Juho (toim.): Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki:Gaudeamus, 243-263.
- Rehel, Erin M. (2014): When Dad Stays Home Too: Paternity Leave, Gender, and Parenting. *Gender Society* February 1, 2014 28: 110-132.
- Repo, Katja (2009): Lapsiperheiden arki. Näkökulmina raha, työ ja lastenhoito. Akateeminen väitöskirja. Tampereen Yliopisto.
- Repo, Katja (2012): Lasten kotihoidon tuen merkitykset käyttäjien arjessa. Teoksessa Sipilä, Jorma, Minna Rantalaiho, Katja Repo & Tapio Rissanen (toim.): Rakastettu ja vihattu lasten kotihoidon tuki. Tampere: Vastapaino, 111–150.
- Salmi, Minna (2004): Arkielämä kokoaa yhteen työn ja perheen. Teoksessa Salmi, Minna & Johanna Lammi-Taskula (toim.): Puhelin, mummo vai joustava työaika? Työn ja perheen yhdistämisen arkea. Helsinki: Stakes, 11–28.
- Salmi, Satu-Maria (2015): ”Haluan olla heille aidosti läsnä” Kotiäitien ja koti-isien diskurssit ja subjekti-positionit perhelehtien sivuilla. Kasvatustieteen Pro gradu –tutkielma. Lapin yliopisto.
- Sipilä, Jorma, Rantalaiho, Minna, Repo, Katja & Rissanen, Tapio (2012): Kitkerän ristiriitaista perhepolitiikkaa. Teoksessa Sipilä, Jorma, Minna Rantalaiho, Katja Repo & Tapio Rissanen (toim.): Rakastettu ja vihattu lasten kotihoidon tuki. Tampere: Vastapaino, 7-23.
- Smith, Dorothy E. (1987): *The Everyday Word As Problematic. A Feminist Sociology*. Boston: Northeastern University Press

Sosiaali- ja terveysministeriö (2014): Kotihoidontuki. Saatavilla <<http://www.stm.fi/kotihoidontuki>>, luettu 8.11.2014.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2016): Perhepolitiikka. Saatavilla <<https://www.thl.fi/web/hyvinvointipolitiikka/tavoitteet-ja-keinot/hyvinvointipolitiikan-osa-alueita/perhepolitiikka>>, luettu 29.1.2016.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2016): Tilastotietoa perhevapaiden käytöstä. Saatavilla <<https://www.thl.fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/perhevapaatutkimus/tilastotietoa-perhevapaiden-kaytosta>>, luettu 4.2.2016.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2009): Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turtiainen, Riikka & Östman, Sari (2013): Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia. Teoksessa Laaksonen, Salla-Maaria, Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.): Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Osuuskunta vastapaino, 49–67.

Törrönen, Maritta (2012): Onni on joka päivä. Lapsiperheen arki ja hyvinvointi. Helsinki: Gaudeamus.

Varjonen, Sampo (2011): Äidin hoiva, jaettu vanhemmuus – ja vapaus valita. Perhevapaiden uudistamisen argumentointi 1970-luvulta 2000-luvulle. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 118. Helsinki: Kela

Vuori, Jaana (2004): Isyyden mallit ja isien valinnat. Teoksessa Aalto, Ilana ja Jani Kolehmainen (toim.): Isä kirja. Tampere: Vastapaino, 29–63.

Ylistö, Sami (2009): Tavoiteteoreettinen elämänhallinta, selvyyttä sekavaan käsitteistöön. Sosiologia 4, 286–299.

Ünivar, Perihan (2011): The Changing Role of Fathers. Teoksessa Leyton, Chelsea H. (toim.): Roles, Responsibilities & Rewards. New York: Nova